KOLOMBİYA HALK GERİLLASI

JACOBO ARENAS

3. BASKI

yar yayınları

Yar Yayınları: 29

Dünya Devrimci Pratiği: 01

Türkiye Yayını:
YAR YAYINLARI
Mart 1976, İstanbul

Üçüncü Baskı:

Ağustos 1994

Orijinal Adı:
COLOMBIA
Guerillas du Peuple

Baskı
Ceylan Matbaacılık Ltd. Şti.

YAR YAYINLARI

Kuruluş: 1972

Yönetim:

Ankara Caddesi 54, Cağaloğlu - İstanbul

94 M Y.0159-04

ISBN 975-7530-50-6

Jacobo Arenas

KOLOMBİYA HALK GERİLLASI

2. baskı

Türkçesi:
Nadiye R. Çobanoğlu

yar yayınları

PK 531 - İstanbul

ÖNSÖZ

Sokaktaki adam için, gerilla, Latin Amerika folklorunun bir öğesidir. Gerillanın romantik yönünden ötesini görmek eğilimini pek göstermez. Gerilla, bir çeşit «kibar haydutluk» yada düpedüz haydutluk olarak düşünülür. Ne yazık ki, gerici siyasi güçlerin de kışkırtmasıyla, ortaya çıkan haydutluk olayları da az değildir.

Fakat, doğruyu öğrenmek isteyenlere -bu kısa hikayede olduğu gibi- tarih cevap verecektir. Latin Amerika halklarının, önce ispanyol egemenliğine, günümüzde ise, ulusal oligarşiler ve onlarla işbirliği halindeki Kuzey Amerika emperyalizmine karşı uzun süreli savaşları, halkın özgür yaşama ve bağımsızlığını kazanma iradesinin kanıtıdır.

Kolombiya'daki Rojas Pinilla yönetimi gibi askeri diktatörlükler halkın bu haklı davalarını kanla boğmaya kalkıştı. 1941-1947 arasında, 300.000 insan -erkek,

kadın, çocuk-katledildi. Bir milyon köylü, varları yokları ellerinden alınarak topraklarından kovuldu.

Fakat, şehitlerin kanları, halkın içinde yaşayan kahramanlık tohumlarından yeni savaşçılar yetiştirdi. 1957'de, halkın direnişi, diktatörün kovulmasını sağladı.

1930 yıllarında, örgütlenen Kolombiya işçi sınıfı hareketi, güçlü sendikalar ve Kolombiya Komünist Partisini yarattı. Etkisi ve militanları, kırsal bölgelere yayıldı, savaşlara, ulusal mücadele geleneklerinin kaynağından esinlenen, güçler ilişkisinin, eğilimlerin, olanakların ve dinamiğin doğru analizi temeline dayanan yeni bir yön verdi.

Bu eylem, umutsuz mücadelelere son verdi, devrimci hareketin, son savaşçısına varıncaya kadar, bütün güçlerini katliamlarda yitirmesini, yarını olmayan kanlı halk ayaklanmalarını önledi.

Bu yöneliş, bütün gözüpekliğine karşın, soyutlama değildi, savaşların heyecanı içinde, mantıklı bir eğilimi yansıtıyordu. Bu eylem, silahlı savaştan, Jacobo Prias, Alfonso Castaneda, Henoc Leal, İsaias Pardo, Venancio Loaiza, Hernando Gonzales, Peder Camilo Torres, Ciro Trujillo gibi kahramanların adlarını unutmayan Kolombiya halkının, özellikle köylülüğünün ıstıraplarından doğdu.

Bu yeni direniş politikası ve halk güçlerinin örgütü, herşeyden önce, 1958'de, o zamanların cumhurbaşkanı Lleras Camargo'nun, ikiyüzlü, kaypak «pasifize etme» siyasetine karşı kendini korumak zorundaydı. Lleras Camargo, geçici olarak ittifak kuran, halkı aldatmayı

ve silahsızlandırmayı amaçlayan iki resmi siyasi gücün -liberallerle tutucuların- tek adayıydı. Bu manevralar, liberallerin etkisinde kalan gerillalara karşı başarılı oldu.

Fakat, tüm olarak, komünist parti tarafından, hükümetin gizliden gizliye hazırladığı komploya karşı uyarılan gerillaların hepsi silahı bırakmadılar. 1957-1964 arasındaki ayaklanmaları bastırma harekatlarında 23.000'den fazla insan hayatını kaybetmiştir.

Kırsal bölgelerde yeni bir direniş biçimi gelişiyordu: Kendini savunma bölgeleri. Bu bölgelere iktidar, yanlış olarak «bağımsız cumhuriyetler» adını vermişti. Hükümet, hareketi, bölücülük yanlısı olmakla, ulusal birliği parçalamakla suçladı.

Bu suçlama girişimi, direniş hareketinden hiçbir taviz koparamadan suya düştü. Görevini yapmakla yetinmek koşuluyla, yönetim ve polis örgütü, bölgelere girebildi. Bunlara, «Şiddete başvuracak olursanız, şiddetle karşılık veririz,» deniliyordu.

Doğa ve halkın koruduğu, gerillaların en ücra köşelerine kadar her tarafını bildiği bölgeler, ordu tarafından daraltılmak istendiğinde, köylülerin «kendini savunması» seyyar gerilla hareketine dönüştü ve bu silahlı savaşlar, ordu çarpışmalardan dersini aldıktan, gerillalarınkinden çok daha ağır kayıplar verdikten sonra, eski yerine çekilinceye kadar sürdü. İşte,

savaşan güçler sayıca aynı olmamakla birlikte Engels'in, 26 Kasım 1870'de, Fransa'yı prusyalılar işgal ettiğinde yazdıklarını kanıtlayan bir olay. Engels:

> «*Halkın direnişi başladığında, askeri kuvvetler, 200 000 kişilik bir ordu bile olsa, fazla ilerilere gidemeyeceğini bilmelidir,*» diyordu.

■

Direniş hareketini kırmak hükümet kuvvetlerini desteklemek ve ayrıca, Kolombiya'da ve başka ülkelerde Amerika Birleşik Devletleri'nin çıkarlarını savunmak için, Pentagon, boşuboşuna, sözümona «Amerikan Barış Gücü» adı verilen, modern bir baskı gücü kurmaya çalıştı.

Bu başarısızlıktan sonra, amaçlarından vazgeçmeyen Pentagon, gerillalara karşı savaşan Latin Amerika ülkelerinin sorumluluğuna devredilmesi, fakat yine de kendi kontrolü altında tutulması direktifini verdi.

Bu amaçla, özel bir genelkurmay örgütü kuruldu (Panama' da üslenen, silah ve malzeme sağlayan «Southern Command»). Ayrıca, Viet-Nam'da kazanılan deneyi, Latin Amerika'da uygulama görevini üstlenen kontr-gerilla (yada yeşil bereliler) örgütü kuruldu. Kolombiya, Bolivya, Peru hükümet orduları kadrolarından onbinlerce insanı eğittiler, hatta bazen tümüyle askeri birlikler bu eğitimden geçti.

En modern silah ve araçlar, hava ve kara silahları, napalm, kızılötesi ışınlarla çalışan silahlar Pentagon

tarafından bu baskı güçlerinin emrine verildi. Bunlar, «Southern Command» tarafından eğitiliyor ve yönetiliyorlardı. Örneğin, Kolombiya'da, Marquetalia harekatı bunlar tarafından düzenlendi.

Amerikan emperyalizmi gerilladan korkar, gerillayla savaşmak ve onu yok etmek için, Kolombiya'da ve diğer Latin Amerika ülkelerinde faşist ve militarist rejimler kurulmasına var gücüyle çalışır.

Bu konuda, Kolombiya Komünist Partisi genel sekreteri, Gilberto Vieira'nın, Jacques Arnault(*) tarafından derlenen yazıları, KKP'nin siyasi uyanıklığı ve ulusal sorumluluk duygusunu göstermek bakımından öğreticidir:

> *«Düşüncesizce yapılan bir silahlı eylem, "sivil" otoritenin zararına, ordunun otoritesini artırır. Ordu, gerillaya karşı savaş görünüşü altında, geniş bölgelerin kontrolünü ele geçirmeye çalışır ve otoritesini zorla kabul ettirir. Bütün bunlar, esnek, her türlü şematizmden uzak davranışlar gerektirir.»*

Gerilla nedir?

> KKP gerillayı *«belli koşullar altında ve belirli bölgelerde yürütmeyi zorunlu saydığımız, fakat kırsal bölgelerde, komünist etkinliğin genel ilkesi olarak kabul etmediğimiz yüksek bir mücadele biçimidir,»* diye tanımlar.

Lenin'in önerileri, KKP yöneticilerinin hep hatırındadır:

(*) *Latin Amerika Yolculuğu Günlüğü*, Editions Sociales, 1969.

Lenin, 1906'da, şöyle yazıyordu: «*Proletarya partisi, partizan savaşını asla tek mücadele biçimi, hatta başlıca mücadele biçimi olarak kabul etmemelidir. Bu mücadele yolu, diğer mücadele biçimlerine bağlanmalı, başlıca mücadele yöntemleriyle uyum halinde ve gerektiği ölçüde kullanılmalı, sosyalizmin öğretici ve örgütleyici etkisiyle güçlenmelidir.*»

■

Yoldaş Vieira, Kolombiya'nın gelecekteki siyasi bunalımını önceden görüyordu:

«*Bu bunalım, yeni bir güçler ilişkisine yol açacak ve bu durum, gerillayı, yalnızca köylülerin değil çok daha geniş halk tabakalarının hak isteme aracı haline getirecektir.*»

KKP'nin desteğiyle, 1966 yılının başlarında, FARC «Kolombiya devrimci silahlı güçleri» örgütü kuruldu. Görevi, yurdun egemenliği düşüncesiyle bütün ülkedeki gerillacıları birleştirmek ve örgütlemekti.

FARC birliklerinin harekatta bulunduğu sekiz taşra bölgesinde geniş bir dayanışma ağı kurulmuştur (şehirler dahil). FARC güçlerine, aynı zamanda hem politik yöneticiler, hem de askeri şefler olan deneyimli savaşçılar komutanlık eder. Marquetalia ve Riochiquito kahramanı Manuel Marulanda Velez gibi...

Komutan Jacobo Arenas'ın heyecan verici hikayesi, ilgiyle okunmaya değer, çünkü FARC örgütlerinin,

köylülerin kendini savunma hareketiyle kendine özgü ve popüler biçimde kaynaşan mücadelesine ışık tutar.

Yönetimin, polisin ve ordunun zulmüne karşı silahlı mücadeleyi savunmak için gelip silahlı savaşa katılan, toprağına bağlı köylülerin direniş gücü ibret vericidir.

Bu güç, halk direniş hareketi ve sürekli gerillanın yıkılmaz temellerinin atılmasını sağlamıştır. Direniş, siyasi durumun gerektirdiği sınırlar içinde tutulur, tüm ülkeye yayılan bütün legal ve illegal eylem ve örgütlenme biçimlerini birleştirir.

Köylü direniş hareketi, eski, süregelen, canlı bir olaydır. Bu gelenek, bugünkü haliyle, yalnızca direniş fikri aşılamakla kalmayıp, büyüme, güçlenme, şehir ve kırın karşılıklı dayanışmasıyla oluşan işçi-köylü ittifakıyla ulusal devrimci zemini yaratma eğiliminde olan bir irade ve örgütlenme isteğini de halkın içinde kökleştirir. İşçi sınıfının desteği, dayanışmanın da ötesinde, çetin toplumsal savaşlarda ve hatta 1969 ocak ayının ilk haftalarında olduğu gibi polisle kanlı çatışmalarda kendini gösterir. İşçiler, baskı güçlerinin kurşunları altında, beş şehit vermişler, içlerinden yüzlercesi yaralanmıştır.

■

FARC örgütlerinin köylülüğe karşı kardeşçe tutumu, doğan ve gelişen karşılıklı güven, eskiden sahibolduklari toprak parçasına bağlı olan ve daha yakın bir

geçmişte, kendi kırsal bölgelerinin savunmasından başka birşey düşünmeyen köylü çocuklarını, kendi iradeleriyle FARC örgütlerine katılmasına yol açmıştır.

Hem siyasi hem de askeri yönden örgütlenmeleri sayesinde, FARC örgütleri, sağlam bir yapı ve deneyimli bir güç oluştururlar, değerli devimcilerden, işçi, köylü ve genç aydınlardan meydana gelen kadrolara sahiptirler. Hükümetin baskı gücü altmda ezilmemeye, onu başarısızlığa uğratmaya çok önem veren bu halk ordusu, zamanın kendi lehine işleyeceğine, kendisinin de bir elemanını oluşturduğu demokratik hareketin gelişimine güvenir.

Bu sürece karşı koymaktan aciz kalan hükümet, gözü önünde, halkın ta içine nüfuz eden, halk tarafından desteklenen, halkın bağrından çıkan, halkın sevdiği, politik ve askeri eğilimle yetişmiş, savaş ateşleriyle çelikleşmiş yöneticileriyle yarının ordusunun, halk ordusunun oluştuğunu görmektedir.

■

Gerillacı şefi ve KKP sorumlu militanı, komutan Jacobo Arenas hikayesinde 1964-1965 yılları arasında 533 gün süren Marquetalia harekatı sırasında, silahlı eylemin ve kitleler içinde politik mücadelenin kazandırdığı tüm deneyimini anlatmaktadır.

Marquetalia, Kolombiya direniş hareketinin tarihi bölgesidir. Romalıların fetihleri zamanında İspanya'daki Numansiya gibi, savunucuları tarafından kül

yığınına dönüştürülmüştür. Fakat, bu kez, ne ateşe verilmiş, ne de galiplerin boyunduruğu altına sokulmuştur. Savunucuları yaşamlarını sürdürerek ve durmadan savaşarak, ormanlara dalarak, sonra düşmana yandan ve arkadan saldırarak, Marquetalia'mn yakılıp yıkılmasını pahalı ödetmişlerdir.

Jacobo Arenas, halktan bir insandır. Anlatımında halktan bir adamın mantığı sezilir, dili sadedir, söylemek istediğini doğrudan doğruya söyler. Kadın ve erkek arkadaşlarının geçirdiği güç deneyimleri anlatırken duyduğu acı hissedilir. Her zaman açık ve duygulu, kitlelerin eylemine, inisiyatifine, fedakarlığına güven doludur. Bunlar kendiliğinden olmayan, mücadele geleneklerinin yarattığı, örnek almaların ve arkadaşlıkların geliştirdiği niteliklerdir. Yine bu nitelikleri kazandıran «terrateniente» (toprak sahipleri)lerin iktidarına ortaklaşa indirilen darbeler, herşeyden önce, egemen sınıfların özel güçleri olan, Kolombiya oligarşisinin paralı askerleri ve Kuzey Amerika emperyalizmiyle mücadeledir. Bu gerici güçler, yarının yenilmişleri olacaklardır. Kolombiya ve tüm dünyamn bütün anti-emperyalist güçlerinin birleşik eylemi ve dayanışmasıyla yenilgiye uğratılacaklardır.

O zaman, yeni bir Latin Amerika'da, özgür ve bağımsız, işçiler, köylüler, yurtsever aydınlar, bütün halka bağlı olanlar tarafından yönetilen bir Kolombiya doğacak, sosyalizme giden aydınlık yollarda ilerlemeye koyulacaktır.

Henri ROL-TANGUY
Albay, 1944'de FFI Örgütünün
İle-de-France Bölge Şefi

KOLOMBİYA YAYINI İÇİN ÖNSÖZ

Bir savaşçının kitabını sunuyoruz. Jacobo Arenas, Kolombiya Komünist Partisi Yürütme Komitesi ve Kolombiya Devrimci Silahlı Güçlerinin (FARC) genelkurmay üyesidir.

Kaynağı bir yürüyüş hareketinin günlüğü olan bu kitap, Kolombiya ordusunu, yankee askeri misyonunun direktifine göre Marquetalia'ya yaptığı saldırının tarihçesidir. Kitaptaki anılar, 1964'de başlar ve 1965 Eylül'ünde LASO planının ikinci aşaması başlarken, (LASO: Latin Amerika Güvenlik Harekatı, Latin-American Security Operation. Köylülerin «kendini savunma bölgeleri»ne karşı saldırı planı) yani Riochiquito bölgesine saldırı sırasında son bulur.

Bu saldırıların dışında, Kolombiya ordusu El Pato ve Guayabero bölgelerine karşı harekatta bulundu, ulkenin diğer kırsal bölgelerine de akınlar düzenledi. Buna karşılık, günden güne güçlenen bir direniş hare-

keti örgütlendi, geniş bir gerilla savaşı bölgesi yaratıldı.

Jacobo Arenas, bu kitabında, bundan sonraki aşamaya değinmiyor. Bu sözü edilen aşama 1966 Mayıs'ında, Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri (FARC)nın kurulmasıyla Marquetalia savaşının yeniden şiddetlendiği aşamadır. FARC örgütü, büyük ölçüde, bu kitapta anlatılan savaşlardan doğmuştur.

Bu kitapta, bir yandan, Kolombiya Komünist Partisince yönetilen silahlı hareket devam eder, Marquetalia ve Riochiquito devrimci toprak reformu hareketlerinin yer aldığı geniş bölgede kitlelerle bağlar gelişirken, bir yandan da ormanlarda ve sıradağlarda uzun yıllar boyunca yürütülen savaşların hikayesini okuyacaksınız. Olaylar Kolombiya gericiliğinin «bağımsız cumhuriyetler» diye adlandırmak istediği Orta Cordigliera (merkezi sıradağlar) bölgesinde geçmiştir.

Bu belge, Latin Amerika'daki silahlı savaşın en önemli deneylerinden birini sergilemektedir. Ayrıca, mücadelenin kitle savunmasından -1957'de gerilla güçsüzleştiğinde, Kolombiya Komünist Partisi tarafından taktik olarak önerilmişti- eylemli gerilla savaşına nasıl dönüştüğü anlatılıyor. Güçlenen gerilla hareketi 1964'de, yine KKP'nin yönetiminde, Tolima'daki güney birlikleri sayesinde, yüksek askeri komutanlığın önleme savaşı tasarılarını başarısızlığa mahkum etti.

Karşı-devrimci önleme savaşı ve devrimci köylülerin gerilla savaşı taktikleri arasındaki çatışmanın sonucu, halk savaşının lehine oldu.

Elbette ki, düşman, arazi üzerine genel bir bilgiye sahiptir. Askeri havacılık dairesi, uzun süre fotoğraflar almıştı. Elbette ki, kuşatmayı titizlikle hazırlayan ve indireceği darbeleri hesaplamak için yıllarca uğraşan düşman, sayıca ezici çoğunluktaydı... Ancak, Jacobo Arenas'ın da anlattığı gibi, köylü kitleleri düşmandan yana değildi, Kolombiya'daki politik ve toplumsal sürecin iç dinamiğindeki atılımlar düşmanın yararına değildi.

Böylelikle, Marquetalia halk iktidarının simgesi oldu. Şehri, onu kuşatan 16.000 askere teslim etmektense yakmayı yeğleyen kendi sakinlerince kül yığınına dönüştüren Marquetalia, kitlelerin inisiyatiflerini ve yenilmez cesaretlerini gösterdiğinde neler yapabileceklerini ortaya koydu.

Bu köylüler, Latin Amerika'da gerillaya karşı eğitilen orduların en mükemmeli olarak tanınan bir silahlı gücü yenmeyi başardılar. Kolombiya gerçeğine uygulanan kitle savunması politikası, kitle mücadele biçimlerinin en yükseğinin, silahlı savaşın doğması için gerekli doğal ortamı yarattı.

■

Ocak 1966'da, Kolombiya Komünist Partisinin X. Kongresi, bu deneyi enine boyuna inceledi. Kongre, Kolombiya'nın devrimci çizgisini şöyle tanımladı:

«Genel ve bölgesel somut koşullara göre birleştirilen tüm yöntemlerin ve tüm kitle mücadele biçim-

lerinin uygulanması temeline dayanan kendine özgü bir devrimci çizgi... Sınıf mücadelesi genişledikçe ve yankee emperyalizminin büyüyen baskısı ve müdahalesine karşı ulusal kurtuluş hareketi geliştikçe, silahlı halk savaşı, halkın iktidarı ele geçirmesi için başlıca yol ve tayin edici etken olacaktır.» (X. Kongre siyasi kararları.)

Bu karar gereğince, X. Kongre'de, bütün bu dönem sırasında, oluşmuş olan gerilla birliklerinden FARC örgütü kurularak halkın yeni bir silahlı aracının yaratılması karar altına alındı. Böylece, belirli askeri kategorilerden halk silahlı güçleri oluşturuldu. Bu silahlı güçler, gittikçe büyüyecek ve köylü halkın içine derin kökler salacak biçimde planlandı.

Jacobo Arenas, gerilla kuvvetleri ile halk arasındaki, kır ve şehir devrimcileri arasındaki, silahlı gruplarla parti arasındaki ilişkileri inceliyor. Eseri, çeşitli halk eylemleri arasında sözümona bir karşıtlık olduğunu ileri süren eski tezleri mahkum ediyor. Sivil ve silahlı savaş, kır ve şehir militanları, illegal çalışmayla legal çalışma gerçekte karşıt olmayıp tek bir yurtsever savaşlar akımı oluşturacak biçimde uyum halindedir. Arenas, olguların, savaşçıların portrelerinin, olayların, başarı ve yenilgilerin, alınan sonuçların ve karşılaşılan güçlüklerin bir bütününü gözler önüne seriyor. Bu anılarda, itici güçleri halk kitlelerinin bağrında ve Kolombiya sınıf mücadelesinin diyalektiğinde yatan bir silahlı savaşın geniş görüntüsüyle karşılaşıyoruz.

Bu kitapta, gerçek halk kahramanlarının portrelerini görüyoruz. Bunlar arasında, FARC başkomutanı Manuel Marulanda Velez gibi parlak bir komünist

yönetici de yer alıyor. Hükümetin, başına birkaç onbin *peso* paha biçtiği, binlerce askerin kuşatmalarım birçok kez kırmış olan, iktidar tarafından «Eşkıya Tiro-Fijo», keskin ultra goşistler tarafındansa «Kolombiya revizyonistleri»nin kör aracı olarak adlandırılan Marulanda, bu kitapta kendi yazdığı sayfalarda, bu kaba saldırılara cevap veriyor. Onun eklediği sayfalarda, Kolombiya'nın devrimci çizgisine ait kesin ve açık görüşünü buluyoruz.

Bu sayfalarda daha başka devrimci yöneticiler de karşımıza çıkıyor. Bunlar arasında, 1965 Eylül'ünde Riochiquito' da ölen komutan Hernando Gonzales ve 1968 sonlarına, Boyaca'daki savaşta vurulan komutan Ciro Trujillo da vardır.

■

Kolombiya silahlı savaşının sosyolojik gelişimi, bunun, bütün toplumsal süreçler gibi, «icat edilemeyeceğini», halkın son derece somut acil ihtiyaçlarından doğduğunu kanıtlamıştır. Bu gelişim, Kolombiya' da, uzun süreli bir halk savaşı yolunu izlemiştir. Bu halk savaşının yolu sarptır, başarılarla olduğu kadar, yenilgilerle de doludur. Bu yol boyunca, kır ve şehir kitleleri, karşılıklı dayanışmayla ittifaklarını kurar, çeşitli mücadele dönemlerinde güçlerini birleştirirler.

Buradaki mücadele üç aşamadan geçmiştir:

1949-1953. Herşey, 9 Nisan 1948'de, halk lideri Jorge Eliecer Gaitan'ın öldürülmesiyle başladı. Kitleler,

tutucu rejimin terörist politikasına, gerilla savaşlarına başlayarak karşılık verdiler. O dönemde, gerilla mücadelesinde, kendiliğinden unsurlar egemendi. Liberal burjuvazi, doğu ovalarının gerillalarını kullanıyor, sonra onlara ihanet ediyor ve yüzüstü bırakıyordu.

Komünist Parti, 22 Ekim 1949'daki XIII. Merkez Komitesi toplantısında, kitle savunması politikasını ortaya attı. Sloganı şuydu: «Gerici şiddete karşı kitlelerin örgütlü şiddeti». Bu dönemde, KKP, bugünkü büyük köylü hareketinin beşiği olan Davis (Tolima'nın güneyinde) gerillalarını yönetiyordu.

1954-1957. - Komünist eğilimli Villarica köylü hareketi, Rojas Pinilla askeri diktatörlüğünün saldırılarına uğradı. Parti yönetiminin silahlı hareket içinde kendini kabul ettirdiği bu aşamada, Tolima'nın güneyindeki köylülerin, güneydeki ıssız bölgelere göçü başladı. Bu durum, köylü hareketinin örgütlü bölgelerinin doğmasına yol açtı: Marquetalia, Riochiquito, El Pato, Guayabero ve başkaları, Tekendama ve Sumapaz gibi eski kırsal hareketlerle birlikte, gericiliğin daha sonraları «bağımsız cumhuriyetler» diye nitelendirdiği bölgeleri oluşturdular.

1957'de askeri diktatörlük devrilince, KKP, silahlı hareketin yalnız kalmasını önledi. Daha önceden de benzerlerini geçirmiş olduğu bu geri çekilme döneminde, gerilla birliklerini savunma gruplarına dönüştürdü. Bunlar, tüm emekçi köylü hareketiyle bağları olan, silahlı ve savaşa hazır birlikler olarak kaldılar. Böylece, silahlı hareketin yenilmesi ve yok edilmesi önlendi.

1964'den günümüze kadar. - Bu, Jacobo Arenas'ın anlattığı dönemdir. Kolombiya ordusunun üçte birinin Marquetalia'ya saldırmasıyla başlayan bu aşama, bugün ülkenin büyük bir kısmını kapsamına almıştır. Yeni bir niteliktedir. KKP'nin X. Kongresinin vardığı sonuca göre:

> *«Kolombiya'da son zamanların en önemli olayı, niteliksel bir değişme yaratan köylü gerilla hareketinin, devrimci mücadelenin yeni ve daha üst bir aşamasına geçişidir... Bugün, gerilla hareketi, bilinçli, devrimci ve anti -emperyalist bir içeriğe sahiptir, ulusal kurtuluş hareketi niteliğindedir. En yüksek amacı, halk güçleri ve yurtsever güçlerin yapısal bunalımın gerektirdiği devrimci değişmeleri gerçekleştirmek üzere iktidarı ele geçirmesidir.»* *(X. Kongre kararları.)*

Bugün, FARC , ülkenin güneyinde, merkezinde ve kuzeyinde harekatta bulunmakta, halk gerillası savaşları, Tolima Huila, Cauca, Valle, Quindio, Meta, Boyaca, Santander bölgelerini kapsamaktadır. Böylece, FARC örgütleri, ülkenin canalıcı merkezlerine yaklaşmalarını sağlayacak biçimde, geniş bir gerilla harekatı bölgesi yaratmak üzere düşman saldırısından yararlanmışlardır. Bu aşamada, partinin yönettiği hareketlerden bağımsız olarak ayrı bir silahlı hareket gelişti: Santander bölgesinde savaşan Ulusal Kurtuluş Ordusu (FLN).

Jacobo Arenas, kitabında, bu mücadelenin büyük güçlüklerini dile getiriyor. Yapılan yanlışları inceliyor, duzeltilmeleri için gerekli çareleri araştırıyor. Harekete nasıl daha büyük bir ivme kazandırılmalı? Gerilla

hareketine zarar vermeden, sivil halk ve gerillacıların akrabalarıyla bağlar nasıl sürdürülmeli? Düşmanla daha iyi savaşmak için, düşmamn kullandığı taktikleri nasıl öğrenmeli? Bunlar, hareketin çözmek zorunda olduğu sorunlardır. Bu kitabın en ilginç yönü, durmadan kitlelerin nabzını yoklamakla uğraşması, kitlelerin sözcüsü olabilmek için onların ne düşündüğünü, ne istediğini öğrenmeye çalışmasıdır.

Gericilik, yöntemlerini geliştirdikçe, bu daha da gerekli olur. Şimdiki durumda, Kolombiya'da, rejim - bir yandan baskılarını sürdürürken- kırda reformist önlemler almaya ağırlık vermektedir. «Asker-sivil karması» siyasetin yeni ve en özentili biçimleri üzerinde durmakta, söze «tarım reformu» gibi demagojik önlemlerle, silahlı hareketi kitle temelinden yoksun etmeye uğraşmaktadır. KKP Merkez Komitesinin 1968 Eylül toplantısında, sistemin «reformist demagoji ile sürekli baskıyı birleştirdiği» belirtilmiştir. Militarist iktidar kırsal bölgelerde egemen olduğu ölçüde, devrimci hareketin etkisini yok etmek yada nötralize etmek (tarafsızlaştırmak) amacıyla toprak parselleri dağıtımının yanısıra sulama planları uygulamaya, belediye hizmetleri getirmeye de başlar.

Bu nedenle, Kolombiya Komünist Partisi, silahlı hareketin, her an kitlelerin isteklerini dile getirmesinde, asla onlardan ayrılmamasında eylemini, ülkede mücadele eden yurtsever güçlerin bütünüyle birleştirmesinde ısrar eder.

11 Kasım 1967'de, Kolombiya Silahlı Kuvvetleri Komutanı General Pinzon Caicedo, şu açıklamada bulunuyordu:

> *«Ordu Komutanlığı, vatandaşlık görevlerinin bilincinde olan kamuoyunun bugünkü savaşın yalnızca iktidar güçlerine karşı yöneltilmediğini bilmesini ister... Kaçamaklı sözler kullanmaya ve Mac Carthy'ciliğe kaçmaya gerek yok, bu, Kolombiya sahnesinde, demokrasi ile komünizm arasında amansız bir savaştır.»*

Bu utanmazca sözler, «gorillerin» görüşünü yansıtıyor. Hükümetin isteği Kuzey Amerika stratejistlerinin eseri, LASO planını derhal sonuçlandırmaktır. 1970-1974 yılları arasında, ülkede tutucu bir yönetimin hüküm süreceği, bu durumun, halk üzerindeki baskıları artıracağı ve silahlı savaşı kızıştıracağı anlaşılıyor.

İlerdeki sayfalarda aktarılan deneyler, halkların yaşamının çok zengin olduğunu, daima kurtuluş yoluna çıkma çarelerini bulduklarını gösteriyor. Kolombiya örneğinde halk savaşlarının, kendine özgü kitle savunma biçimleri ve başka mücadele biçimleriyle kaynaşmış gerilla taktikleri yaratmadığı görülüyor. Bu mücadele şekilleri, iktidarı almak için gerekli güçleri yaratacak tek bir süreç içinde birleşiyor.

Jacobo Arenas'ın bu kitabı, değerli bir belge olduğu kadar, Kolombiya savaşçı halkının dayanışması için bir çağrı niteliği taşıyor.

Jaime GONZALEZ

1. GERİLLA BİRLİKLERİNE KATILMAK ÜZERE HAREKET

1964 Nisan'ının ilk günlerinde, Kolombiya hükümetinin şu önemli kararını öğrendik: Marquetalia'ya karşı yok etme savaşının, daha o yılın üçüncü haftasında başlaması kararlaştırılmıştı.

Marquetalia'daki devrimci çekirdek üzerine altı bin kişilik bir ordu gönderilmesi sözkonusuydu. Saldırıyı, nakliye ve bombardıman uçaklarıyla desteklenen piyade ve topçu kuvvetleri yürütecekti. Kuşatma ve muhasara taktikleri bütün şiddetiyle uygulanacaktı. Köylülerin direniş göstermesi halinde, halka karşı bakteriyolojik silahlar kullanılacaktı.

Albay Hernando Currea Cubides'in emrindeki Altıncı Tugay, başlangıç harekatıyla görevlendirilmiş, genel karargah Huila bölgesi merkezi Neiva'ya taşınmıştı (O güne kadar, Tolima'ya komşu olan bölgenin merkezi Ibague'de bulunuyordu). Askeri birliklerde seferberlik ve savaş malzemesi nakliyatı başlamıştı.

Olayların yeni görünümü karşısında, Komünist Parti merkez yönetim kurulu, savaş bölgesindeki kadrolarını güçlendirme gerekliliği duydu. Hernando Gonzalez ve ben, bu iş için görevlendirilmekle onur kazandık.

Durumun ağırlaşması karşısında, gerilla birliklerine katılmak üzere hareketimiz daha ön bir tarihe alındı. Yanımıza eşya olarak kaba bezden birer pantolon, birer gömlek, birer çift bot, kağıt ve kalem aldık. Silahlar, gerillaların gizlendiği yerde yoldaşlarımızla birlikte bizi bekliyordu.

11 Nisan sabahı şafakta yola çıktık. Ertesi gün dağa ulaşmıştık. Altı gün sonra, Gaitania kasabası yakınlarında, düşman birliklerini bekleyen genç arkadaşlarımız ve komutan Manuel Marulanda ile dostça kucaklaştık. Burası iki yıl önce, partimiz Merkez Komitesi üyesi, direniş hareketinin Güney Tolima ve Orta Cordigliera bölgesinde çok sevilen bir yöneticisi olan Marquetalialı köylü yoldaş Jacobo Prias Alape'nin hükümet çetelerinin kurşunlarıyla vurulup öldüğü yerdi.

Marulanda bize:

- Sizinle olunca, savaş bizim için daha kolay olacak, dedi.

Hareketin yönetimi konusunda, ertesi gün acele bir toplantı yapılması kararlaştırıldı. Yeni haberler getirmiştik. Durum, bize çok vahim görünüyordu.

Bu toplantı sırasında, ilettiğimiz raporu, devrimci gerilla taktiğinin önemli noktaları konusunda hararetli bir tartışma izledi. Başka kararlar arasında, Cumhur-

başkanı Guillermo Leon Valencia'ya bir açık mektup yollanması kararlaştırıldı. Bununla, hazırlanan olaylar karşısında kamuoyunu harekete geçirmek istiyorduk.

> *«Sayın Cumhurbaşkanı, diyorduk, oligarşinin ve yüksek komutanlığın, sizin de desteklemek çılgınlığında bulunduğunuz şimşeklerini üzerimize çeken "cinayetimiz", anti-demokratik kabul ettiğimiz, milli niteliği olmayan, oligarşik, "Milli Cephe"nin iki partisini birbiri ardından iktidara getiren sisteme karşı aldığımız tavırdan başka birşey değildir.»*

Eski bir roneo (teksir makinası) bu mektubu köylüler arasında geniş bir kitleye dağıtmamızı sağladı. Komünist Parti Merkez Organı bu belgenin en önemli bölümlerini yayınladı.

Daha sonraki bir toplantıda ülkenin bütün demokratik örgütlerine ve önemli kişilerine açık mektuplar ve mesajlar gönderilmesi kararlaştırıldı. Partinin gazetesi, Marquetalia'dan gelen bütün belgeleri sütunlarında yayınladı. Bunlardan rastgele birini, 3 Nisan 1964 tarihli bir belgeyi buraya alıyorum. Bu belge, bazı kitle örgütlerine ve tümüyle halka hitaben hazırlanmıştı. Şöyle diyorduk:

> *«'Şiddete karşı müacadele etmek' bahanesiyle, birkaç aydan beri Cumhurbaşkanı Valencia'nın desteği ve iktidardaki tutucu ve liberal partilerin en gerici çevrelerinin kışkırtmasıyla, Silahlı Kuvvetler yüksek komutanlığı, Marquetalia köylülerine karşı yeni bir saldırıya hazırlanmaktadır. Gericiliğin bu tasarısı son günlerde en yüksek noktasına ulaşmış, yakın zamanda uygulanmak üzere, bir yok etme savaşı anlamına gelen harekatlar planlamıştır. Haber aldığımıza göre bölgemize karşı saldırıya*

katılacak askeri güçler, altı ila onbin kişiliktir. Bunlar arasında "Colombia", "Caicedo", "Tenerife" "Juanambu", "Patriotas", "Galan", "Rook", "Escuela de Lanceros" taburları bulunmaktadır. Bu taburlar hava kuvvetleri ve jandarma birliklerinin desteğindedir, bugün ülkede Amerikan askeri misyonu ve sözümona "barış gücü"nün kontrolü altındaki baskı güçlerinin sahibolduğu bütün silahlar, her türlü teknik araçlar emirlerine verilmiştir.

Hükümet ve askeri şefler, bu canavarca tasarıyı haklı çıkarmak için "eşkıya çetelerini yok etmek" gibi bir bahane ileri sürerken, daha önceki yıllarda, köylü örgütlerini ortadan kaldırmak amacıyla iktidardaki liberal parti ve bazı tutucu çevrelerin düzenlediği eşkıya çeteleriyle köylü hareketini aynı çizgiye koyuyorlar. Gerçekte ise, sözkonusu olan, demokratik hareketlerle mücadele ederek ayrıcalıklarını sağlama bağlamalarını ve emperyalist efendilerine daha iyi hizmet etmelerini sağlayacak saldırıyı rahatça düzenlenmek ve haklı çıkarmak için sözümona "bağımsız cumhuriyetler"i icadeden gericilerin isteklerini yerine getirmektir.

Bölgedeki askeri birliklerin, emirlerinde ücretli eşkıya grupları bulundurduklarını daha önce bildirmiştik. Çıplak kırsal bölgelerde, gücünden ve cezasız bırakılmasından yararlanan ordunun, kendi halinde zararsız emekçilere nasıl ölüm cezaları uyguladığını da daha önce bildirdik. Bu bölgede görülen bütün eşkıyalık olaylarının, askeri güçler tarafından kışkırtıldığını, finanse edildiğini, (hatta bazen düpedüz emredildiğini) ortaya koyduk. Bununla birlikte, askerlerce dağıtılan, uçaklardan atılan bildiriler, halkı bu çeşit olayların sorumluları ve provokatörlerinin köylü hareketi yöneticileri olduğuna inandırmaya çalışıyor.»

Mesaj, saldırıya uğrayan köylülerle ulusal dayanışma için çağrıyla bitiyordu:

> *«Yaşama hakkımızı elimizden almak istiyorlar. Onu savunacağız. Ulusal dayanışma için çağrıda bulunuyoruz, çünkü Marquetalia'ya karşı saldırı, kanlı bir baskı politikasının yeni bir aşamasından başka birşey değildir. Bu durumda ve koşullar içinde de herzaman olduğu gibi, Kolombiya halkının, gericiliğin tasarısını başarısızlığa uğratacak gücü kendinde bulacağını biliyoruz.»*

Bu öngörüşlerimizi olaylar doğruladı. Marquetalia'nın mesajları bütün ülkenin dikkatini çekti, demokratik örgütlerin protestolarının artmasına yol açtı. Bir parlamento komisyonu ve katolik papazlar grubu açıkladıklarımızın doğruluğunu kontrol etmek için Marquetalia bölgesini ziyaret etmeye karar verdiyse de, yüksek askeri komutanlık yankee elçiliği ve kilise hiyerarşik çevreleri bunu engellediler.

Bizler gibi, tüm Marquetalia ve güney bölgeler köylüleri de, ortaya çıkan sorunun nasıl, herhangi bir politik yada barışçı yoldan çözümlenmez duruma getirildiğini görüyorlardı. Hareketin «rotatif»i (bizim güzel, eski roneo'yu böyle adlandırmıştık) kitlelere mesajlarımızı binlerce adet çoğalttı. Tüfeklerimiz omuzlarımızda, fişeklikler boyunlarımızın etrafında, ellerimiz mürekkep içinde, orman yolunu gözetleyen nöbetçimizin kulağı seslerde... Bu şekilde, bir yandan bildiri basarken, bir yandan da düşman saldırısı karşısında her an savaşmaya hazır propaganda ekibini oluşturuyorduk. Böylece, ilk günler «rotatif»in tembel dönüşlerine ayak uydurmuş gibi gelip geçti.

2 HAREKAT

Marquetalia, merkezi sıradağlar üzerinde, Ata ve İquira dağları arasında kurulu bir bölgenin geleneksel adıdır. Merkezi kısmını, küçük bir yayla oluşturur. Bütün bu bölge, çok dağlık ve yüksektir, ülkenin en yüksek coğrafik noktalarından biri burada bulunur: Tepesinde buzullarıyla 5750 m. yüksekliğindeki Huila dağı. Bu buzulların yan kollarından Sadana, Ata ve başka daha küçük akarsular oluşup Magalena nehrinin sularına karışmak üzere kuzeye doğru akarlar. Marquetalia , Tolima ve Huila bölgeleri ve Cauca vadisiyle sınırlanmıştır. Toprağın yüzölçümü 800 km²'den biraz fazladır. Sömürgecilik döneminden beri bu bölge halkını Paez kavmi oluşturur. Bunlar, İspanyol askerlerine karşı yurtlarını şiddetle savunmuş, daha sonraları dağlara yerleşmeye gelen köylülerle birarada yaşamışlardır.

Bu yüksekliğe erişmek her zaman çok zor olmuştur. Yol yoktur. Patikalar durmadan pratikte geçilmez olan yerleri aşar gider. Yağmur yağdığında, patikalar hayvanlarla insanların gelişi için tehlikeli bir çamur yığını halini alır. Saatlerce yürürken hiçbir barınağa rastlanmaz. Buz gibi rüzgar ve sürekli soğuk vücudu uyuşturur, gücü hızla tüketir. Çevrede, kilometrelerce uzaklıklara kadar hiçbir insan görünmez, yolcu tamamıyla yalnızdır ve mutlak biçimde tecrit olmuştur. Dağların sessizliğini ancak bazı çağlayanların uğultusu, kuşların garip ötüşleri ve insan görünce kaçan maymunların çığlıkları bozar. İşte burada, bu yüce tepelerin üzerinde, 1962'de, Marquetalia'ya karşı ilk baskı örgütü konaklamıştı. Hükümetin askerleri silah elde direnen köylülerle çarpışmış, ağır kayıplara uğramış ve yenilmez bir doğanın engellerini yıkmayı başaramayıp geri çekilmiş, kışlalarına dönmüşlerdi. Marquetalia savaşta ilk zaferini böylece kazandı. Kolombiya ordusu bu olaydan ders aldı, yüksek askeri komutanlık geleneksel orduyu, gerçek bir kontr-gerilla savaş gücüne dönüştürmeyi çabuklaştırmayı kararlaştırdı. Bu çalışma 1960 yılı başlarından beri yapılmaktaydı.

Köylü direniş hareketinin yönetim komitesi, bu durum karşısında, gerilla hareketinin izleyeceği taktik konusundaki bazı düşünceler üzerinde tartışmak için genel bir toplantı yapmayı kararlaştırdı. Toplantı 17 Mayıs'ta başlamıştı. 18 Mayıs'ta ise, öğle üzeri, radyodan «Marquetalia Harekatı»nın başladığını öğrendik.

Bunun üzerine, tartışmada, kalabalık ailelerin tahliyesi, mutlak ve tam hareketliliğin sağlanması, mevzii savaşının kabul edilmemesi, öncü birliklerin seyyar geril-

la birliklerine dönüştürülmesi, silahlı grupların yeniden örgütlenmesi sorunları öncelikle ele alındı.

Toplantıda, en başta kalabalık ailelerin tahliye edilmesi kararlaştırıldı. Yüksek askeri komutanlığın, bizi yok etmek amacıyla başlattığı kuşatma harekatı dolayısıyla ortaya çıkan yeni durum karşısında geleneksel düzenli ordunun yeni taktiğini, sayıca üstünlüğünü, saldırı gücünü, kapasitesini, dayanıklılığını ve direncini, o anda içinde bulunduğu elverişli koşulları, vs. hesaba katarak tam ve mutlak seyyar gerilla savaşı taktiğinin uygulanması kararını aldık. Karşımızdaki düşman seyyar harekat yönetimiyle, kuzey amerikalı uzmanların Vietnam, Kore ve Cezayir'de edindikleri deneyleri uygulama alanına koydukları, yerleşik harekat komutanlığı merkeziyle büyük bir kontr-gerilla gücüydü.

Köylü gerillasının yeni örgütlenişi, güçlerde yeni bir dağılım gerektirdi: Her grupta 7 silahlı ve keşif, ikmal, konaklamayla ilgili işler gibi özel görevlerle yükümlendirilmiş 5 silahsız kişi bulunacaktı. Her silahlı grup yada «gerilla» düşman tarafından izi bulunmayacak şekilde, yeterince geniş bir alanda hareket edecekti. Toplantıda, düşmanın gerilla birliklerinin her an bulunacağı yerleri gözden kaybetmemeye dayanan taktiği hesaba katılarak düşmanın bu bağlantıyı yitirmesini, gerillaların ise kitleler ve gizli devrimci hizmetler aracılığıyla, düşmanla olan bağlantısını sürdürmesini sağlayacak biçimde davranılması kararlaştırıldı. Alınan son kararla, köylü direniş hareketinin yönetimi, gerilla genelkurmayına dönüştürüldü. Yönetimin tüm etkinlik cepheleri, genelkurmayın emri altında birleştirildi. Kurulun aldığı diğer kararlar gizli nitelikteydi.

3 SAVAŞÇILAR EYLEMDE

İlk çarpışma, 27 Mayıs'ta, Floresta'da, Ata nehri kanyonunda hükümet kuvvetleriyle komutan Jose'nun yönetimindeki bir gerilla birliği arasında meydana geldi. Mayıs'ın 30'u olan Cumartesi günü, Suiza'da ikinci bir karşılaşma, hükümet askerleriyle, anısı unutulmaz gerilla birliğinin çatışmasına yol açtı.

Suiza'nın yukarısında, Ata nehrinin sağ yakasında, çarpışmalar şiddetleniyordu. 3 Haziran'da üç çatışma birbirini izledi. Radyo, bir subayın öldüğünü ve birçok askerin yaralandığını haber verdi. 5 Haziran'da, kuşkusuz ilk çarpışmaların etkisi altında, kendi inisiyatifiyle yanlış bir emir veren bir gerillacının disiplinsizliği nedeniyle, ilk kaybımızı verdik. Bu yoldaş, savaş halindeki bir gerilla birliğinin sağ kanadında, yer değiştirirken hareketi yeterince cesaret ve cüretle yönetememiş, bunun sonucu yoldaş Luis Salgado'nun düşmanın kurduğu pusuya düşmesi olmuştu. Öldürücü bir yara

alan gerillacı, bir bomba parçası kafasını parçalayınca ya kadar savaşmaya devam etmişti.

Aynı gün, pekçok gözetleme ve keşif uçuşu; ani hava casusluğu çalışmaları yapıldı. Askeri komutanlığa kalırsa, bunlarsız hiçbir komando yada kontr-gerilla birliği etkili olamazdı. Ne olduğunu bulup çıkaramadığımız bir verici istasyon, bölgede bombardımanlara ve paraşütçü birliklerinin indirilmesine yakında başlanacağını bildiriyordu.

6 Haziran. Çatışmalar bakımından sakin, fakat düşman propagandası bakımından yoğun çalışmalarla dolu bir gün. Düşman güçlü hoparlör taşıyan bir helikopter aracılığıyla sivil halka, içeriği bölgeye havadan atılan yüzbinlerce bildirinin aym olan çağrılarda bulundu. Çağrılarda, yakında silahlı direniş hareketinin yöneticilerinin yok edileceği, gerilla güçlerinin imha edileceği ileri sürülüyordu.

7 Haziran Pazar günü, Abraham Rugeles'in sürdüğü yüklu iki katır, Floresta ile Gaitania arasında yol alırken, hükümet yanlısı askerlerin eline düştü. Bu olay, kuşatmanın ne denli sıkı olduğunu gösteriyordu. 8 Haziran'da, sabah saat 5 ila 6 arasında, Radio Santafe istasyonundan, «daha iyi bir yaşam için» programında, en çok okunan günlük gazetelerin başlıklarını dinledik. *El Espektador* şöyle diyordu: «Dün ülkede terör havası esti. Bogota'da 28, Medellin'de 5, Manizales'de 1, Palmira'da 3 bomba patlatıldı.» *El Tiempo* gazetesinde: «Dün gece yurdumuzda elliden fazla bomba patlatıldı.» Gazeteler, bu eylemleri, Marqueta-

lia köylüleriyle halkın dayanışmasının ifadesi olarak kabul ediyorlardı.

Aynı gün, Ata nehri yukarılarında, birçok çatışma oldu. İki keşif uçağı, havadan fotoğraf almak ve bölgenin filmini çekmek için beş kez uçuş yaptı. Ayın onüçünde, keşif ve gözetleme tüm bölgede yoğunlaştı.

14 Haziran Pazar günü, saat sekizi beş geçe, Marquetalia vadisi sırtlarının hava keşiflerinde saptanan bütün kritik noktalar roketlerle bombalandı. Tüm tepelere büyük çapta, otuzar mermi yağdırıldı. Küçük vadiye, köylere çok yakın bir yere, sekiz mermi düştü, üzerinde tahtadan bir çit kapısı seçilen küçük bir toprak yığınına onbeş mermi isabet etti. Bombardımanla birlikte, havadan mitralyöz ateşi açıldı. On dakika sonra, helikopterler, askeri birlikleri indirmeye başladılar. Havadan indirme harekatını desteklemek için, onbir araç sürekli olarak bölgenin üzerine uçuş yaptı. Sekizyüz kişi, ellibeş dakika içinde iki «tepeyi» işgal ettikten sonra, karadan ilerleyerek Ata nehri yukarılarına mevzilenen askeri kıtalarla birleşip yaylayı işgal etmeye başladı.

Düşmanın taktiği, havadan indirilen birliklerle, şaşırtıcı bir darbe vurmaktı. Fakat, bunu başaramadılar, çünkü gerilla hareketi, tam zamanında gereken tedbirleri almıştı. Bu sayede Luis Padro'nun -daha çok komutan Tula adıyla bilinir-emrindeki silahlı grup, düşmana ağır kayıplar verdirdi, vadinin derhal düşman eline geçmesini engelledi. Bu durum karşısında, düşman havadan saldırarak, napalm bombardımanıyla köy evlerini kül yığını haline getirdi. Fakat askeri

birlikler, o gün, yaylaya giremedi. Bu başarıdan sonra, Tula, düşmanın artçı birliklerine saldırmak üzere harekete geçti.

15 Haziran'da, saat 9.55'te iki avcı jet uçağı, orman içindeki küçük köyde, ailelerin çoğunun bulunduğu barınakları yirmi büyük çaplı mermiyle bombardıman edip, mitralyöz ateşine tuttular. Bu bombardımanda onbeş çocuk öldü. Büyükler, ağaç kütüklerinin arkasına ve daha önceden açılmış olan çukurlara sığınıp canlarını kurtarmışlardı, fakat, bombardıman birdenbire ve beklenmeyen bir anda başladığından, büyüklerin, çocukları güvenli yerlere almaları mümkün olmamıştı.

17 Haziran. Askeri harekatın başlangıcından beri ilk büyük çarpışma. Savaş, Trileras tepelerinde oldu. Gerillacılar, askeri birlikleri ustaca buraya çektiler ve gerektiği şekilde iyice hırpaladılar. Bu amaçla dört gerilla birliği biraraya toplanmıştı. Askeri birlikler, Ata nehrinin sağ kıyısında, ikibin metrelik bir çıkışı tırmandılar ve savaş düzenine girdiler. Marquetalia yaylasından üç kilometre yükseklikteki bu tepeler, askeri komutanlıkça gerillacıların kalesi olarak kabul ediliyordu.

Sabahın saat dokuzunda, savaş başladı. Karşımızdaki birlikler, ağır makinalı tüfek ateşi açan uçaklar tarafından destekleniyor ve diğer taraftan, nehrin öteki yakasında, Ucrania ve Socorrenos tepelerinde mevzilenen askeri kollar, çeşitli kalibreden havan topu atışları ve elektronik kumandalı, üç ila beş parmak çapında füzelerle (M 20, M 20 A 1, M 20 B 1) ilerle-

yen kıtaları korumak için ateş açıyorlardı. Savaş, öğleden sonra saat beşe kadar sürdü. Bu saatte, genelkurmayımız ateşkes kararı aldı ve düşmanı bizi püskürttüğüne inandıracak biçimde «yalandan geri çekilme» emri verdi.

18 Haziran'da, Marquetalia harekatını kumanda eden subaylar, birçok milletvekilinin huzurunda, hükümete, *«haydutlardan temizlenen Marquetalia'nın»*, *«ulusun yargısına teslim edildiği»* raporunu verdiler. Bu tören, sıradağlar bölgesinde yapılmıştı ve radyodan öğrendiğimize göre, Bogota'da sürmesi gerekiyordu. Burada, bu kez milletvekilleri, cumhurbaşkanına *«bağımsız Marquetalia cumhuriyetini»* sunacaklardı. Bu gülünç tiyatro oyununun ikinci perdesi oynanamadı, çünkü, saat onbeş sıralarında, gerillacıların «Anastasie» adını verdiği mayın patlayıp, sahte bozgunumuza, kaçışımıza inanan ve arkamızdan kovalamaya kalkışan düşmana ağır kayıplara maloldu. Savaşçılarımızdan ikisi, dört M 1 tüfeği, 30 kalibrelik bir makinalı ve 45 kalibrelik bir otomatik tüfek ele geçirdi. Ayrıca, kırsal bölgeler için gerekli araç-gereçle dolu pekçok pakete, amerikan ambalajları içinde yiyeceklere de sahibolduk.

19 ve 20 Haziran'da, günlük bombardımanlar ve mitralyöz ateşleri iki kez tekrarlandı. Görünüşe bakılırsa, atışlar körükörüne yapılıyordu, çünkü ortada belirli bir hedef yoktu. Ayın 21'i. Tam bir sessizlik. Ne hava keşfi, ne bombardıman, ne makinalı tüfek ateşi, ne de askeri birliklerde gözle görülür bir ilerleme. Ani bir saldırı hazırlığını gizleme taktiğinden başka birşey değildi bu.

Ayın 22'si. Askeri birlikler Juntas çevrelerine girdi. Böylece düşman bölgenin işgalini tamamladı. Savaş, birinci aşamadan ikinci aşamaya geçiyor, yani direniş hareketinden gerçek gerilla savaşına dönüşüyordu. O gün, düşmanla bağlantıyı kesmeyi kararlaştırdık. Bu taktik daha önceden düşünülmüştü. Bugün, birçok yoldaşımız, «kara çiçek»(*) hastalığına yakalanmış olarak uykularından uyandılar. Düşman, mikroplar işlerini görsünler diye bekleme devresine girdi.

Bu ara veriş, 2 Temmuz'a kadar sürdü. O gün, iki avcı jet uçağı, savaş durumunda iki gerilla birliğimizin bulunduğu Albania nehri kanyonu üzerinde, önceden saptanmış hedefleri bombaladı ve makinalı tüfek ateşiyle taradı. Bir önceki gece, keşif uçakları bizimkilerin yaktığı ateşleri görmüş olacaktı. Manuel Marulanda, gülerek yorum yaptı: «*Artık gündüz de, gece de yemek pişiremeyeceğiz.*» Genelkurmayımız, çeşitli yerlerde sahte ateşler yakılmasını emretti. Bombardıman şiddetlenmekle birlikte, artık mermiler hedeflerine isabet etmiyordu. Komutan Dario Lozano düşüncesini ileri sürdü: «*Böyle boşa mermi yakmayla bütçelerini tüketiyorlar*», küçük Judith Grisales de şunu ekledi: «*Çocukları da öldüremiyorlar.*»

3, 4, 5 ve 6 Temmuz'da, düşman, sivil halkın yada gerillacıların pusudaki kollarının sığınakları sandığı hedefleri bombaladı ve makinalı tüfeklerle taradı. Oysaki bu yerlerde, bizim yaktığımız sahte ateşlerden başka birşey yoktu.

(*) Askeri uçaklardan atılan bakterilerin sebebolduğu salgın hastalık.

Ayın 7'si. Askeri birlikler, Albania kanyonundaki iki barınağa saldırdı, fakat, orada hiç birşey bulamadılar. O gün, radyo bize, ordunun Marquetalia'da çok önemli bazı belgeler bulduğunu duyurdu. Gerçekten, birisi, tembellik yada ihmalden, önemli saymadığı bazı belgeleri orada bırakmış olacaktı. Oysaki, haberalma servislerinin bunlarla beslendiğini bilmesi gerekirdi.

Ayın 8'iyle 23'ü arası, sessizlikle geçti. Yalnız bazı keşif uçuşları yapılıyor, zaman zaman hep aynı noktaya makinalı tüfek ateşi açılıyordu. Ne olup bitiyordu acaba? Düşmanın bu denli kesinlikle aynı yere ateş etmesi nedendi? Bizimkilerin yerini keşfetmiş olmasın? Acaba ateşlerimizi mi görmüştü? Yoksa hareketliliğimiz yerimizi bulmasını önleyememiş miydi'. Hayır, sebep bunlar değildi. Birkaç gün önce, düşmanın bir casusu, haber toplamak için aramıza sokulmuş ve durumumuz üzerine kesin bir rapor vermişti. Saldırı halinde, muhtemel kaçış noktalarımızı da bildirmişti. Bu yüzden yakalandık. İlk saldırıda, kadın yoldaşımız Georgina Ortiz, kendini güvenli bir yere atamadı ve bir mermiyle vurulup öldü.

8 Ağustos cumartesi günü, birliklerimizden birini düşmanın peşine saldık. Gerillacılar, seyyar gerilla taktiğine göre, birkaç cepheden birden saldırıya geçtiler. Bu taktik uygulamınca, düşman, silahlı gruplarımızın yerlerini bulamaz. Ayın 10'unda, bizimkiler savaşa girişti, düşmana bazı kayıplar verdirdiler. Dört M 1 tüfeği ve dörtyüz mermi ele geçirdiler. Düşman, apışıp kaldı. Gerilla taktiği, ona henüz sonuçlarını bilmediğimiz bir darbe indirmişti. O günden sonra, doğal ola-

rak, hükümet ordusu saflarında moral bozukluğu giderek arttı.

24 Ağustos'ta, adamlarımız bir daha savaşa girişti-ler. Bu kez San Miguel koluna saldırdılar. Ayın 25'in-de, hükümet kuvvetlerini uzaktan hırpalayıp, 3 Eylül'-de Penarica'da yeni bir çarpışmaya giriştiler. Düşmar kayıplara uğradı, bizse iki otomatik tüfeğe sahiboldukı 20 Eylül'den başlayarak, birçok saldırı yapıldı. Bunlaı arasında San Petro'ya ve hükümet güçlerinin diğeı bazı stratejik noktalarına yıldırım harekatları da vardı Gerilla taktiği bütün şiddetini gösterdi. Böylelikle güçlendik; hareketlilik, cüret ve inisiyatif bakımmdar bizim yanımızda hiç kalan bir düşmana ağır darbeleı indirmeyi başardık.

4 GERİLLACININ GÖREVİ DEVRİM YAPMAKTIR

Günler geçiyor. Sürekli olarak hareket halindeyiz. Düşman ilerliyor, gerilla birlikleri şurada burada saldırıda bulunuyor. Düşmamn hızlı ilerleyişini izliyoruz. Sırt çantamda çalışma araçlarımı taşıyorum. Zaman zaman orman içinde düzlüklere rastlıyor, zaman zaman kulübelerle karşılaşıyoruz. Evleri sayıyorum: Şuradaki bir, biraz yukarıdaki iki, hepsi de Rufino ile Mercedes yoldaşlarınınkinin aym. Çadırlarımızı orman içinde kimi zaman şuraya, kimi zaman biraz daha öteye kuruyor, ormanın derinliklerinde ilerliyoruz. Ve bu ilerleyişimiz sırasında isimsiz bilginler gibi okumayı, incelemeyi, yazmayı elden bırakmıyoruz.

Daha önce sözünü ettiğim yoldaş Rufino Mondragon'a ait kulübeye vardık. İlk kır yazıhanemi burada kurdum. Üç ayaklı eski bir masa, yazı masası işi görüyor. üzerine yemek yiyor, etleri kemiklerden sıyırıyorum. Gelen geçen misafirler de bazen onun üzerinde

yastık yerine kullanılır. Yatmadan önce, gerektiğinde kaçılacak yönü de saptamak zorunludur. Gerillacılar sabahın üçünde kalkar. Düşmanın saldırıları genellikle sabahın üçüyle şafak vakti arasında, saat altıya doğru olur. Herşey önceden, doğru biçimde tahmin edilmişse, düşman saldırısı meydana geldiğinde, ilk yakalananlar saldıranlar olabilir.

Bu yeni tip savaşta, partiyi saflarına düşman sızmayacak biçimde yeniden örgütlemek gerekir. Eski tip büyük hücreler yerine, esnek, cüretli, büyük bir politik bilince sahip, görevini cesaretle yerine getiren, halkla bağını hergün sürdüren küçük birimler daha uygundur. Dar boyutları, onların uyanık ve etkin olmalarını, hergün kontrol edilmelerini sağlar.

Hücre toplantılarına gitmek gereklidir. Politik çizgimiz, herkesin anlayacağı dilde, basitçe, açıkça anlatılmalıdır. Yoldaşlar dikkatle dinlenmeli, notlar alınmalı, acil pratik sorunlar üzerine tartışmalar açılmalıdır. Kazanılan deneyler, diğer hücrelere aktarılmalıdır. Bilgiçlik taslamadan bilgi verilmeli, aym zamanda bilgi kazanmalıdır.

Kitle toplantılarında, politik düzeyin yükseltilmesi isteniyorsa, insan bütün sabrını takınmalıdır. Heyecan uyandırmalı, fikirler yayılmalı, partinin politik çizgisi öğretilmelidir. Her an kitlelerin kendine güveni artırılmalı, ikna edilmeli, sorunları öğrenilmeli, somut çözüm yolları önerilmelidir. İnsanlar, yoksulluklarını, ıstıraplarının kökenini açıkça öğrendiğinde, devrimci çözüm yolunu kabul eder ve benimserler.

Bugün, gerillacı, politik ve kültürel düzeyini durmadan yükseltmek zorunda olan bir profesyonel devrimcidir. Silahlı gruplarımızla toplantı yapmak için hiçbir fırsatı kaçırmadık, öğretici toplantılar düzenledik, yoğun dersler yaptık. Bütün bunlar, basit, direkt eğitim planına göre yürütüldü. Partimizin merkez yayın organı, gazetemiz(*), bizim için değerli bir eğitim aracıdır. Bütün makalelerini, günlük olayları anlatan bütün yazılarını, haberleri, röportajları inceliyor, bunlardan çıkan belirli görevler üzerine tartışıyorduk.

Gerillacı, ulusal ve uluslararası devrim sürecini ve hedeflerini anlayabilmelidir. Halk savaşı biçimlerinin nasıl ve hangi amaç için birleştiğini bilmelidir. Bilmelidir çünkü, bugüne kadar, yoksulluğuna, sömürülmesine, tüm şiddete ve savaşlara rağmen, halk ayaklanmamıştır, ayaklandığında önceden saptanan hedeflere varamamıştır.

Bu mücadelede, savaşan gerillacılar için ulusal ve dünya çapında dayanışmanın anlamı kolayca anlaşılır. Etraflarındaki hayat, açıkça, derhal ve hatta birdenbire, proletarya hümanizmasını anlamalarını sağlar. Ortak yaşama, acıları, yoksunlukları, felaketleri ve sevinçleri paylaşma öğrenilir. Birinin acısı herkesçe duyulur, birinin sevinci ise herkesin ortak malıdır. İçimizden biri vurulduğunda, acı ve yas ortaktır, bir zafer kazandığımızda ise hepimiz aynı devrimci heyecanı, ateşliliği duyarız.

(*) *Voz Proletaria*, Kolombiya Komünist Partisinin haftalık gazetesi.

Gerillacının hayatında yalan yoktur. Doğru ve açıktır, hiçbir şey saklanmaz. Hiçbir şeyin ticareti yapılmaz. Devrimcinin tek ürettiği, devrimdir. Özel mülkiyeti yoktur, herşey devrimindir. Silahlı hareket, devrimci çalışmanın karınca yuvasıdır, herkesin ayrı bir görevi vardır. Herkesin yanlışı bulunup düzeltilmesi için gösterilir. Gerillacı, cisimleşmiş devrimdir.

5 BARINAKLARIMIZA SALDIRI

Ormanın derinliklerinde yaşıyor ve savaşıyoruz. Ormanda günler, gecelerden daha kısa. Açlık bize ıstırap vermeye başlıyor. Uykusuzluk yüzünden geceler insana daha da uzun geliyor. Kendimizi, döşek niyetine kullandığımız yeşil dalların üzerine atmak istiyoruz. Ateş. Hastaların uykuda sayıklamaları. Kara çiçek hastalığı. Mikroplar. Amerikan uçakları...

Her gece uykusuzluk bir önceki gecekinin aynı. Rüyalar, ateş, çekilmez sivrisinekler. Orman hayvanlarının sesi, iniltileri, su kaynaklarının şırıltıları, sürekli yağan yağmurun tekdüze şıpırtısı duyulur... Damdan sızan buz gibi yağmur suyu, uyuyan bir çocuğun üzerine damlar...

Ormanın soğuğu. Biraz önce horlayan komşum, birdenbire alçak sesle: «*Burada şeytanın bile soğuktan dişleri takırdar,*» dedi.

Yeniden uyudum. Sabaha doğru, bir önceki gün geçtiğim bütün yolları rüyamda gördüm. Bana, New-

York, Chicago ve Washington'daki gökdelenleri hatırlatan yüksek ağaçların tepelerini tekrar gördüm. Penceresiz ve kapısız yüce binalar. Gotik kuleler ve mermer anıtlar. Dev mağazalar, fabrikalar, çelik akıtan kıpkızıl fırınlar. Dağlardan inen adamların çalışmaya koyulduğu geniş vadiler. Uyandığımda, toprak sahibinin haykırdığını duymayacağım günler gelmeyecek mi? Toprak işleyenindir, alnının teriyle sulayanındır. Şehirlerde herşey herkesindir. Koskoca, çirkef dolu bir tencerede, Lindon ve Mariano, Laureano ve oğlu, Urdaneta, Rojas Pinilla, Alberto Ruiz, Reveiz Pizarro, Currea Cubides, iki Lleras'lar ve Guillermo Leon olacak herifleri, Kapitol'un kara kuşlarını, «Cizvitler»de eğitilmiş para babalarını(*), katilleri, hırsızları, hepsini birarada gördüm.

(*) *Mariano:* Ospina Perez, 1946'dan, 1950'ye kadar, Kolombiya'nın cumhurbaşkanı, Bugün, tutucu partinin yöneticisi, kendisinden sonra gelenlerle birlikte 1946 yılından başlayarak, kırsal bölgelerde uygulanan şiddet hareketlerinin baş sorumlularından biri. *Laureano Gomez,* 1950-1953 yıllarının tutucu cumhurbaşkanı. Salazar ve Franco'dan hiç de aşağı kalmaz. Oğlu, Alvaro Gomez de, tutucu yöneticilerdendir. *Urdaneta,* tutucu yönetici 1951-1953 yılları arasında geçici cumhurbaşkanlığı görevini üstüne almıştır. *Rojas Panilla,* general, 1953 askeri darbesinden sonra, askeri hükümete başkanlık yapmıştır (1953-1957). *Alberto Ruiz, Reveiz Pizarro,* her ikisi de general, 1962-1968 arası savaş bakanları, daha sonra general Ayerbe, onların yerini almıştır. *Currea Cubites,* general, Marquetalia harekatını yönetmiştir.

Alberto Lleras Camargo, 1945-1946 yılları cumhurbaşkanı, ayrıca 1958-1962 arasında da cumhurbaşkanlığı yapmıştır. Kuzeni, Carlos Lleras Restrepo, 1966-1970 yılları cumhurbaşkanı. Guillermo Leon Valencia, 1962-1966 arası tutucu cumhurbaşkanı. *Kapitol:* Bogota'da, Senato ve temsilciler meclisinin bulunduğu saray. «*Cizvitler*», mali oligarşiyi oluşturanların ve yüksek siyasi şahsiyetlerin büyük bir kısmı, Bogata da, katolik Saint-François-Xavier üniversitesinde eğitim görmüşlerdir.

- Orospu çocukları, dedi yatak arkadaşım dişlerinin arasından. Bu çocuk, saldırı başlayalı beri hep yanımda olan bir Komünist Gençlik üyesi. Ne olup bittiğini sordum.

- Mikroplar, ağabey, dedi. Kemiriyorlar beni, ateşim var. Bana bir Plakinol hapı versene.

Alçak sesle korkmaması gerektiğini, kuzey amerikalıların uçaklardan attığı her türlü mikroba karşı aşılanmış olduğunu anlattım.

Gün doğdu. Yeni bir mücadele, düşünme ve çalışma günü.

- Geç oldu, yoldaşlar, unutmayın ki bugün kadınlar toplantısı var, diye seslendi Dona Rosana. Belgelerin bulunduğu dengi omuzuma atıp, dağın tepesine doğru yürümeye başladım, altı evlik bir köycük var orda. Güzel Amelia, üç Maria'lar yolculara karşı çok saygılı ve çok tatlı dilli olan Secundina'lar ineklerini, en yeni tavuğunu, hint domuzunu çok seven Dona Josefa, Dona Julia ve kızları, Dona Clela, Anita ve Leonor oradalar. Komite başkam, Myriam Narvaez, çağrıda bulundu. Altı kadın özür diledi, haftalık eti hazırlamak için çalışacaklardı. Bir yaban öküzü vurmuştuk, kıllarına varana kadar herşeyinden yararlanmamız gerekliydi.

Bu sekiz yoldaşın bulunmamasına hayıflanıyordum. «Çevremizde kadının üçlü köleliği» konusunu işleyecektik. Küçük Marina ve propaganda sekreteri Judith de yoktu. Elisabeth'e benzerliği yüzünden «kraliçe» dedikleri Georgina, Dona Rosana, Maria de Los Angeles, Ufelia, çocuk sorunları sekreteri Clementina gerçek adı Adela Moreno olan Marranita da aramızda

yoklardı. Marranita, daha sonraları hükümet ordusuna esir düştü, bir daha da ondan haber alamadık.

Evet, bunların olmaması ne kötüydü. Çünkü, kadınlar komitesine karşı çıkan bazı yoldaşlar hakkında güzel güzel tartışıyorduk. Bu yoldaşlar, karılarını yada kızlarını kaybedeceklerinden korkuyorlardı. Toplantıda, kadınlar tartışıyor, kocalarına yada erkek arkadaşlarına karşı haklarını savunuyorlardı.

Köye doğru tırmanırken ölmüş bir at gördüm. Yorgunluk ve açlıktan ölmüş. Bir süre önce açtığımız düzlükte, çok zor koşullar altında mücadele etmişti. Güçlü boynuyla, balta girmemiş orman bitkilerini ayırıyor, güzelim böğürleri sert ağaç kabukları yüzünden parçalanıyordu. Ölümden kurtulamamıştı. Burada, ormanda, sürdüğü hayatı düşündüm. Bütün hayvanların ve insanların hayatı da işte böyleydi.

Köyün altı kulübesine doğru tırmanan patika üzerinde, meşe ağaçlarının koca köklerini hırsla kemiren, kayalardan Ata çağlayanına doğru akan suları doymak bilmezcesine içen aç atlar, inekler ve bir teke gördüm. Bizim hayatımız da buna benziyor; biz de halk çağlayanını arıyoruz.

Geriye bir bakış. 7 Temmuz. Saat 7.30'da düşman köyümüze ve içinde toplandığımız eve saldırdı. Düşman birliği, Alirio'daki şekerkamışı tarlasının karşısındaki ileri kollarımızın etrafını dolaşıp, Albania'nın yatağının sağ kıyısındaki dağ eteğini tırmanarak ormana girmişti. Bu amaçla, ormanı iyi bilen yerli rehberlerden yararlanmıştı. Hiç gürültü çıkarmamak için, bahçıvan makası kullanarak dar bir patika açmıştı.

Düşmanlar, karanlıkta görülmeksizin hedeflerini görmelerini sağlayan «snaypreskoplu tüfek» ve kızıl ötesi ışınlı araçlarla donanmışlardı. Sabaha doğru, küçük köye çok yakın bir yerde mevzilenip, şafak söker sökmez saldırmaya hazırlandılar. Toplantı yaptığımız evde, Clementina, Adela ve üç gerillacı vardı. Bense, köyde Carmona, İsauro, Luis, Alfonso, Georgiana, Roberto, Ulpiano, Feliciano, Parmenides, Judith ve sekiz yaşlarında bir çocuk olan Virgilio ile birlikteydim.

İlk makinalı tüfek sesleri duyulduğunda dağa tırmanmıştık bile. Beden eğitimi çalışanlarımı yarıda kesmiş, tabanca, kama ve mermilerimin bulunduğu kemerimi bağlamış, ilaç çantasını ve torbamı kapmış, otomatik tabancamla, benim için yastık görevi yapan evrak çantamı yakaladığım gibi zigzaglı bir yol izleyerek nehir yatağından yukarı doğru fırlamıştım.

Yolda, çocuk bana yetişti. Böylece, daha güvenli bir yere koymak üzere götürdüğüm eşyayı taşıyacak bir yardımcı bulmuş oldum. Daha sona, Roberto bize ulaştı. Sonra da İsauro. En sonunda, Bademcik iltihabı yüzünden çok acı çeken Jorge Conde, arkamızdan yetişip bizi buldu. Beşimiz, çok dik, nerdeyse duvar gibi olan patikayı tırmanmaya başladık, adımlarımızı açarak, Palmabrava gerilla birliğinin bulunduğu yere vardık. Saat yarımdı.

İleri kollar taktiği neye yaramıştı? Askeri birlikler, etraflarını dolaşmış ve bizi habersizce yakalamak için ormana girmeyi başarmıştı. O gün iyi bir ders aldık. Mevzii savaşın bir taktiği olan ileri kollar sisteminin

modern gerillada bir anlamı yoktur. Bu taktik, ononbeş yıl önce, hükümet ordusunun eskimiş konvansiyonel savaş yöntemleri kullandığı zamanlarda yararlı olabilirdi. Bugünse, bu biçim bir hareket, gerilla hareketini balta girmemiş ormanları ve patikaları savunmaya zorlayarak bulunduğu yere bağlar. Ormanı ne diye savunmalı? Ulusal topraklar yeterince geniş değil mi? Başka yerlerde de olağanüstü güzel savaşlar yapılamaz mı? Yapılır, elbette... Bu amaç için elimizde, son derece iyi sonuçlar veren bir taktiğimiz de var: Seyyar gerilla, tümüyle, mutlak biçimde seyyar gerilla taktiği.

12 Temmuz. Öğleden sonra saat dört. Günlüğümü yazmak için oturuyorum. Saldırı gününden beri tam bir daire çevirdik, «La Albania»dan Palmabrava'ya, sonra Hacienda ve El Rocio'ya ve oradan da birkaç gündür görmediğimiz yoldaşlarımızı bulmak için altı evlik küçük köye.

Acele acele tırmanıp, herkesle candan selamlaştıktan sonra «La Albania»nın kıyısında düşmanın yeni bir saldırısını bekleyen yoldaşların bulunduğu yere doğru yola koyuldum. Artçı birliklerine eriştiğimde makinalı tüfek takırtıları işittim. Bizimkiler, ayın yedisinde saldıranların cezasını vermekle meşguldü. Düşman, bizim için çok değerli bazı malzemeyi arkada bırakarak geri çekiliyordu.

Artçı birliklerdeki yoldaşlara:

- İyi ders verdiniz. Fakat, 7 Temmuz'da bize karşı yapılan saldırının nasıl mümkün olduğunu incelediniz mi? diye sordum.

Honorio Gonzalez:

- Elbette, diye cevap verdi. Çok basit. Askeri birlik, Alirio sazlığından başlayarak, daha önceden belirlenmiş bir hedefe varmak üzere tepeye doğru yol açtı. Varacakları nokta, ortaklaşa kullanılan evin birkaç metre ötesindeki çitti. Şafağa doğru orada mevzilendi, saat altıda bütün güçlerini, bu evin ve küçük orman köyünün üzerine saldırttı. Düşmanı oraya ne getirmişti? önce duman, sonra da çit.

Berberimiz Dario, sağa sola aldırış etmeden, ortak evden köye giden patikaya çıktığında düşman birliği oradaymış. Askerler, «Dur!» diye bağırmış. Dairo ise, nehir yatağının dibine atlayıp kaçmış. Üzerine ateş etmişler. Orada bulunan evlere ve kulübelere de ateş etmişler. Dario da, oradakilerin tümü de kaçıp kurtulmuş.

Çalışmama devam etmeliydim, Düşmanın ilerlemesini bekleyen gerillacı arkadaşlara, hastalıklara karşı koruyucu aşı yapmam gerekliydi. İçlerinden yedisi hasta düşmüştü. Bunlar kara çiçek hastalığına yakalanmışlardı. Bu hastalık, burada, ayaklarda, daha çok da topuklarda yerleşir. Bu nedenle halk arasında adına «horoz mahmuzu» derler. İnsanlarımız, bu hastalık yüzünden topal oluyorlardı ve çektikleri ıstırap korkunçtu. Güçlükle yürüyorlardı.

Bu afete karşı, hiç değilse bazı ilaçlar elde etmemize olanak bulunup bulunmadığını sormak için, Kolombiya kızılhaçına ve uluslararası kızılhaça açık mektup yazdık. Elbette ki, isteğimiz daha çok savaş cinayetlerini duyurmaktı. Yoksa, ilaçları, resmi kuruluşlardan

değil, devrimci hareketten bekliyorduk. Bu kez, hükümet, Kızılhaçın yardımını engellemeyip bizim hakkımızda bilgi edinmek için kullanmaya karar vermişti. Bu nedenle kara çiçek hastalığı ortaya çıkar çıkmaz, şehirdeki devrimcileri yardıma çağırdık. Bize aşı gönderdiler, biz de pek güzel kullandık. Kara çiçek hastalığı yenildi. Şimdi, diğer hastalıkları önlemek için aşı yapıyoruz. Gerillacılar buna «bağışıklık kampanyası» diyorlar.

Bugün, düşmanın yerini bulmak için ilerliyoruz. Yiyeceğimiz azaldı. Yiyecek stoklarımız, iştahımız karşısında eridi gitti. Kırk arroba -400 kg'dan biraz fazla- mısır unuyla biraz tuzdan başka birşeyimiz kalmadı. Ne ekmek, ne kamış şekeri, ne de kahve.

Şimdi başka yerlerde yiyecek aramak üzere yola çıkmaya hazırlanıyoruz. Son ayrıntıları saptıyoruz. Manuel başta olmak üzere yöneticiler, emir vermek üzere çeşitli yönlerde gidip geliyorlar. Güçlerimizden bir kısmı saptanan yerlere gitti bile. Yazı makinem, artık buradan çok uzakta yeniden yazmak üzere kılıfını giyiyor.

Biraz sonra, otomatik tüfek atışına benzer tıkırtılar ve «Jaime, eşeği tut!» diye bir bağırtı duyuluyor. Gerçekten de, Luis Alfonso'nun eşeği aşağıda kaldı. Zavallı eşek «serseriler»in tutsağı oldu. Bunlar, günün birinde gerillacılar eşeği almaya iner diye onu ellerinde yem olarak tutacaklar. Aym şeyi, sürü hayvanları, yiyecek depoları, patikalar ve köprüler için de yapıyorlar.

6 KOMUTANIN BİZE SÖYLEDİKLERİ

Sabırla yol açarak, günün birinde, toplantı için önceden kararlaştırılan yere vardık. Orada, dayanışmanın önemi, ülkenin içinde bulunduğu bunalım, hükümet ve askeri komutanlık çevrelerindeki çelişkiler, toplumsal ve siyasi gerginlik, işçi sınıfında bilincin uyanması gibi konuları inceledik.

Not defterime, komutan Manuel Marulanda'nın sözlerini yazdım. Buraya aynen alıyorum:

> *«Onbeş madde halinde, askeri sorunları, silahlı grupların taktik ve genel disiplinini, iç ve dış düzen sorunlarını, kitlelere karşı tutum, kitlelerle politik ilişkiler, gerillacıların aralarındaki ilişkiler, gerillacıların politik düzeylerinin yükseltilmesi, emperyalizm ve devrim, devrimci toprak reformu, devrimci savaşçının morali, demokratik özgürlükler ve devrimci kolektivizm sorunlarını ele alacağım.*

Bütün gerillacılar ve devrimci harekete katılan herkes, her bakımdan ve özellikle politik ve askeri bakımdan, örnek gerillacılar olmak, devrimci hareketin politikasını iyi anlayan, halkı aldatmak için her kılığa giren düşman demagojisine kapılmayan birer siyasi eleman olmak zorunda olduklarını bilmeli ve buna hazırlanmalıdırlar. Politik bakımdan, kendimizi, gerillacının halk kitlelerinin mücadelesini geliştirmesi doğrultusunda yetiştirmek zorundayız. Bu halk kitleleri yalnızca köylüler değildir, halkın tümüdür. Başka türlü, devrim zafere ulaşamaz. Gerillacının görevinin önemini açıkça anlamamız için bu zorunludur. Halka ve özellikle köylülüğe Kolombiya'daki latifundia tekelini ortadan kaldıracak ve ülkeyi Kuzey Amerikalı sömürücülerden kurtaracak, gerçek bir devrimci toprak reformu vadettiğimizde bu görevi üstlenmiş oluruz.

Devrim yolunda, hareketin taktiği üzerine henüz açık bir görüşe sahibolmayan pekçok devrimciye rastlarız. Görevimiz onlara yardımcı olmaktır. Fakat, bunun için her somut durumu incelemeli, hedefi kesinlikle saptamalı ve gerçeğe uygun bir taktik uygulamalıyız.

Bu mücadelede, bütün halk, bütün gerillacılar, kadın olsun, erkek olsun zorbalığa karşı silahlı mücadele için, halkın özgürlüğü ve gerçek demokrasi için ayaklanan herkes yanımızdadır. Bu demektir ki, bu özgürlükler için mücadele ettiğimiz sürece, devrimin zaferi ve sosyalizm için de mücadele ediyoruz. Bu ve daha başka nedenlerle, bütün askeri kurallarımızı, iç disiplinimizi, partimizin yönetimi altında daha önce alınmış kararlara ve silahlı devrimci hareketin ilkelerine dayanarak uygulamaya koymalıyız. Sürekli yılmayan bir mücadele

yürütmelyiz, çünkü bizler en iyi devrimcileriz, ileride bizden örnek alınmalıdır. Halktan insanlar, gerçek gerillalar olduğumuzu görürlerse, mücadeleye bağlılık duyarlar ve dayanışmalarını güçlendirirler. Bu dayanışma, onların bilinçlerini yükseltmeyi başardığında, gerilla hareketi büyür. Böylelikle, bütün devrimci hareket de büyür.

İç disiplin konusuna gelince, önemle ele alınmaya değer sorunlar vardır, çünkü bunlar son derece nazik konulardır. Örneğin hareketin sırları. Gerilla hareketinde mutlak biçimde gizli kalması gereken sırlar vardır. Düşman bunları bilmemelidir. Fakat, bazen, yoldaşlarımız gevezelik ediyor, bildiklerini karılarına, arkadaşlarına anlatıyorlar, çok konuşuyorlar, hatta hareketin sırlarını ele veriyorlar. Karıları öğrendiklerini bir arkadaşına yada kız kardeşine anlatıyor, o da bir başka arkadaşına ve giderek hareketin sırları düşmanın kulağına kadar ulaşıyor. Böylece, düşman çok değerli bilgilere sahiboluyor ve bunlardan yararlanarak hareketin hayati sorularını ortaya çıkarıyor.

Diğer önemli bir sorun: Gerillacının morali. Bu moral yüksek olmalı, hergün daha yüksek olmalıdır. Savaş anında, bu moral asla zayıflamamalı, devrimci savaşçı ne savaş anında, ne de başka bir anda, moralini bozmamalıdır. Morali bozulan bir devrimci savaşçı, bir zavallıdır, arkadaşları için utanç vericidir. Kimsenin korkması için bir neden yoktur. Herkes kendini en iyi biçimde kontrol etmelidir. Uçaklar yaylım ateşi açıyor, bombalar gerillacının yakınına düşüyorsa, savaşçı korkuya kapılmamalıdır. Çünkü, korunmuş deliğinde uygun biçimde kendini emniyete almıştır Araziyi tanır, bölgeye ve geri götüren yollara hakimdir Uçaklar

bombardımana başladıklarında yada makinalı tüfek ateşi açtıklarında, bunu körü körüne yaparlar. Herbirimize ayrı ayrı nişan alamazlar, çünkü bizi göremezler. Elbette ki, hemen hemen daima belirli hedefleri bombalar yada makinalı tüfek ateşine tutarlar, fakat, daha önce de gördüğümüz gibi tam korunma tedbiri alan gerillacıları öldüremezler.

İşte bu nedenle, kimse korkmamalıdır, kontrolünü kaybetmemelidir, moralini bozmamalıdır. Yoksa iş paniğe kadar varır ve ondan sonra da, artık kimse ne yapacağını, nereye gideceğini, tehlikenin nerede olduğunu, korunmak için en güvenilir yerin neresi olduğunu bilemez.

Gerillacı, korunma durumunda olsun, pusuda olsun, çarpışırken olsun hiçbir nedenle uçaklarla ilgilenmemelidir. Çünkü, dikkatini uçaklara verirse, ilerleyen düşmanı göremez. Bir gün, bir yoldaşın başından böyle bir macera geçti. Uçaklara bakmaya koyulmuştu, en beklemediği bir anda üzerine ateş edildi, düşman çemberini yarıp kaçması çok zor oldu. Uçaklar saldırır, aynı anda piyade de ilerler. Ne uçağımız, ne de uçaksavar silahlarımız olduğuna göre, uçaklarla ilgilenmemeliyiz. Bırakalım, istediklerini yapsınlar, yaylım ateşi açsınlar, bombalasınlar, büyük ve güçlüyseler, ne yapalım! Film çeksinler, istedikleri bütün resimleri alsınlar, bildiriler atsınlar, mikrop saçsınlar; bütçelerini tüketsinler, çünkü ne kadar masraf ederlerse, egemen oligarşiyi devirmek o kadar kolay olur. Bize gelince, biz daima daha hareketli olacağız!

Gerillacının kitleyle bağlantıda olduğu zamanlarda da, katılık, devrimci savaşçı için temeldir. Kitlelere, halkına, sınıf ve mücadele kardeşlerine

karşı tutumunda, ona yol gösterir. Gerillacı başkasına ait olan en küçük birşeye bile, hiçbir şekilde el sürmemelidir. Devrimci gerillacı başkasının malı ve servetiyle elini kırletmemelidir. Tersine, düşmandan ne elde etsek kârdır. Düşmanın, hükümetin, büyük latifundia sahiplerinin gericilerin mallarına elkoymamız, onların saflarında korku yaratır, saçlarını diken eder, morallerini bozar, böyle zamanlarda, koruyucuları, büyük askeri şefler, umutsuzluğa kapılır, körü körüne hareket eder, bizim daha iyi saldırmamız için olanak sağlarlar. Devrimci gerilla hareketimiz uğruna, düşmanın malına, servetine el koruz. Bu düşman, bize nice kötülükler yapmıştır, ama halkın malına saygı duyarız, yalnız saygı duymakla kalmaz koruruz da, hatta gerekirse canımız pahasına koruruz, çünkü biz de halkın bir parçasıyız. İşte bunlar, açıkça kafamıza yerleşmelidir.

Kendimizi hiçbir zaman haydutlarla, hırsızlarla bir tutmamalıyız. Biz devrimciyiz, devrimin zaferi için mutlaka gerekli olmasaydı, düşmanın da malını elinden almazdık. Günlük nafaka peşinde koşmanın çok üstündeyiz, önümüzde, iktidarı almak gibi stratejik bir hedef var. Bu amaca ulaşmak için, gelgeç işlerin, kişisel çıkarı ilgilendiren şeylerin üzerinde olmalıyız. Bu gibi işlerle uğraşmak, sınıf düşmanımızın felsefesine uygundur, bizse bu felsefeyle savaşıyoruz. Bizim durumumuzla, düşmanın durumu arasına açık ve kesin bir sınır koymamız gerekir: Bizim durumumuzu belirleyen halk sevgisi, halkı savunmadır; resmi silahlı kuvvetlerin durumunu tayin edense, halk düşmanlığı, şiddet, çalma-çırpma, halka karşı savaştır.

Bizim için son derece önemli diğer bir sorun; devrimci kolektivizm. Sahibolduğumuz ve sahibolacığımız herşey, herkesin malıdır. Aramızda, kişisel mülkiyete son. Savaşmak amacıyla yapılan göçler sırasında gerillacının çantasında taşıdığı eşyayı da özel mülkiyet sayarsak, buna da son. Kişisel mülkiyet ortadan kalkacaktır. Bu mülkiyet kaybolduğunda, ne götüreceğiz ve neyi savunacağız? Artık ne ineğimiz, ne koyunumuz, ne de mısırımız olacağı, kişisel hiçbir şeyimizin bulunmayacağı zaman, elde edeceklerimiz kişisel mülkiyet niteliği taşıyamaz, çünkü elde edeceklerimiz, ne kadar mütevazı olursa olsun, herkesin çabasının, dayanıklılığının ve mücadelesinin ürünüdür. Bu, ortak mülkiyet olacaktır, herkesin mülkiyeti olacaktır, hepimiz buna özenle bakmakla, harcanmamasına, ziyan olmamasına dikkat etmekle görevli olacağız, çünkü biz hepimiz, halkın bir parçasıyız, halk bunun hesabını bizden soracaktır. Hesap verirken, hiçbir kusurumuz meydana çıkmamalıdır, gerçek devrimci ahlaka uygun davrandığımızı ispat etmeliyiz.

Tamamen seyyar olduğumuz, ancak en gerekli şeyleri götürdüğümüz zaman, bulduğumuz ganimet ister bir inek, ister bir tapir, isterse bir yaban hindisi olsun, hepimizindir. Payımıza düşen pek az da olsa, aynı tabaktan yiyeceğiz. Ganimet cılızsa, çorbayı sulandıracağız. "Parayı veren, düdüğü çalar" şeklindeki halk sözü, burjuva ahlakını yansıtır, gerici felsefeye uygundur. Bizim aramızda, bu ahlak ölmüştür, bu gerici burjuva felsefesini kökünden söküp attık. Bu nedenle derhal eğitimimize başlamalı, ortak olan herşeye, ortak mülkiyete karşı sevgi temeline dayanan kolektivizm ruhunu

içimize sindirmeliyiz. Mücadelemiz sona erdiğinde, kuşkusuz içimizden birçoğu yeniden özel mülkiyet sahibi olacak, fakat çoğunluğumuz bu tip bir mülkiyeti istemeyecek, çünkü, yeni, devrimci bir ruh yapısı kazanmış olacaktır. Çoğunluk olarak gerillacılar, devrimin profesyonel görevlilerine dönüşeceklerdir. Bazıları düzenli halk ordularının komutanı olacak, daha başkaları halk milisine komuta edecek, kimisi ise politik kadroları oluşturacak, kamulaştırılan kurumların yöneticileri, gazeteciler, yazarlar, sanatçılar, hükümet adamları, parlamenterler, teknisyenler, toprak reformu yöneticileri, vs. olacaklardır. Görüldüğü gibi, bütün bunlar bizim için son derece önemlidir.

Konuların sırasını değiştirdim," dedi Marulanda. "Bir sorunu diğerinin yerine daha önce ele aldım ve emperyalizm konusunu bile bile en sona bıraktım. Çünkü, bu konuşmamı ayrı ayrı sorunları inceleme biçiminde düzenlemiş olduğum halde, hayatta herşey iç içe olduğu gibi benim düşüncelerimde öyle oldu, konular birbirine bağlandı.

Emperyalizm bizim baş düşmanımızdır. Burada, bu ormanın içinde çarpıştığımız düşmanlar, emperyalistlerin emrinde, küçük bir birlikten başka birşey değildir. Ayrıca, bu birlik buraya bizimle çarpışmaya gelmeyi düşünmeyen başka adamlar tarafından oluşturulmuştur. Yüksek askeri komutanlar, bankacılar, büyük sanayici ve tüccarlar, büyük latifundia sahipleri, yüksek mevki sahibi siyaset adamları buraya gelmezler, çünkü, birincisi silahlı halktan çok korkar, ikincisi, fiziki bakımdan bunu yapabilecek güçte değillerdir. Bu nedenle, kötüye kullandıkları askeri birliklerini gönderirler. Bu amaçla yalanlara ve dıştan gelecek bir saldırıya

karşı savaşmak için hazırlanmış silahlara başvururlar. Emperyalizmin güçlerine sırtlarını dayamaları bu yüzdendir. Amerika Birleşik Devletleri'nin yardımı olmasaydı, oligarşinin kolayca hakkından gelirdik.

Şu da çok önemlidir: Temel düşmanımızın kim olduğunu kesinlikle bilmek. Ancak böylelikle, ona karşı mücadelemizin çizgisini saptayabiliriz. Yankee emperyalizmi yalnız bizim değil, dünyadaki bütün halkların düşmanıdır. Daha iyi bir hayat isteyen tüm ülkelere askeri birliklerini gönderir. Sosyalist ülkeleri işgal edemez, çünkü buna gücü yetmez, ama çıkarlarını tehlikede gördüğü an, küçük ülkeleri işgal etmekten geri kalmaz. Fakat, çok sayıdaki Latin Amerika ülkesi özgürlük uğruna savaş için ayaklanmayı başarırsa, emperyalizm hepsini birden işgal edemez. Ayrıca, tüm Kolombiya halkı, halkın hükümetini kurma uğruna oligarşi ve emperyalizme karşı mücadele için ayaklanırsa bu koşullarda, emperyalizm, halkımıza karşı savaşmakta büyük güçlüklerle karşılaşır ve bütün çabalarına rağmen sonunda zafer yine halkın olur. Bir halk sizler gibi savaşçılara sahipse, hiçbir emperyalizm, devrimin akışını durduramaz.

Kardeş Latin Amerika halkları sizler gibi milyonlarca, milyonlarca savaşçılara sahiptir. Bu savaşçılar ve bu halklar ayaklanacak ve bağımsızlıkları için mücadele edecekler. Bugünkü durum bunu gösteriyor. Halk artık, zenginlerin fakirlerin emeğini sömürmesinin sonucu olan şiddete ve yakıp yıkıcı savaşlara karşı binbir yoldan mücadele etmek, hatta silahlı mücadele yoluna da başvurmak gerektiğini biliyor. Halk artık, halkı sömürenleri, buradaki sömürücüleri ve emperyalistleri nasıl

yeneceğini biliyor. Küba halkı, kendi kıtamızda, bize yüce bir örnek kazandırdı.

Bizler, biz eski tüfek gerillacı özgürlük savaşçıları da, her gün gericiliğe ve emperyalizme karşı savaşan büyük bir halkın temsilcileri olarak, Küba halkından örnek alıp, görevimizi yerine getirmeliyiz.•

Bizlere bunları söyleyen, 35 yaşında, evli, beş çocuk babası, Manuel Marulanda Velez'dir. Köylüdür, köylü çocuğudur, koşulların zorlamasıyla önce gerilla savaşçısı olarak silahlı direniş hareketine katılmış, sonraları gerilla komutanı olmuştur. Şimdi Güney Cephesi Gerilla Hareketinin şefi ve Orta Cordigliera yöresinde kitle hareketinin yöneticisidir.

Gericiliğe ve emperyalizme göre, Marulanda, "eşkıya Tirofijo"dur. Ona bu adı takmakla, resmi askeri kuvvetlerin korkulu rüyası olan en büyük gerilla savaşçılarından birini, bu siyasi ve askeri yöneticinin gözden düşürülmesine, etkisinin azaltılmasına çalışılmıştır. Marulanda, Komünist Parti Merkez Komitesi'nin önde gelen üyelerinden biridir, onbeş yıldan fazla süren devrimci mücadeleyle dolu, heyecan verici bir geçmişi vardır. Devrimin ulusal kadrolarının bir elemanı için en üstün niteliklere sahiptir. Onda, savaşta cesaret, halka güven, daima devrime bağlı olarak düşünme ve davranma eğilimi gücünden hiç birşey kaybetmez. Sürekli olarak tasarılarını geliştirir, çünkü, kitlelerin enerjisinin bitmez tükenmez olduğunu, kitlelerle bağlantı sonucunda, devrim davasının başarısı için, hergün yeni görevler ortaya çıkacağını bilir. Mücadelenin akışı yavaş ve dolambaçlı da olsa, hiçbir

zaman umutsuzluğa kapılmaz. Birçok kez, bunun halkın bilinciyle ilgili bir sorun olduğunu, bu bilinç burjuva ideolojisiyle uyuşturulduğu sürece, devrimcilerin mücadelesinin, sloganların, devrimci çizginin devrim gerçekleştirebilecek tek güç olan halkı etkileyemeyeceğini söylemiştir.

Kitlelerin, ancak öncünün onlara, yeni, sosyalist bir bilinç kazandırmak için harcayacağı çabalar sayesinde giderek mücadele sürecine katılacağını, yoksa bunu herhangi bir buyrultuyla yada bazı sabırsızların artık ayaklanmaya geçmek zamanı geldiğini hayal etmesiyle olamayacağını anlamıştı. Kitleler mücadelede kazandıkları pratik sayesinde devrim sürecine katılırlar. Kitlelerin devrimci olmayan düşüncelerini, hayatın gereğiyle karşılaştırmaları gereklidir. Halkın ve ülkenin sorunlarının çözümünün onların bağımsız eylemine ve halk eylemlerinin her şekliyle birleşen açık kitle müdahalesine bağlı olduğunu anlamaları sağlanmalıdır.

«İşte, benim için yalnız bu apaçık gerçek vardır» demişti bir kez bana. «Bunun dışında kalan herşey, sapıkça hayallerden başka birşey değildir.»

7 GERİLLACILARIN ZOR YAŞAMI

Acılı anıları ayrıntılarıyla anlatmak için biraz geriye dönüyorum.

Bugün, 10 Temmuz 1964. Düşmanın yerimizi bulduğundan kuşkulandığımız için başka bir yere doğru yürüyüşe başlıyoruz.

Adamlar, gizlenme yerlerinin birinden diğerine dolaşıyor, herkes sorumlu olduğu eşyayı arıyor. Paketler, çantalar hazırlanıyor. "Guambia"lar, "yaya"lar ağzına kadar dolduruluyor, herkes boynunda yada omuzunda, iplere bağlı çantalar, torbalar taşıyor. O anda, La Albania'daki öncü birlikten bir haberci geldi. Ne olup bitiyordu acaba?

- Çok hasta var, dedi. Artık tedavi etmeye bile yetişemiyorlarmış. Yorgunluk ve açlıktan. İnsan vücudu ormana dayanıklı değildir. Vitamin iğneleri yapmak gerekliydi, fakat herşeyden önce durumu açıkça

anlamak için o insanları görmeliydim. İlaç kutusunu bir "yaya"ya yerleştirip yola çıktım.

Altı saat sonra, hareket ettiğim noktaya döndüğümde, çok kederli yüzler ve beni selamlayanların seslerinde çok acılı anlatımlarla karşılaştım. Ne olmuştu? Kızılderili asıllı ve çok genç yaşlarından beri gerillacı olan yoldaş Andres ölmüş.

- Saat kaçta?

- Bu sabah, siz tepeye doğru tırmandığınızda kaza meydana geldi.

Sırtında, ailesinin yiyeceği olan bir çuval dolusu mısırı taşırken ayağı bir ağaç köküne takılmış, düşmüş, yükü başının arkasından öne devrilmiş, çuvalı taşıyan kayış boyun kemiğini kırmış. Hareketsiz kalmış. Olağanüstü fiziksel gücü, düşman karşısında bile yenilmezken bir ağırlığın altında çöküp gitmiş. Yeni gideceğimiz köye doğru yol alan arkadaşlar onu ölü olarak bulmuşlar.

- Vücudu daha soğumamıştı, derken Myriam çok kederliydi.

Komutan, mısır taşımasına izin vermemişti. Herşeyden önce, en gerekli malzeme taşınmalı ve güvenlikli bir yere konmalıydı. Fakat Andres:

- Derhal döneceğim, komutanım, diye kısaca cevap vermişti. Tabii ki herşeyi taşımak gerekiyordu. Savaşmak için gerekli olanları da, yiyecekleri de.

Öğle yemeği alışılmamış bir saatte, öğleden sonra beşte yendi. Sofrada tavuk görünce şaşırdım. Hayır, sofrada değil de elimizde, çünkü artık kap-kacak ol-

madığı için yemeğimizi elimizle yiyoruz. Niçin tavuk yediğimizi sordum.

Andres'in kardeşi Coralito, cevap verdi:

- Kardeşim gibi bir insanın ölümü dolayısıyla, yalnız tavukla da olsa, yaşayanlara onur vermek gereklidir. Arkadaşların saklandıkları yerlere gittim, birisi bana bir tavuk verdi, birisi pirinç, bir başkası mum, bir başkası da kahve. Bütün bunları akşam yemeği için buraya getirdim.

Yoldaşların taze mezarın başında birkaç kelime konuşmamış olmalarına şaştım. İçimizden birini böylesine sessizce, selamlamaksızın, ölümüne karşı çıkmadan yolcu etmek bana acı geldi.

- Niçin öyleyse, dedim, hiçbiriniz çıkıp da konuşmadınız? Mücadelesini, fedakarlığını, savaşçı ahlakını hatırlamak gerekmez miydi? Bunlar unutulmayacak şeylerdir. Savaşta, içimizden biri ölünce, birlikte yaşadığımız geçmişi hatırlamamız gerekir. Çünkü burada hepimiz kardeşiz, birbirimize çok şey borçluyuz.

14 Temmuzdayız. Peki, aradan geçen dört günü, yan gelip yatmakla, vakit öldürmekle, Judith'in dediği gibi «çene yarıştırmakla» mı geçirdik?

Hiç de değil. Yapılacak çok şey var. Taktiğimiz, parti çalışmalarımız, propaganda ve örgütlenme sorunlarımız üzerine birçok mektup, çeşitli yerlere mesajlar yazmamız gerekli. Ayakkabılarımızın azaldığını, radyo ve lambaların pillerinin bittiğini haber vermemiz, ayrıca habercinin daha hızlı çalışması için gerekli tedbirleri saptamamız da lazım. Bunlardan başka, tarihçeler, bildiriler için notlar alınmalı. Üstelik kızıl-

haça yazılacak açık mektup ve arkadaşım Rafael'e teşekkür mektubu var. Bu arkadaşım, bana, insan sırtında, çok yararlı bazı şeyler göndermişti. Hepsi bu kadar da değil, karım Esperanza'ya ve çocuklarıma da mektup yazmalıyım. Biraz da benimkileri düşünmeli ve iyi olduğumu onlara bildirmeliyim. Onlardan haber aldığımda çok seviniyorum, üstümden büyük bir yük kalkmış gibi oluyor. Aldığım haberler beni rahatlatıyor, artık yorgunluğumu duymaz oluyorum. Ailemden her zaman iyi haberler alma umudumu hiçbir zaman yitirmiyorum.

Yoldaşlar, ailemden mektup aldığımda, çok neşelendiğimi, herkesle şakalaştığımı söylüyorlar. Eğer, benim gibi yaşlı bir asker için bu böyle ise, genç gerillacılar ailelerinden, akrabalarından yada yakınlarından iyi haberler aldıklarında neler duymazlar ki? Ya başka yerlerdeki yoldaşların, ailelerine değer verdiklerini, onlara yardımcı olduklarını, hayatlarım kolaylaştırmak için çalıştıklarını öğrendiklerinde?

Yoldaş Urbano'nun büyük bir nezaketle benim için yerleştirdiği kütüğe kuruldum. Urbano, kağıtlarımı, makinamı büyük kütüğün altına koymamı önerdi, böylece havadan bombardıman sırasında sağlanacak sığınak aramama gerek kalmayacağını söyledi. Gerçekten de, bu sayede, birçok kez uçakların saldırısını atlattım. Çalışmam bitince, diğerleriyle mısır toplamaya gidiyordum. Komutanın emriyle iki saat boyunca, tepeden aşağı iniyorduk. Mısır aramamız gerekliydi, yoksa düşmamn eline geçecekti. Otuz kişiydik. Diğerlerimiz nöbete kalıyordu. Herkes çantada yada sırtında, iki-üç arroba taşıyordu. Delik çantalardan dökü-

lenler yerde iz bırakıyordu. Hepsini taşıdık ve birlikte çalışmaktan hoşnutluk duyduk.

Elli yük mısır topladık. Mısırdan başka birşeyimiz yok. Mısır gerillacının temel gıdasıdır. Mısırdan, «arepas», çorba, peynirli pide, un, vs. yapıyoruz. Tanelerini ateşte pişiriyor ve un haline getiriyoruz. Böyle hazırlanan un koşullar elverişliyse, çuvallarda, yirmi gün kadar dayanır. Mısır ormanda bozulmaz. Haftada bir defa karıştırılınca, dört beş ay saklanabilir. Bu mısırı taşımak zorundaydık, yoksa başka bir yere doğru bir çıkış yolu aramamız gerekecekti.

Bugün, 15 Temmuz. Radyodan hükümetin yeni bir nüfus sayımı yaptığını öğrendik. Bütün ülkede üçyüz bin kişi sayım memuru olarak görev almış, yalnız Bogota'da 48.000'den fazla kişi görevlendirilmiş. Biz, tabii, bu nüfus sayımının dışındayız. Hükümete kalırsa, biz, Kolombiya'lı değiliz. Ama bunun bizim için önemi yok, bizler, devrimci savaşçıların sayımında yer alıyoruz.

Radyodan ülkede çeşitli işlerin yürüyüşünü izliyoruz. 20 Temmuz'da Cumhuriyet meclisi toplanacak. Sandalyelerin kapışılmasının ve ondan sonra çıkacak tartışmaların, örgütlü kitlelerin de desteğiyle, gerilla hareketine büyük ölçüde yardımcı olacağını düşünüyoruz. Aynı şekilde, hareketimiz de parlamento'da ve parlamento dışında muhalefete yardımcı olacak.

17 Temmuz, cuma, sakin bir gün. Görünüşte sakin. Bugün komünist partinin kuruluş yıldönümüydü. Askeri birliklerin dağa çıkması olasılığı vardı. Her an La Albania'daki gibi bir saldırı beklenebiliyordu. Te-

tikte olmalıydık. Manuel'i aradım ve sonunda buldum. Bu sessizlik konusunda ne düşündüğünü sordum.

- Çok kuşku verici, dedi. Komutanlarla konuşup sabah erkenden bazı keşifler yapmalarını söyledim, vadiyi gözetlemek için ikişer gerilla göndermelerini, düşmanın yol arayıp aramadığına yada buraya tırmanıp tırmandığına baktırmalarını tembihledim. Yeni bir hareket planı tartışmalıyız, çünkü bu hareketsizlik herkesi hasta ediyor.

Hacienda'da, dağın üzerindeki bir çayırlıktayız. Ortada San Miguel köyü var. Çayırlık, uçaklar için çok kolay keşfedilebilecek bir yer. Açık bölgede ortaklaşa kullanılan evler var. Yoldaşlar nehirde yıkanıyorlar. Gündüz yemek pişiriyoruz, çünkü düşman Hacienda'-ya gelsin diye provokasyon yapmayı kararlaştırdık. Burası iyi bir çarpışma için çok elverişli. Sabahları bazı gerillacılara iğne yapmak, diğerlerine hap yutturmak, daha başkalarına kaşıkla ilaç içirmek gerekiyor. Yiyeceklerin çeşitli olmayışı sindirim organlarında bozukluklara yol açıyor. Bunu, ağır hastalıklara dönüşmeden önlemek gerekir. İlacımız çok az. Silahlı hareketlerde, ilaçların ve ilaçtan anlayan, kullanmasını bilenlerin değeri büyüktür. "İlkyardım el kitapları" çok, yararlıdır. El altında bulunanlara çok özen göstermek, klinik ekibi ve sıhhiyeden bir arkadaşı bu gibi kitapların korunmasıyla görevlendirmek zorundayız. Bizde, Jaime sorumluydu bu kitaplardan. Bir tanesini, nem kapmasın diye plastik sargıyla kaplamıştı. Ona, plastik sargıların yalnızca insanların yaralarını sarmak için olduğunu, kitaplarda kullanılamayacağını söyledim. Bunun üzerine, bir başka kitabı kaplarken parafinli

kağıt kullandı. İlaçlar da nem çeker. İlaç kutusunu daima üzerinde taşıyan Ramiro, bunu daha büyük bir teneke kutuya koyup arasını kıtıkla doldurur. Ne olursa olsun, nem ve sürekli yolculuk nedeniyle, genellikle ilaç ambalajlarının üzerindeki etiketler kaybolur, hele cam üzerine yapıştırılmışsa, Hernando Gonzalez, etiketleri, ince plastik Band üzerine yapıştırıp tutturur, yoksa bir ampul yada şişenin içindekinin ne olduğunu bilemezsek, en iyisi onları atmaktır, gerilla birliklerinin olduğu yere götürmenin ve haftalar, aylar boyunca gidilen her yere bunları taşımanın hiçbir yararı yoktur.

Canım yere uzanıp dinlenmek istiyor, ama bugünku kuşku verici sessizlik, buna olanak vermiyor.

8 MANUEL DENEYİNİ ANLATIYOR

Ordunun Marquetalia'da yaptığı harekat sırasında kazandığı deneyle ilgili bazı görüşlerini yazmasını Manuel'den rica ettim. Bu kitap için birşeyler yazmayı sevinçle kabul etti. Bu bölümü Manuel yazmıştır. Bir kelimesini bile değiştirmedim, komutanımızın anlattıklarını olduğu gibi aktarıyorum:

«1 - Radyo ve büyük basın organları, hergün bağıra çağıra, özellikle hükümetin ve silahlı kuvvetlerin LASO(*) planının birinci aşamasının gerçekleştirileceği bölgede, güya birtakım «haydut» çetelerinin peşinde sürek avına çıkılacağını ilan ediyor. Psikolojik savaş yöntemlerinden ve kararsızların bilincini zayıflatmak, böylelerini yozlaştırmak için harcanan çabalardan biri de, hareketin

(*) *LASO Planı:* Latin Amerika Güvenlik Harekatı. Köylülerin kendini savunma bölgelerini ortadan kaldırmak için Pentagon'un hazırladığı bir askeri plan.

en gözde yöneticilerinin öldürülmesi için büyük paralar vadetmektir. Hergün, basın, radyo, afiş, ve bildiri yoluyla, rezilce iftiralar atılıyor, yöneticiler, hükümet ordularının işlediği her türlü cinayetle suçlanıyor, korkunç derecede gaddar insan resimleri yayınlanıp, bunlar yöneticilerin fotoğraflarıdır, deniliyor. Bundan amaç, kararsızların ve hatta daha sağlam olanların bile içine kuşku tohumları ekmektir.

2 - Halka hitaben yüzbinlerce bildiri ve afiş dağıtılıyor. Bu bildirilerde, "askeri ve sivil karma eylem"in desteklenmesi isteniyor, yöneticilerin ve sözümona onların kurbanlarının resimleri, ayrıca günlük çalışmalarında köylülere yardım eden, onları «haydutlar»ın kurduğu tuzaklara, yarattığı tehlikelere karşı koruyan, köylülere barış, toprak, okul, yol ve her türlü yardım vadeden askerlerin, subayların ve yüksek rütbeli askeri şahsiyetlerin fotoğrafları yer alıyor.

3 - Köylü halka, her türlü vaatte bulunuluyor. Yollar, köprüler, İNA mağazaları(*), borç paralar, sağlık merkezleri, arazi ve parseller için parasız tapular, kısacası demagoji olarak aklınıza ne gelirse hepsi vadediliyor. Bu tutum, geri kalmış kitlelerin nötralize edilmesini hatta özellikle partinin etkisinin zayıf olduğu, parti yönetiminde kitle hareketinin bulunmadığı bölgelerde, bu kitlelerin gerillaya karşı tavır almasını sağlar.

4 - Yörede, geniş bir casus ağı örgütlenir. Herhangi bir nedenle gerilla hareketinin yöneticilerine

(*) İNA Ulusal Sosyal Yardım Enstitüsü.

karşı kişisel kini olan yada uzun zamandan beri büyük toprak sahiplerinin hizmetinde çalışan kimseler casusluk işlerinde önemli roller oynarlar. Katır sürücüleri, tüccarlar yada küçük dükkan sahipleri, bunlar arasında özellikle işe yeni başlamış olanlar, ilaç satıcıları diş çekenler, gezici hekimler, üfürükçüler, eskiciler, dilenciler, fahişeler, belirli bir mesleği, sürekli kaldığı bir yeri olmayan herkes ve o bölgenin yabancısı olanlar casus olabilirler.

Bu gibilere hükümet ya belirli bir aylık bağlar yada getirdiği bilginin önemine göre ücret öder. 5, 10, 20, 50, 100, 200, 300 400, 500 ve 1000 peso'luk bilgiler vardır. Bu hafiyeler, yöneticiler üzerine, onların gidip geldiği yada bulundukları yerler, köylünün kendini savunma gruplarının ve gerilla gruplarının örgütlenme durumları, etkinlikleri konusunda her türlü bilgiyi toplamaya çalışırlar. Her yola başvurarak gerilla hareketinin yönetimi ve yöneticileriyle, gerillacılarla ve hareketin dostlarıyla kimin ilişkide bulunduğunu, belirli bir anda, belirli koşullar altında kimin hükümetten yana, kimin devrimci hareketten yana olacağını öğrenmeye uğraşırlar. Düşman casusluk servislerinin bu ajanları, heryerde küskünleri, hoşnutsuzları arar, onlar üzerinde "çalışırlar." Gerilla hareketinin yöneticilerinin ve gerillacıların en büyük zaaflarını öğrenmeye uğraşırlar. Bu ajanlardan çoğu, bölgeye gelirken kendilerine siyasi yönetici, hapishane kaçağı, hükümetin gizli servislerinden, polis örgütünden yada ordudan kovulmuş adam süsü verirler. Daha başkaları, deli taklidi yapar, hayatta yolunu kaybettiğini, iş aradığını ileri sürer yada akıl hastası, sağır dilsiz görünüşüne bürünürler. Çeşitli mesleklerden kadınların da bölgeye geldiği görülür, bunlardan

çoğu, kötü bir hayat sürüyormuş izlenimi vermeye çalışırlar. Oysaki bu «hanımefendiler» genellikle hükümetin gizli servislerinde görevli ajanlardır. Casusluk, genelkurmay ve hükümetin uğrunda çok çaba harcadıkları, çok para döktükleri, ve kendi fikirlerince iyi sonuçlar aldıkları bir sorundur. Gerçekten de, bu gibi kimseler askeri servislere her türlü bilgiyi verirler. Gerilla saflarına kadar sokulmayı başaran son derece yetenekli ajanlar da vardır.

Bu çeşit casusluğa karşı mücadele etmek zor değildir. Herşeyden önce, siyasi uyanıklığı geliştirmek ve düşmanın işine yarayabilecek her türlü bilgiyi gizli tutmak gerekir. Devrimci istihbarat ekipleri örgütlenmeli ve özel karşı-casusluk komisyonları kurulmalıdır. İki, üç (yada daha fazla) sağlam ve cüretkar arkadaşın, küskün rolü oynaması gerekir. Mutlaka, düşman ajanları onlarla ilişki kurar ve yalnız bu yoldan bile kendilerini ele vermiş olurlar. Her durum için, buna benzer karşı tedbirler düşünmek lazımdır. Marquetalia'da böyle davrandık ve düşman hiçbir şeyimizi açığa çıkaramadı.

5 - Hükümet komisyonları bölgeye gelip sözümona köylünün ihtiyaçlarını saptamaya, onlarla dostluk kurmaya ve daha çok da propagandanın hangi doğrultuda yapılması gerektiğini anlamaya çalışırlar. Köylülere yardım vadeder, tarım yardımlaşma sandığına başvurup son derece uygun koşullar altında kredi alacaklarını, bunun daha önce mümkün olmadığını, fakat şimdi ordu sayesinde yapılabildiğini, söylerler. Aynı şekilde, hayvan yetiştirme yada bunun gibi kredi isteyen başka iş kolları için bankaya başvurmayı vadedip insanları

aldatırlar. Köylülerin gözünde, subaylar, borçlarla ilgili bütün girişimleri üstlenmiş gibidir. Hatta, Care ve Caritas(*) unları dağıtmak, diş çekmek, saç kesmek, hayvan nallamak gibi çok somut işlerle, ayrıca yüksek kilise çevrelerinin işbirliğiyle (bizim durumumuzda, bölgenin büyük toprak sahibi ve büyük hayvan yetiştiricisi, Monsenyör Vallejo'nun yardımıyla) Noel hediyeleri dağıtımıyla da uğraşırlar. Önce, din bağnazlığından yararlanan anti-komünist propaganda, daha sonraları ise hükümetin ve silahlı kuvvetlerin "iyiliklerinin" propagandası başlar.

6 - Hükümet ordusu, harekatların yapılacağı yerlere yaklaşınca resmi propagandanın dili de değişir. Bu propaganda köylülere ordunun varlığından korkmamaları gerektiğini telkin eder. Güya hükümetin silahlı kuvvetleri herkesin politik görüşlerine saygı gösterir, herhangi birinin yöneticilerle yada köylülerin silahlı hareketiyle ilişkisi varsa bile başına hiçbir şey gelmeyecektir, çünkü sözümona ordu, köylülerin hiçbir şeyden sorumlu olmadığını bilmektedir.

Aynı zamanda pazarların kontrolü başlar. Bundan amaç önce gerilla hareketi için ihtiyaçları sağlamaya çalışan yoldaşlarımızı saptamak ve daha sonra da ekonomik abluka koyarak, tüm bölge halkının yeter miktarda tüketim maddesi elde etmesine engel olmaktır. Bunun arkasından, tam yasaklar dönemi gelir. Bölgeye her türlü tüketim maddesinin girişi yasaklanır. Köylere yada alış-

(*) *Care ve Caritas*, emperyalizmin ve katolik kilisesinin yönettiği hayır kurumları.

veriş yapılabilecek her yere girip çıkanların sayımı yapılır ve giriş-çıkış için izin belgeleri verilmeye başlanır. Bundan amaç, yalnız izin belgesi olmayanları bulup ortaya çıkarmak değildir, daha çok hüviyeti ve izin belgesi olanları izlemektir. İzin belgesine sahibolmak, izinsiz dolaşmaktan daha tehlikelidir.

Yazılı izin belgeleri erkekler, kadınlar ve çocuklar için zorunludur. Böylece herkesin yaptığı herşey kontrol edilir ve kimse de bunda bir sakınca görmez. Buna paralel olarak, bölgede, özellikle insanların toplu olarak bulunduğu, girip çıktığı yerlerde, daha önceden gerçek bir casusluk ağı kurulmuştur. Herşey yoluna konduktan sonra, genelkurmay yada harekatın sorumluları bölgenin kuşatılmasına geçerler. Kuşatılan bölge küçük yada büyük olabilir. Bu durum, genelkurmayın bizim karşı çıkacağımız güçler konusundaki görüşlerine ve planlarına bağlıdır. Daima bölgeyi karış karış savunacağımıza inanırlar. Bazı hallerde bunu yapabileceğimiz, fakat diğer bazı hallerde ise hareketli direniş taktiğini uygulayacağımızı düşünmezler.

Askeri birlikler helikopterlerle havadan indirilen güçlerden yararlanarak bölgenin stratejik noktalarını işgal eder yada aynı anda, aynı doğrultuda ilerleyen birçok askeri birlik kolu bölgenin etrafında çevirme hareketi yapar, kuşatılacak yerin çevresine çok sayıda asker grupları yerleştirerek bölgeyi kordon altına alır. Gruplar arasındaki uzaklık yarım saatte yada en çok bir saatte alınacak şekildedir. Haberleşme hizmetleri son derece gelişmiştir ve büyük bir hızla yerine getirilir. Çember daraltılmaya başlanır.

İlk çarpışmalar sırasında, halka ilk çağrılarda bulunulur. Halka, yöneticileri yalnız bırakması, «komünist zorbalığından kendini kurtarması» önerilir. Böylelikle, hükümetin tasarılarına uygun olarak, köylülere bütün bölgelerde «yardım» etmesinin daha kolay olacağı söylenir. Aynı anda, gerillacılar, "Sangrenegra", "Desquite" ve diğerlerinin(*) akıbetine uğramamaları için silahlarıyla birlikte gelip teslim olmaya çağrılır, çünkü silahlı kuvvetler yenilmezdir.

Resmi propaganda gerillacılara her türlü garantiyi verir, teslim olmalarına karşılık parasal ödüller ve daha başka avantajlar sunar.

Gerçek silahlı harekat başlar ve bununla beraber resmi propaganda da yoğunlaşır. Sivil halka ve gerillacılara bir sürü demagojik vaatlerde bulunulur. Uçaklardan binlerce resmi izin belgesi atılır. Halktan bunlardan birer tane edinmeleri ve en yakın askeri karakola silahlı yada silahsız olarak başvurmaları istenir. Buna karşılık onlara hükümet tarafından her türlü garanti verilecektir. Bu çağrıya uymayanlar silahlı kuvvetlerin bölgeye girmesiyle tehdit edilir. Komünist şeflerin, eski haydut çetelerinin reislerinin akibetine uğratılacağı söylenir.

7 - Harekat başladıktan sonra, askeri birlikler, sivilleri yada herhangi bir nedenle kuşatmanın dışında ele geçirilen silahını bırakmış eski gerillacıları öldürmeye başlar. Orta Cordigliera bölgesinde böyle olaylara her zaman rastlanmıştı ve rastlanmaktadır. Askeri kuvvetler, insanlara hiçbir zarar

(*) 1958-1962 yılları arasında ordunun imha ettiği haydutlar.

vermeyecekleri propagandasını yaptıktan sonra pekçok insan öldürürler. İşte böylece, bizim bölgemizde yüzlerce köylü, erkek, kadın, çocuk demeksizin alçakça katledildi.

Kuşatmanın içinde olduğu kadar dışında da takipler çoğalır. O derece ki, takipler çok uzak bölgelere kadar yayılır. Hükümetin av köpekleri, siyasi görüşleri ne olursa olsun, herkesi takip eder, gerilla hareketiyle ilişkileri olup olmadığını incelerler. Voz Proletaria'nın yöneticisi, komünist şair Manuel Cepeda Vargas'ı, Manilo Lafont'u, yığınlarca gazeteciyi, yazarı, aydını, öğrenciyi, binlerce köylüyü, işçiyi, zanaatkarı, hapse attıran adli canavar harekete geçirilir. Daha sonra sıra işkencelere gelir. Artık, kimliğini saptamak için askeri karakollara tutuklular değil, sadece kesik başları götürülür.

8 - İlk aşamada, askeri harekat yalnız açık araziyi işgal etmekle kalıyorsa da, daha sonra ormana karşı ilk saldırılar başlar. Bu nedenle - deneyimizin gösterdiği gibi- gerilla hareketi, gerillacıların ailelerini yanlarına almasına elverişli değildir, çünkü bu şekilde saldırıya uğrayacak olan bir devrimci hareketin son derece hareketliliğe ihtiyacı vardır. Kalabalık bir sivil halkı beraberinde götürmek zorunda kalan bir hareket, korkunç zorluklarla karşılaşır, mücadelesini başarıyla yürütemez, daha başlangıçta, savaşta inisiyatifini kaybeder, düşmana karşı yeni taktiğini uygulayamaz, düşmanın taktiğine bağlı kalır ve sonunda, yine de sivil halktan ayrılmak zorunluluğuyla karşılaşır. Gerilla hareketi, günümüzdeki gerilla savaşı koşullarında, tam

ve mutlak seyyar gerilla olarak ne kadar az sayıda olura olsun sivilleri beraberinde götüremez.

Devrimci gerilla hareketi, sivilleri beraberinde götüremez. Çünkü, birincisi çok sayıda erkek, kadın ve çocuğun bizimle gelip, şimdi karşı karşıya bulunduğumuz savaşın korkunç felaketlerine katlanmak zorunda olduklarına karar vermeye hiçbir şekilde hakkımız yoktur. İkincisi, bu durum gerilla savaşının hareketliliğine zarar verir ve son olarak, ormanda hem sivil halkı hem de gerillacıları beslemek olanaksızdır. Bu nedenle, ulusal hayatta etki uyandıran, düşmanın planlarını bozan, güçlenen, gelişen hükümetin ve silahlı kuvvetlerin gözden düşmesinde başarıyla katkısı olan, ciddi bir mücadele verilmek isteniyorsa, savaş tehdidi altındaki bir bölge için temel sorun, sivil halkın tahliyesidir. Sivil halkın tahliyesiyle, hemen savaşın başlangıcında, devrimci hareketin daha sonraki gelişimini sağlayacak, ulusal dayanışma sayesinde güçlenecek bir taktiğin benimsenmesi güvence altına alınır. Bu taktik, hareketimiz, tek bir cephede sabit kalmayıp birçok cepheye yayılırsa, hareketli gerilla savaşı içinde saldırıp kaçar ve sonra yeniden saldırırsa giderek kendini yenileyen bir içerik kazanacaktır.

9 - Deneyimizden, erzak, yiyecek, cephane, ayakkabı, yedek malzeme, kağıt, mürekkep, yazı makinası, giyecek ve diğer temel eşya olarak ne varsa düşmandan uzak, erişilemeyecek yerlerde saklı bulundurulması gerektiği, çünkü ordunun inanılmaz bir ısrarla bunları aradığı sonucunu çıkardık. Aynı şekilde, belgeler, mektuplar, kağıtlar, vs. parafinli kağıttan yapılmış kutularda saklanmalı yada buna olanak bulunamazsa yok edilmelidir.

Eğer bu belgeler, onları heryerde arayan düşmanın eline geçerse sonuç kötü olur. Bunlar, düşman için olağanüstü ganimetlerdir, başka türlü elde edemediği bılgileri edinmesini sağlar.

10 - Eğer devrimci silahlı hareket saldırıya geçmeye karar verirse, herşeyden önce kuşatmanın dışında harekette bulunan gerillacı gruplarına sahip olmalıdır. Düşman bölgenin içlerine kadar sokulduğunda, dıştaki seyyar gruplar genelkurmayın son derece korktuğu gerilla savaşı taktiğine uygun olarak artçı birliklere saldırmaya başlar. Hareket, düşmana bağlantıyı kaybettirmek için bölgeyi terketmeye karar verirse, civardaki gruplar gelip birleşir, daha başka bir taktiğe göre hareket etmeye başlar. Ya cephe taktiği yada savaşı diğer bölgelere yayma taktiği uygulanır. Bizim deneyimizde, sivil halkın genel tahliyesinden sonra, yetişkinlerden oluşan birkaç aile bizimle kaldı. Bu yoldaşlar, silahlı gruplarla çok iyi birleştiler. Fakat bununla birlikte disiplinsizlikleri ve askeri sorunları bilmemeleri yüzünden çok ciddi problemlerle karşılaştık. Günümüzdeki savaş koşullarında hareketin amacı olarak bir bölgede tutunmayı hedef almak yalnız saçma bir düşünce değil, aynı zamanda çok büyük bir taktik hatasıdır. Eğer elverişli bir bölgeyi elimizde tutmaya çalışıyorsak, bol miktarda mısır, fasulye, pirinç, yağ, tuz ve şeker gibi erzağa da sahibolmamız gereklidir. Hatta olanak varsa daha fazlasına, çünkü bugünkü savaş koşulları eskisi gibi değildir. Daha önceleri silahlı hareket fazla güçlükle karşılaşmadan ikmal yapabiliyordu. Bugünkü savaş eskisinden farklıdır, yeni bir taktik ve stratejiye göre yapılır. Tek bir bölgede savaş durumunda, bu yeni taktik ve stratejinin temel

ilkesi, düşmandan mümkün olduğu kadar çok miktarda silah almak ve ulusal dayanışma hareketinin gelişmesi için vakit kazandırmak amacıyla sert bir direnişte bulunmaktır. Ayrıca, düşmanın hareketi etkili biçimde abluka altına almak gücünde olduğunu hiçbir zaman unutmamalıyız. Bu nedenle, daha savaşın başında, düşmanın kuşatmasını başarısızlığa uğratmak için muhasaranın dışında bulunmak önemlidir. Sayıca pek kalabalık olmayan bir silahlı hareket için en iyi yol, örneğin adamlarından yarısını düşmanın artçı birlikleriyle savaşmakla görevlendirmektir. En az 150 kişilik güce sahibolan hareketler için buna olanak vardır. Aksi halde aynı taktik uygulanabilir, fakat merkez çekirdek çok zayıflatılmamalıdır, çünkü bu durum, düşmanın hemen hemen hiç savaşsız bölgeyi ele geçirmesini sağlar.

Diğer taraftan, hiçbir gerillacı kuşatmanın dışında yalnız kalmamalıdır, çünkü kaçınılmaz bir şekilde ilk kurbanlardan biri olur. Buna benzer olaylar Huila, Cauca, Tolima ve diğer bölgelerde görülmüş ve hâlâ da görülmektedir. Bu gerillacılar hunharca öldürülmekle kalmamış, öldürüldükten sonra çatışma sırasında vurulmuş görünüşü altında, ellerine silah verilerek fotoğrafları çekilmiş ve bu resimler ordunun "büyük gücü"nün kanıtı olarak basında yayınlanmıştır. Gerçekte baskı güçlerinin kurbanı olan bu yoldaşlar fiili savaş, gerilla savaşı sırasında vurulmuş değillerdir Bunun sonucu çok değerli savaşçıların yitirilmesi ve düşmanın propaganda yapması için, eline büyük bir koz verilmesi oldu Ordu, halkı bu köylülerin savaşta öldüğüne inandırmaya ve böylece gerillaların bugüne kadar yenilmez oldukları halde, artık silahlı kuvvetlerin

yeni taktikleri sayesinde kolayca mağlup edildiklerini göstererek psikolojik bir üstünlük elde etmeye çalışıyordu.

Geride sığınılacak yerlere çekilme durumunu da düşünmek ve bunun hazırlığını yapmak gereklidir. Düşman herhangi bir bölgeyi, hatta bizim güçlü olduğumuz bir bölgeyi bile işgal edebilecek güçte olduğuna göre, savaşı sürdürmek yada birkaç haftalık dinlenme zamanı ayırmak için uygun mevkilere sahibolmak lazımdır. Gerideki mevkilere götüren yolları hazırlamak son derece önemlidir. Eğer böyle yolları elimizde bulundurur ve bunu çok gizli tutabilirsek, istediğimiz zaman harekatın başından beri bizimle bağlantısını yitirmemeye çalışan düşmana yerimizi kaybettirebiliriz. Düşmanın, büyük bir seferberlik harekatı yaptıktan, bu uğurda büyük yatırımlara giriştikten sonra, bunca propagandadan, halkın önünde ettiği bunca yeminlerden sonra tasarılarının başarısızlığa uğradığını görmesinin önemi büyüktür. Örneğin bizim en çok üç hafta içinde yok edileceğimizi ileri süren düşman yalancı durumuna düşmüştür.

Daha savaş başlar başlamaz, geleceğimizi ve gelecekte çekileceğimiz bölgeyi hazırlamalıyız. Elbette ki, belirli bir yerin bizim için önemi yoktur. Bizler şu yada bu bölgeyi kanının son damlasına kadar savaşarak savunmak zorunda olmayan devrimcileriz. Bizim görevimiz iktidarı almaktır. Bir bölgeyi savunacak duruma gelinceye kadar taktiğimiz bu olmalıdır. Bugünkü görevimiz bu değildir. Fakat çok sonraları, bir bölgeyi askeri bakımdan kontrol altında tutabilecek büyük bir güç oluşturacağımız zaman mevzii savaşlara başlayacağız.

İlişkileri önceden düzenlemek gereklidir. İnsanları parti düşüncesi içinde eğitmeli, davranışlarıyla düşmana yardımcı olmalarını önlemeliyiz. Unutmamalıyız ki, kitleler içinde gerillacılar arasında yada gerillacıların karıları arasında, bildiklerini herkese anlatmayı sevenler vardır. Bunlar hareketin sırlarını öğrenirlerse bu bilgilerin hafiyelerin kulağına gitmesi kaçınılmazdır, bunlarsa öğrendiklerini derhal orduya iletirler.

Düşmanın küstah olduğu unutulmamalıdır. Burada, Marquetalia'da pekçok gerillacı bölgeyi terketmeye, hükümetin hizmetine girmeye, savaşı bırakmaya davet edildi. Bazı subayların gerillacılara yazdıkları mektuplar görülmeye değerdi. Ne babaca öğütler, ne asil duygular, ne kadar içten, arkadaşça bir anlatım, gerillacılara karşı ne büyük bir sevgi vardı bu mektuplarda! Para takdim etmeye gelince, kimse genelkurmay subayları kadar eli açık olamazdı. Yoldaşlarımızdan biri silahlı harekatın başlamasından önce bölgeyi terketmesi şartıyla yarım milyonluk bir iş teklifi aldı. Bu yoldaş olduğu yerde kaldı ve hayali yarım milyonu kaybetti ama, devrim, bu teklifi yapan subaya akla karayı seçtiren yiğit bir savaşçı kazandı.

Ayrıca, kitle hareketinin bazı elemanlarına yöneticileri yok etmeleri için büyük paralar teklif edilmiştir ve daima da edilir. Burada, devrimci uyanıklığımız o kadar güçlüydü ve karşı-casusluğumuz o derece gelişmişti ki, bu elemanlar zamanında bulunup ortaya çıkarıldı. Bu nedenle, daha başlangıçta, bu konuda kitleler içinde olduğu kadar silahlı gruplar arasında da inceleme yapmak gereklidir. Biz bu araştırmayı yaptık. Silahlı gruplarda anormal birşey bulamadık. Fakat kitle örgütlerine

gelince iş değişti. Kitlelerde düşman daima hafiyeler arar ve seçer, onları bazı yöneticilerin öldürülmesi işiyle görevlendirir. O halde, önce düşmanın ajanlarını ortaya çıkarmak ve sonra da gerillacıların mücadeleye olan güvenini sağlamlaştırmak için bu temizliğin yapılması mutlaka gereklidir.

Düşmanın bir bölgeyi işgal edeceği sanılıyorsa ne koyun sürülerini, ne de diğer hayvanları birlikte götürmemek, bunları öldürmek gerekir. Çünkü eğer gerillacılar onları kurtarmak isterlerse savaşı sürdüremezler. Sürekli hareketlilik nedeniyle terkedilen barınaklarda askeri birlikler sıkı aramalar yapar. Marquetalia'da, bazı yoldaşların çok iyi saklandığını, bulunmasının olanaksız olduğunu iddia ettikleri, çürümeye terkettikleri birçok şey düşman tarafından bulunup çıkarıldı.

Elverdiğince fazla miktarda yedek ayakkabı bulundurulmalıdır. Aynı şeyi alet-edevat, ilaçlar, ameliyat aletleri, dişçilik malzemesi, şırıngalar, her silahlı grup için ayrı ayrı taşınabilir ilaç sandıkları, propaganda için kağıt, mumlu kağıt ve bu çeşit bir çalışma için gerekli her türlü araç-gereç için söyleyebiliriz. En kolay taşınır cinsten bir-iki yazı makinası, radyo alıcıları ve küçük bir tamir atölyesi oluşturacak şekilde alet takımları bulunmalıdır

Bütün bunlar önemsiz görünebilir. Fakat biz bunları yerine getirdik, eğer kendine övünerek "Egemenlik" adını takan bir harekata daha başlangıcından beri başarılı bir biçimde üstünlüğümüzü kabul ettirdiysek ve harekat bizi yok edemeyip sadece devrimci savaşçılar olarak deneyimizi artırmamızı sağladıysa, bunda bütün bunlara dikkat etmemizin de payı büyüktür.»

9 GERİLLACILAR VE HALK

Partinin Merkez Komitesine yolladığımız son mektupta, 8 Temmuz'dan beri görünüşte bir sükunet ve kuşku verici bir sessizlik olduğunu söylemiştik. Bu sessizlik bugün, 24 Temmuz'da bozuldu.

9.31'de dört avcı jet uçağı üzerimize makinalı tüfek ateşi açtı ve bir saat yirmibeş dakika süreyle bulunduğumuz yeri bombaladı. En az altıbin 50'lik makinalı tüfek mermisi yağdırıldı. Hava keşifleriyle önceden saptanan hedeflere otuz roket atıldı. Saat 15.15'de iki avcı uçağı tekrar mitralyöz ateşi açmaya ve bombalamaya geldiler, yine aynı şekilde keşif uçaklarınca önceden saptanan noktalara ağır bombalar attılar. Makinalı tüfek ateşi ve bombalar hedeflerini kesinlikle buluyordu. Bombalar bir, iki ve hatta beş tonluktu. İşte, düşmanımız ulusal ordu bayramını böyle kutluyordu.

9.45'te bir mermi Georgina Ortiz'in vücudunu delip geçti. Mermi parçalarından biri, sağ kürek kemiğinin altı santimetre altından girip kasığından çıkmış, diğer parçalar, iki ayrı yerden, kalçasını boydan boya delip geçmişti. Georgina sığınılacak bir yere kendini atamamıştı. Kocası Luis'le birlikte, bir ağaç kütüğünün arkasına saklanmak istemişlerdi. Fakat, ağaç çürümüş olduğundan, mermi ağaç gövdesini delmiş, yoldaşımızı öldürmüştü.

Georgina yirmi üç yaşındaydı. Kadınlar komitesi üyesiydi. Daha o sabah, bütün kadın yoldaşların imzasıyla, Kolombiya kadınlarına açık mektup göndermiş, hükümet kuvvetlerinin Marquetalia köylülerine yaptığı bütün alçaklıkları anlatmıştı.

Onu tabutsuz gömdük, mezarının başında birkaç kelime söyledim. Konuştuğum sürece bazı yoldaşlar öfke ve çaresizliklerinden ağlıyorlardı.

«Burada yada başka yerlerde, bir savaşçımız öldüğünde, dedim, biz komünistler, Partimizin, halkın düşmanlarına karşı kullandığı suçlayıcı, ağır sözleri ve acımızı anlatacak sözleri tekrarlamalıyız. Georgina, Marquetalia direnişine katılanlar arasında, düşman mitralyözleriyle öldürülenlerin ikincisidir. Ondan önce, Luis Saldago da vurularak ölmüştü. Fakat, Luis Cuenca ve Andres Lopez'in ölümleri de, bazı bakımlardan onlarınkinin aynıdır. İçimizden her biri, her an, Georgina gibi ölebilir. Devrimcilerin hayatı her gün, her an tehlikededir. Bazı yoldaşlarımız, kuşatma bölgesi dışında öldürülüyorlar. Yenilmez hareketimizle dayanışmada bulunan yurttaşları, ülkenin neresinde

olursa olsun, katlediyor, işkenceye uğratıyor, hapse atıyorlar.

Oligarşi ve yankee emperyalizmine karşı savaşı kazanmaktayız. Ülkemizin tüm ezilen ve sömürülenleri büyük devrimci savaşta yer almalıdırlar.»

Bu akşam, dağda, uzun ve çok zor bir yürüyüşten sonra kendimizi yorgun hissediyoruz. Uçaklar saldırmaya devam ediyor, yedek stoklarımız ise tükeniyor. Düşmanın kudurmuşçasına öfkesi ve bağnazlığı, vahşice saldırılarında kendini belli ediyor. Bu koşullarda, herşeye karşın, her an, her gün, gericilik ve emperyalizme karşı savaşı kazandığımızı söylediğimizde, bizi anlamanın kolay olmadığını düşünüyorum.

La Hacienda'ya vardığımız 8 Temmuz gününden beri yemeklerimizi gündüz pişiriyoruz. Küçük duman sütunları, düşmanın hiç zorluk çekmeden, yerimizi saptamasını, pusu kurduğumuz noktaları büyük bir kesinlikle hesaplamasını sağlıyor. Dün, 23 Temmuz günü, bir helikopter Hacienda ve San Miguel nehrinin yatağı üzerinde boylu boyunca uçuş yaptı. Yer değiştirmelerde, insan ve hayvanlar, uçaktan keşfedilmesi çok kolay bir yol açıyorlar.

7 Ağustos - Günlüğümü okuyunca, bana şu son günler hiçbir iz bırakmadan gelip geçmiş gibi geldi. Bunlar sakin günlerdi. Yemeklerimizi yine akşamları pişirmeye başladık. Çamaşırlarımızı, haberalma servisi ajanlarının bu yörede olduğumuzu anlamayacakları biçimde San Miguel nehri sularında yıkama işini örgütledik.

Nehir sularında çamaşır yıkandığının belli olmamasına dikkat edilecek. Nehir kıyısından, çamaşır yıkadığımız yerlere kadar kanallar açtık. Su bulunduğumuz yere geliyor, kullandıktan sonra açtığımız çirkef kuyularına dökülüyor. Nehre ne sebze yada meyva kabuğu, ne kağıt, ne çöp, ne paçavra, ne de başka birşey atıyoruz.

Yerleştiğimiz barınaklarda, bir çeşit klinik düzenledik. İlaçları gruplara ayırdık. Birkaç bildiri yazdık. Birkaç mektup gönderdik. Kadın komiteleri, piyoner grupları(*) ve hücre toplantılarında bulunduk. Okuma-yazma öğretme çalışmalarımızı sürdürdük.

24 Temmuz akşamından beri, San Miguel bölgesinde, «Villa Caranga» (bit şehri) adını verdiğimiz yerde yaşıyoruz. Bu isim, bitlerin çokluğundan geliyor. Burası, rutubetli, bulaşıcı hastalık dolu bir yayla. Büyük ağaçlarla kaplı olduğundan, uçaklardan gizlenmek kolay oluyor. La Hacienda'dan da pek uzak değil. İşte onbeş gündür burada, bu nehir kıyısındayız. Hareketlilik taktiğini kabul ettikten sonra, aynı yerde bu kadar uzun süre kalmanın sebebi nedir, diye sorulabilir. Doğru. Fakat, birşeye karar vermek başka, uygulamak başkadır. Bunu yapabilmek için hareketin güçlü olması gerekirdi. Mücadelenin başından beri, hareketlilik temeline dayalı operasyonlar yaptık. Fakat bize gerekli olan, gerillanın kısmi değil, tam hareketliliğidir. Bombalanan bölgelerden kaçan kitlelerle yeni bağlar kurmalı, sivil halkın bizim için ölü bir kitle haline

(*) *Piyoner:* Komünist olarak yetiştirilen çocukların örgütü. (çn)

gelmesini önlemeliyiz. İçinde yaşadığımız olaylar, bize, kuvvetlerimizin topluca birarada bulunmasıyla giderek daha geniş bir arazide yayılması arasında, mutlak hareketlilikle kısmi hareketlilik arasında, askeri bir plana dayanan birleşik operasyonların tümüyle önceden tasarlanmış bir plana dayanmayan eylemler arasında ayırım yapmamız gerektiğini öğretti.

Ormanda yaşanabilir. Hele içinde San Miguel nehri gibi bir akarsu geçiyorsa, daha da iyi yaşanır. Yemeklerimizi pişirmede, çamaşır yıkamada, temizlikte nehrin suyundan yararlanıyoruz. Nehir olunca, yapraklardan kulübe yapılabilir ve şu başımıza gelene benzer olaylar önlenebilir: Bugün ayaklarında ağır iltihaplar olan birçok yoldaşımıza iğne yapmak zorunda kaldım. Çürümekte olan dışkı üzerinde yürüdüklerinden ayaklarında yaralar açılmıştı.

Üstelik bizimkilerden çoğu bitlendi. Buna karşın hiçbir önlem alınmıyor. Bitin tifo mikrobu taşıdığını ve vücudu benzil benzoatla ovmakla bu asalağın kolayca yok edilebileceğini bilmiyorlar. Bu çok iyi bir ilaçtır, fakat bizde yok. Aynı etkiyi yapan daha başka sıvı ilaçlar hazırlamak mümkün, fakat gerekli maddelerden yoksunuz.

Yerleştiğimiz bölge, uçaklar tarafından çok kolay keşfedilebilir duruma geldi. Hergünkü gidip gelişler, ormanda kolayca görülebilecek izler bıraktı. Düşmanın yerimizi bulmasına yol açabilecek olan bu hareketsizliğimizin sebebi nedir? Gerillanın hareketliliği üzerine aldığımız kararları pratiğe uygulamada neden bu kadar çok zorluklarla karşılaşıyoruz? Çünkü alışkan-

lıkları değiştirmek kolay değildir, durumumuz çok fedakarlıklar gerektirir, orman içinde yaşama ve savaşma koşulları çok zordur. Hükümet stratejistleri de, kendi «Marquetalia Harekatlarını» yönetmede doğanın karşılarına çıkardığı güçlüklere bakarak aynı şeyi açıkladılar.

Fakat artık, bügün kararlarımızın uygulanmasını hızlandırıyoruz. 8 Ağustos'ta, bir silahlı grup düşmanı aramaya çıktı. Tam hareketlilik çizgisi uygulanmaya başlandı. Silahlı grup 51 adamdan oluşuyordu.

10 Ağustos'ta, sabah saat beşte, radyodan büyük gazetelerin başlıklarının okunmasını dinledik. Bir önceki gün hükümet kuvvetleriyle bir gerillacı grubu arasında kısa süreli bir çatışma olduğu bildirildi. Spiker, hükümet kuvvetlerinden dokuz ölü ve iki yaralı olduğunu, gerillacıların birkaç silah ele geçirdiğini söyledi. Fakat kayıpların çok daha büyük olduğu ve gerillacıların gerçekten de beş otomatik M 1 tüfeği ve 30 kalibrelik dörtyüz mermi aldıkları anlaşıldı. Her zaman da böyle olacak.

Şimdi, tam anlamıyla hareketli olmaya başlıyoruz. Artık savaş bölgesinde elimizin altında büyük miktarda ikmal malzemesi bulundurma sorunu bizi uğraştırmıyor. Elimizde pek az miktarda kalan yedek malzeme de çok uzak bölgelere taşındı. Bunun için günlerce, hatta aylarca çalışmamız gerekti. Örneğin, üçyüz tuz bloku, birkaç ton kahve ve daha pekçok şey taşıdık. Saldırı tehlikesi bulunmayan öteki bölgelerde bu hazırlıkların zamanında yapılması, savaş başlar başlamaz

bütün güçlerimizi düzene sokabilmek için, askeri harekatlar başlamadan tamamlanması yerinde olur.

Ordu, bölgede hakimiyetini kontrol etmek amacıyla düzenli devriye kolları çıkarmaya başladı. Gerilla hareketinin, taktiğini en iyi biçimde geliştirebilmek için beklediği tam buydu. Daha önce hedeflerine, doğru ilerleyen güçler çok büyük olduğu için bunu gerçekleştirmek çok zordu.

Ayın 19'unda, radyo «Tirofijo»nun saldırıya uğraya uğraya hırpalandığını, adamlarından seksenini yitirdiğini ileri sürdü. Bunun anlamı, hükümetin ve yüksek askeri komutanlığın Marquetalia harekatının başlangıcından beri seksen kişiyi öldürdüklerini kabul etmesiydi. Oysaki gerçekte hükümet kuvvetlerinin bugüne kadarki cinayetlerinin sayısı ikiyüzü geçiyor. Yüksek askeri komutanlığın bildirisi bunlardan yalnızca seksenini itiraf ediyor. Öldürülenler savunmasız insanlar, gerilla olmayan köylüler, kırsal bölgelerde yaşayan, bizim eylemlerimizin hiçbirine katılmayan erkekler, kadınlar ve çocuklardı. Gerillacılarla hiçbir ilişkileri yoktu.

Şu satırları yazdığımız sırada dışardan bir haberci geldi ve öldürülen köylülerle ilgili haberler getirdi. Kurbanların listesi şöyleydi:

Luis Gonzalez. Nazareno yolu üzerinde tutulandı. Planadas yöresinde Ataco bucağında, Bellavista'daki divan-ı harbe verildi. 2 Temmuz 1964'de katledildi.

Hermes Chale, aynı senaryo. 2-Temmuz'da tutuklandı, aynı gün katledildi.

Agripino Rodriguez, Nazareno yolu üzerinde tutuklanıp, askeri birlik tarafından işkence edildikten sonra 16 Ağustos'ta kurşuna dizildi.

Noe Ducuara. Bellavista'da tutuklanır 8 Temmuz'da bölgenin askeri karakolunda katledildi.

Domingo Sanchez, Nazareno'nun ustlerinde 3 Temmuz'da kurşuna dizildi.

Francisco Grisales, Aipecito (Huila)'da kurşuna dizildi.

İsrael Quesada, 29 Haziran'da Rioclaro yolu üzerinde La Arana denilen yerde katledildi.

Jésus Murcia, 19 Temmuz'da El Socorro yolu üzerinde öldürüldü. Cesedi, üniformalı, haydutların hançerleriyle delik deşik edilmişti. Çetenin elebaşısı, hükümet yanlısı ünlü eşkıya, kiralık asker Jorge Parejaydı.

Bernabé Gonzalez, 15 Temmuz'da Planadas mezarlığında öldürüldü. Ordu, onu korkutmak ve «konuşturmak» için oraya götürmüştü. Köylü gerillacılarla ilgili hiçbir şey bilmediğinden birşey söylemedi ve kurşuna dizildi. La Arana'da tutuklanmıştı.

Isaac Machado, 15 Temmuz'da San Antonio'da öldürüldü.

Baskı güçleri, kimliklerinin anlaşılmaması için ellerini ve başlarını kestiğinden isimlerini öğrenemediğimiz ve kaybolan daha en az yirmi köylü vardır. Bunlar arasında, Palermo (Huila)nın bucağı El Bosque'de tutuklanan ve San Jose'de (Huila ve Tolima bölgeleri sınırında) kurşuna dizilen bir kadın ve bir adam, ayrı-

ca Nazareno'da tutuklanan ve Belavista'da uğursuz divan-ı harbin bulunduğu yerde kurşuna dizilen bir köylü, El Socorro, Nazareno, ve La Union'da tutuklanan ve aynı mahkemenin bulunduğu yerde kurşuna dizilen üç köylü Los Tomeses'de öldürülen bir köylü ve La Arana'da katledilen bir başkasının bulunduğu biliniyor.

■

Bundan böyle, ordu şeflerinin yeni bir taktik uygulayacakları anlaşılıyordu. Öfkeden ve acizliklerinden deliye dönmüşlerdi. Çok kısa bir zaman içinde nasıl yığınlarca asker öldürülebilir, yığınlarca otomatik silah, binlerce mermi ve daha nice şeyler nasıl «komünist haydutların» eline geçebilir, diye kendi kendilerine soruyorlardı. Dehşetli utanıyor, işe şeytan karıştı sanıyorlardı. Harekatın şefi Cubides'in yanında yüksek rütbeli bir subay, -«Korkunç birşey bu!»- demiş, olan bitenin akla uygun bir açıklamasını istemişti. «Bu heriflerin hemen hemen hepsi imha edilmişti. Böyle ağır kayıplara uğramamız akıl almaz bir hal.» Sızlanmasının nedeni gerillacıların hergün daha çok sayıda silah ele geçirmesiydi. Bunun büyük bir tehlike demek olduğunu belirtmiş ve savaş yöntemlerinin yenileşmesi için birşeyler yapılması gerektiğini ileri sürmüştü.

«Albay Gil ve komutan Torres açıklama yapsınlar!»(*)

Albaylar ve komutanlar açıklama yaptı. Genelkurmayın baş yıldızı olan, diğerlerinin, yanında küçük memurlar gibi kaldığı, çok bilgin ve çok akıllı bir albayın hayalindeki yeni tezlerin ortaya çıktığı görüldü. Kitle ile ilişkilerimizi kesmek için yeni bir taktik icadedildi. Kitlelerin, yedikleri darbelerin sorumlusu olduklarına inanıyorlardı.

Şimdi, yeni taktiklerini uygulamaya başlıyorlar. Hükümet kuvvetleri, sivil halkı El Puerto, El Socorro diğer bölgelere tahliye etmeye zorluyor. Gerillacıların 10 Ağustos'ta indirdikleri darbenin bu bölgelerde yaşayan köylülerin gerilladaki arkadaşlarına sağladıkları yardımlar ve bilgiler sayesinde mümkün olduğunu ileri sürüyorlar. Ordu şefleri yirmidört saatlik bir süre içinde bu yerlerin tahliye edilmesi emrini verdi. Emir yerine getirildi.

Düşman, köylülerin eylemlerinin ne kadar ustalıkh olduğunu tartışırken, biz, şimdiden sürgüne gönderilenleri gidecekleri yerlerde kabul etmeye hazırlandık.

- Ne olursa olsun, diyordu Marulanda. Kitlelerle olan bağımızı yitirmeyeceğiz. Kitlelere gitmek biz gerillacılara düşer, yoksa bize gelmek kitlelere düşmez.

Düşman şefleri yeni taktiklerinin herşeyi çözümleyeceğini sanmışlardı. Fakat yanılıyorlardı. Gerillanın,

(*) Marquetalia bölgesini bilen subaylar orada yapılan harekatlarda doğrudan doğruya görev aldılar.

kitlelerin içinde kök saldığını ve bunun sonucu olarak, kitleler nerede olursa olsun onlarla birlikte yaşayacağını anlayamıyorlardı. Zaten, seyyar gerilla için kitlelerin şurada yada burada olması önemli değildir. Halk yerinden yurdundan edilirse, biz de o nereye giderse oraya gideceğiz. Her zaman kitleyle birlikte olacağız ve bu yer değiştirmeyi harekat bölgemizin genişlemesi olarak kabul edeceğiz. İstediğimiz ve gereksinim duyduğumuz şey de budur zaten.

Düşmanın bu duruma düşmesinin nedeni kitlelerin ondan yana olmayıp bizim yanımızda olmasıdır. Bunlar, siyasi bilince sahip, hükumet kuvvetlerine düşman kitlelerdi. Bizlerle dayanışma halinde olduklarını daima gösterirler. Çünkü gerilla birliklerimiz, bölgenin, kitlelerin en çok sevdiği insanlarından oluşmuştur. Bu erkek ve kadın gerillacılar kendileri de köylüdürler, köylü çocuğudurlar, uzun süreli, mücadele dolu geçmişleri olan devrimci savaşçılar kitlelerin derin bir güvenle bağlı olduğu siyasi ve askeri şeflerdir.

10 ÖLÜM İÇİN MİLYONLAR

20 Ağustos. Saat 10.05. Bir helikopter, San Miguel vadisi üzerinde gözetleme uçuşu yapıyor. Las Dantas çıkışı üzerinde oyalanıyordu. Biz kırk dakikadır aşağıda yürüyüşteydik. Vadiden geçiyorduk. Duşmanın bizim yerimizi bulduğunu ve hatta havadan saldırılarla bize kayıplar verdirebileceğini biliyorduk. Eğer bunu yapmıyorsa, bu, durumumuz hakkında kesin bir bilgi edinememiş olmasındandır. Akşamları yemek pişirdiğimizde geniş bir bölgede, çok sayıda ateşler yakıyoruz. Düşman, gerillacıların, bu ateşlerden hangisinin etrafında olduğunu, hatta bunlardan birinin etrafında olup olmadığını bile bilemez.

Radyodan, senatoda, savaş bakanı general Alberto Ruiz Novoa hakkında bir gensoru önergesi verildiğini öğrendik. Nedeni, *Life* dergisinde yayınlanan bir haberdi. Bu habere göre, Kolombiya hükümeti Marquetalia'ya karşı savaşta üçyüz milyon pesodan fazla para

harcamış, yine de «Bandoleros» çetelerini yok etmeyi başaramamış, hatta tersine bunlar şimdi gerilla savaşı taktiğini kullanan sağlam bir örgüt yaratmışlardı.

Bakan, bu iş için birkaç milyon peso harcandığı, ama üçyüz milyondan daha az olduğu şeklinde cevap vermişti. Fakat, kuşkusuz, yankee dergisinin yazdıklarında gerçek payı vardı. Habere, Marquetalia'ya gönderdikleri muhabirlerinin bilemeyeceği birçok ayrıntı da eklemişlerdi.

Hareketimiz «Laso Planı» çerçevesinde, örgütlü köylülüğe karşı uygulanan bazı imha harekatlarının bedeli konusunda kesin bilgilere sahiptir. «Laso Planı»nın tümünün gerçekleştirilmesi içinse çok, çok daha fazla bir miktarın harcanması gerekiyor Elimizdeki belgelerde, cephane, obüsler, füze-atarlar, Kuzey Amerikan Hava Kuvvetlerinden kiralanan helikopterler, taarruz edilen arazilerin havadan fotoğraflarının alınması için getirilen, Kuzey Amerikan uçakları, ayrıca keşif ve gözetleme uçakları için harcanan paraların, subay, astsubay ve erlerin aylıklarının, casusluk için ödenen ücretlerin, 2, 3, 5 tonluk bombaların, kışla yapımı için kullanılan inşaat malzemesi ve tahtaların bedellerini, resmi propaganda giderlerini, asker-sivil karma eylemler için yapılan harcamaların yaklaşık tutarlarının listesi verilmiştir... Bütün harekatların toplam bedeli bu belgelerde 373 milyon peso olarak görünüyor.

Para şu şekilde elde edilmişti: 42 milyon «harekat»ın kendi finansman kaynaklarından geliyordu, 170 milyon Amerika Birleşik Devletleri'nden borç alınmış-

tı, 20 milyon savaş bakanlığının katkısıydı, 60 milyonu uluslararası örgütler ve Amerika Kıtası Savunma Kurulu sağlamış, 81 milyon savaş bakanlığının sorumluluğu altında asayişi koruma bütçesinden alınmıştı.

Bir de, bütçe açığının ve ülkenin çektiği her türlü ekonomik güçlüğün. bugün içinde bulunduğumuz gelişim aşamasına bağlı iç olaylar nedeniyle meydana geldiği söyleniyor. Şu zehir zemberek ekonomi uzmanlarına bak hele!

Peki, general Ruiz Novoa'nın, Senato'da hakkında verilen gensoru önergesine cevap olarak bilançosunu çıkarmaya çalıştığı «harekat»ın birinci aşamasının şimdiye kadar verdiği sonuçlar nelerdir? En belli başlı sonuçlar şunlardır:

Silahlı kuvvetler 100 ev yaktı ve 100 kadın kaçırdılar. Bölgenin ulaşabildikleri heryerini işgal ettiler, 100.000 kümes hayvanı, 10.000 küçükbaş havyan parçaladılar, 2000 köylüyü hapsettiler ve 200'den fazlasını öldürdüler. Yığınlarca insana işkence yaptılar. Bölgede meydana getirdikleri zarar 20 milyon pesoya ulaştı. Savaş sırasında, gerillacı Luis Salgado'yu, havadan açtıkları makinalı tüfek ateşiyle Georgia Ortiz'i ve ormanı bombalarken sığınakta bulunan onbeş çocuğu öldürmeyi başardılar.

«Harekat», Marquetalia'nın önemini artırdı, büyük bir ulusal dayamşma hareketi başlattı, Kolombiya devrimci mücadelesine yeni bir aşamanın açılmasım sağladı. Marquetalia toprak reformu hareketi, devrimci bir programı olan gerilla hareketine dönüştü. Geril-

la hareketi bugün, saldırıdan öncekinden çok daha güçlüdür.

Kolombiya gericileri ve yankee emperyalizmi, en büyük düş kırıklıklarını Marquetalia'da yaşadılar. Hükümet askeri kuvvetlerinin üçte biri, kendilerinden sayıca ve silah bakımından çok daha güçsüz olan bir gruba karşı yöneltildi. Ordunun prestiji, yenilmez olduğu mitosu hiçe indirildi. Komünist Parti'nin yönetimi altında bir grup köylü, düşmanın strateji ve taktiğini darmadağın etti.

İkincisi, silahı bir devrimci çekirdeğin, yani silahları ve fikirleri olan bir örgütün, güçlü bir düşman karşısında bile olsa, direnebileceği ve mücadelesini sürdürebileceği kesinlikle görüldü. Doğru bir politik çizgi izleyen, gerilla savaşının bütün zengin taktiğini uygulamaya koyabilen bir devrimci gerillanın yenilmez olduğu gün ışığına çıktı. Ülkenin çeşitli yerlerindeki diğer silahlı grupların, silahlı kuvvetlerin önüne çok büyük engeller çıkarabileceği kesinlikle doğrulandı. Yine deneyimizden, temel hedef olarak, iktidarı almak amacıyla bütün halk mücadelesi biçimlerini birleştirme görüşüne dayanan bir silahlı savaşın ne derece önemli olduğunu gördük. Bu gerçekler ülkemizde, daha önceleri bu kadar kesinlikle bilinmiyordu, fakat şimdi, Marquetalia deneyinden sonra, bu görüşler Kolombiya'da tamamen yerleşti.

11 GERİLLACI GRUPLARI

Kumandanımız Manuel Marulanda'dan, hazırladığım kitap için silahlı gerilla gruplarının örgütlenmesi konusunda yeni bir bölüm yazmasını istedim. Aşağıdaki görüşlerini bana iletmekte gecikmedi:

1 - Bir gerilla hareketi örgütlemek için, her bölgenin karakteristiklerine ve özelliklerine uygun politik ve askeri ilkelerden yola çıkmak, mevcut politik durumu ve ülkedeki devrimci hareketin hedef ve amaçlarını gözönünde bulundurmak gereklidir. Silahlı eylemlerin halka malolmasını güvence altına alacak siyasi koşullar mevcut değilse, gerilla hareketi ne gelişebilir, ne de siyasetini halk kitlelerine kabul ettirebilir. Bu koşullar varsa, gerilla hareketini, Marquetalia'daki gerilla direniş hareketinin ulaştığı düzeye gelmesi mümkün olur.

2 - Bir toprak reformu hareketi yada başka bir harekete katılan elemanlar arasında, az da olsa bir politik ve askeri bilgiye sahibolanlar varsa, başlan-

gıçta bunlarla 10-12 savaşçıdan oluşan silahlı gruplar kurulabilir. Gruplarda, her savaşçının görevi ayrı olacaktır. İçlerinden, en iyi siyasi ve askeri bilgiye sahip, devrimci hareketin prestijinin sözkonusu olduğu gerilla birliğinin başı olarak, üzerine aldığı sorumluluğun en iyi bilincinde olan, en yetenekli yoldaş komutanları olur. Bu nedenle gerilla komutanı herhangi bir kimse olamaz. Komutan, gerilla hareketinin anlamını ve rolünü en tam ve kesin biçimde anlayan birisi olmalıdır. Elbette ki, başlangıçta, insanlar hakkında yargıya varacak deneye sahip olunamayacağına göre, komutan olacak kimsede burada ileri sürdüğümüz bütün ilkeler, katı biçimde aranmamalı, en yetenekli olan seçilmelidir. Fakat, yeni komutanlara, derhal bu temel formasyonu kazandırmak için çalışılmalıdır. Yoksa, gerilla birliği kitlelerden kopar, yalnız kalır ve düşman onu kolayca yok edebilir.

3 - Gerilla hareketinin iyi bir yönetime ihtiyacı vardır. Bu yönetim, gerilla hareketinin günlük görevlerinde, yani askeri plan hedeflerinin gerçekleştirilmesinde kendini göstermelidir. Bunun anlamı, eğer bir askeri plan saptanmamışsa, gerilla hareketinin önünde ulaşacağı açık bir hedefin olmadığıdır. Plan, derhal gerçekleştirilecek savaş hedeflerini olduğu kadar, daha uzak hedefleri de gösterir. Ayrıca, devrimci gerillacılar, onları "eşkıyalık"la suçlayan düşman propagandasını boşa çıkarmak için büyük çaba harcamak zorundadırlar. Bu nedenle, gerillacıların davranışları "bandoleros" çetelerinkinden tümüyle farklı olmalıdır. Gerilla, köylülerin ve tüm halkın çıkarlarını savunmakta şaşmaz bir tutuma sahibolmalıdır. Gerilla hareketi, askeri planlarını, ulusal siyasi olayların gelişimine uydura-

bilmek için, bölgesel ve ulusal politik durumda meydana gelen değişmeleri farketmesini ve anlamasını sağlayabilecek kesintisiz bir politik yönelişe sahibolmalıdır. Bu, politik alanda olduğu gibi askeri alanda da yanlışların önlenmesini sağlar.

4 - Gerilla hareketi, kitle politikası geliştirmek, kitlelerle sürekli bağlantı halinde yaşamak zorundadır, çünkü, kitlelerin desteğinden yoksun bir gerilla hareketi yok olmaya mahkumdur. Gerilla hareketinin ihtiyaç duyduğu herşeyi kitleler sağlar. Devrimci öncü olan Parti, kitlelerle olan bu bağa yön verip, gerilla hareketinin izleyeceği politik ve askeri çizgiyi saptar.

5 - Gerilla hareketinin elemanlarının politik ve askeri düzeyini yükseltmek için politik ve askeri eğiticilere ihtiyacı vardır. Silahlı direnişin amaçlarını tam olarak bilmeye, varılacak hedefin tam olarak bilincine varmaya gereksinimi vardır. Düşmanın taktiklerini öğrenmeye, bunların hangi amaçlarla kullanıldığını ve yine bütün güçlüklerin nasıl yenileceğini, devrimci mücadele içinde nasıl ve niçin oluşulacağını bilmeye ihtiyacı vardır.

6 - Hareketin rehberi olacak ve kitlelerin coşkusunu artıracak bir devrimci toprak reformu programına ihtiyacı vardır. Programsız bir gerilla savaşı, başsız insana benzer. Program, harekete güç kazandırır, silahlı eylemler programın içeriğine göre konur. Savaş bayrağı olarak, bir devrimci kitle programı yaratan bir hareket, halkın içine kök salar ve kitlelerin devrimci ruh halini yükseltir, aynı zamanda savaşçıların moralini çok yüksek tutar. Savaşçılar, ne için mücadele ettiklerini, ne için kendilerini feda ettiklerini, ne için acı çektiklerini

ve ne için her gün daha mert ve daha azimli olmaları gerektiğini bilirler.

7 - Gerilla hareketi, kırdan ve şehirden gelen yeni devrimcilerle saflarını sayısal bakımdan güçlendirmek için sürekli olarak mücadele etmek zorundadır. Eylemleri, devrimci işçilerin, köylülerin, öğrencilerin, ülkenin demokratik ve ilerici güçlerinin duygularını dile getirmelidir. Bu böyle olmazsa, gerilla ordusu, eşkıya çetesine yada belirli bir hedefi olmayan karmakarışık bir güce dönüşür. Sonunda, silahlı kuvvetlerin katliamlarının kurbanı olan nice küçük silahlı grupların akibetine uğrar.

8 - Gerilla, kesintisiz ve ilerici biçimde, her yönde büyüyen dinamik bir örgüttür. Geliştiği ve prestijini artırdığı sürece, giderek daha çok genişleyen ve derinleşen eylemlerine uygun değişimleri benimser. Silah ele geçirmek için mücadele, gerilla hareketinin ilkelerinden biridir. Gerilla ordusu, silah ele geçirdikçe büyür ve güçlenir.

9 - Bugünkü koşullarda, gerilla savaşı düşmana soluk aldırmamalıdır. Durmaksızın faal olmalı, şaşırtıcı, beklenmedik darbeler indirmeli, düşmana dur durak tanımamalıdır. Düşmanın morali bozulmaya başladığında faaliyetini iki kat artırmalıdır. Düşmanın yediği darbelerden sonra silkinip kendine gelmesine fırsat vermemeliyiz. Düşmanı durmadan hırpalamalıyız. Gerilla, sığır sineği gibi, hatta sürüyle sığır sinekleri gibidir. Düşman için hayatı çekilmez hale getirmeliyiz. Zalimliklerini, halka karşı işledikleri cinayetleri ona pahalı ödetmeliyiz. İnsanlar, biz gerillacıların onları savunduğumuzu görmeli, devrimci mücadeleyi yürekten desteklemelidirler. Halka, gericiliğin ordusunun anlatılan-

lardan başka türlü olduğunu, hiç de yenilmez, güçlü, herşeye kadir olmadığını, tersine sığır sineklerinin yenebildiği bir file benzediğini göstermeliyiz.

10 - Silahlı direnişin ilk zamanlarında, bir gerilla birliği aynı yerde uzun süre kalma olanağına sahip değildir. Çünkü ordu, bir hain yada hizmetindeki bir ajanın verdiği bilgilerden yararlanarak havadan indirilen birlikler aracılığıyla, hızla gerilla birliğini çevirebilir. Gerilla ilerdiğince hareketli olmak zorundadır. Ne kadar hareketli olursa, o kadar iyidir. Böylelikle, başarı kazanma olanağı artar. Düşmanın peşinden gidildiğinde, arazi dikkatle karış karış incelenmeli, ormanın içi yoklanmalı, düşmanın tuzakları bulunup zararsız hale getirilmeli, düşmana saldırılıp derhal kaçılmalı, yeniden ortaya çıkıp en beklemediği anda bir darbe daha indirilmelidir.

11 - Gerilla birliklerinin iç örgütlenişine gelince, herşeyden önce, elemanların, halkın birliğinin, halkın haklarının bilincinde olan savaşçılar, düzenin değişmesini özleyen devrimciler, hükümetin devrilmesini isteyen muhalif partizanlar olmalarına dikkat ederiz. Bütün ezilen ve sömürülenler gerilla hareketinde yer alabilirler, belirli dar bir çevreye özgü sekter görüşlere sahibolmayan, bugün düzeni tehdit eden güçlerin siyasi ve askeri yönetimi altında bir devrimci değişim isteyen bütün Kolombiyalılar gerilla savaşına katılabilirler.

12 - Gerilla hareketinde, geçerli olan ilke, kolektivizmdir. Gerilla savaşında kazanılan yada elde edilen herşey tüm gerillacılarındır. Çünkü herkesin ortak çabasıyla kazanılmıştır. Bu kazanç, görünüş-

te birkaç kişinin eylemının sonucu da olsa, gerçekten hareket olmaksızın elde edilemeyeceğinden herkesindir.

13 - Gerilla birliği geliştiğinde, başka gerilla birlikleri oluşturur. Yeni bir örgüt kurmak için en küçük rakam 12'dir. Yeni gerilla birlikleri, tümünün planına uygun olarak başka bir yerde harekete geçerler. Özel bazı koşullar altında, büyük çapta düşman kuvvetlerine karşı belirli eylemler yapılması gerektiğinde daha büyük bir güce ihtiyaç duyuluyorsa, birçok gerilla birliği birleşip, büyük bir darbe indirebilirler. Fakat, sonra derhal ayrılıp kendi faaliyetlerine dönerler.

14 - Gerilla birliği 100 kişiye ulaştığında, faaliyet alanını genişletir. İlk müfrezeler oluşturulabilir. İki-üçyüz savaşçıdan oluşan silahlı bir grup kurulabildiğinde, arazi de uygunsa, ilk komando birlikleri örgütlenebilir. Komando birlikleri, gerillacıların konferans yada toplantılarında seçilir. Gerilla grubu, bir araziyi kontrolü altına almaya yeterli duruma geldiğinde, özerk bir ekonomi yaratılmaya başlanır. Bu ise, zorunlu olan tarım çalışmalarının geliştirilmesi, atölyelerin kurulması için işbölümünün çok iyi örgütlenmesini gerektirir. Bütün ürünleri toplayan ve genelkurmayın planına uygun biçimde yeniden dağıtan bir merkez levazım dairesi kurulur. Silah ve araç-gerecin üretimi ve onarımı için atölyeler kurulur. İlk rasathaneler örgütlenir. Giyeceklerin kontrolü ve bakımı örgütlenir, düzenli biçimde, herkesin kişisel giyim eşyası teslim edilir. Kampta, bir nöbetçi subayı, bir muhafız komutanı, yardımcısı ve muhafızlar sürekli olarak bulunur. Her komando birliği için, bir aşçıbaşına, bir hastabakıcıya, bir berbere, bir saymana, bir seyise, bir aske-

ri eğiticiye ve bir sağlık sorumlusuna gerek vardır. Başka cepheler için başka komandolar ve başka sorumlular yetiştirmek zorunlu olursa, bu da yapılmalıdır. Çünkü bir gerilla hareketinin komando birliklerinde dikkat edilmesi gereken pekçok şey vardır. Örneğin, 24 saati dolduran günlük işler gibi...

15 - Kampta yada komando birliklerinde, tembelliğe asla izin verilmez. Gerillacılar daima zamanlarını değerlendirmelidirler. Bu nedenle, ne pahasına olursa olsun, kampta bir siyasi eğitici bulunmalıdır. Siyasi ve askeri eğitimin yanısıra, hergün silahların temizlenmesi ve genel temizlik de sözkonusudur. Okur-yazar olmayanlara, okuma-yazma öğretilmelidir. Tek kelimeyle, yapılacak çok iş vardır. Bütün bu işler saat düzenine ve iç yönetmeliğe göre yerine getirilir. Komandolar, yalnız ve yalnız genelkurmaydan yada kendi yönetimlerinden gelen emirlere uyarlar. Gerillacıların kampı örnek bir düzen içinde olmalıdır. Herşey yerli yerinde olmalı, savaşçılar aradıklarını vakit kaybetmeden, nerede bulacaklarını bilmelidirler. Komando birliklerinin tüm yönetici ve komutanları, sorun yaratmamak için, tek bir insan gibi davranmalıdırlar.

16 - Mücadelenin tersliklerle karşılaşmaması, hareket içinde gereksiz çelişkiler ortaya çıkmaması için gerilla birliklerinde, komuta etme özentileri ve maddi nitelikteki her türlü özenti önlenmelidir. Bunlar, özellikle bu konuda fazla deneye sahibolunmadığı zamanlarda gözönüne alınması gereken önemli sorunlardır.

17 - Genellikle, silahlı gruplarda, komando birliklerinde ve kamplarda, şu yada bu nitelikte bazı sorunlar ortaya çıkabilir. Bunları incelemek ve derhal bir çözüm yolu bulmak yönetimin, komando şefliğinin yada genelkurmayın görevidir. Sorunun derinleşip iz bırakmasına fırsat verilmemelidir. Bu söylediğimiz, gerillacılar arasındaki iç sorunlar için olduğu kadar, kitle hareketinin problemleri için de geçerlidir. Kampta olduğu gibi, gerilla birliğinde de savaşçıları durmaksızın devrimci ilkelerin ruhuyla eğitmeli, onlara daima devrimin önemini hatırlatmalıdır. Böylelikle gerillacılar, her türlü denemeye dayanabilecek, sağlam bir moral sahibi olurlar.

18 - Biz devrimciler hergün, devrim uğruna kendimizden daha çok şeyler vermeliyiz. Bu nedenle, bütün yöneticiler, bütün komutanlar, bütün gerillacılar bilgi düzeylerini yükseltmeli, partinin politik çizgisini benimsemeli, davamızın zaferi için gece gündüz çalışmalıdırlar.»

12 ÖRGÜTÜMÜZ

Manuel'in, bütün sözlerinde, yazılarında, günlük çalışmasında, çağın gereklerinin ve modern gerilla savaşının gerilla örgütünden istediği savaşçı tipini yaratmak gibi büyük bir göreve kendini adadığı görülüyor.

Bu ideal savaşçı tipini yaratmak kolay değildir. Böylesine üstün nitelikleri olan insanlar kolay kolay bulunmaz. Fakat Manuel, bütün gençliğini bu insanları yaratmaya ve sonra eylem için çelikleştirmeye adamıştır. Ne yorgunluğa, ne açlığa, ne yokluğa yenilen, yüksek devrimci morale sahip insanlar, büyük bir savaş yeteneği kazanmış, çelik bacaklı, uyanık fikirli, açık görüşlü adamlar, Marulanda'nın komuta ettiği birliklerde aranmalıdır.

Son derece sarp, geniş ve ormanlık olan Marquetalia topraklarında, oniki kişilik silahlı gruplar oluşturuldu: Yedi savaşçı tüfekle, diğer beşi ise tabanca yada

hançer ve elbombasıyla silahlandırılmıştı. Olanak bulduğumuz ölçüde, avlanma ve bazen de gerekli parçanın eklenmesiyle elbombası atmakta kullanılmak için her grubun bir-iki kartuşlu av tüfeği bulundurmasına çalıştık.

Deneylerimiz bize, terfilere, gerillacıların toplantılarında, oy çokluğuyla karar verilmesi gerektiğini öğretti. Bizimki gibi bir durumda, terfiler, partinin bölgesel konferansında onaylanmalı ve Merkez Komitesinin onayını almalıdır. Terfiler, ne arkadaşlık duygularıyla ne de en iyi yada en kahraman savaşçının lehine yapılabilir. Terfiye hak kazanan kişi, terfinin silahlı halk savaşında, temelde hiçbir önemi olmadığını, saflarımızda terfiler olsa da, olmasa da, yine de halk iktidarına ulaşılacağını anlayan kişidir. Terfiler, bizim için bir örgüt ve disiplin sorunudur. İçinde bulunulan koşullar ve durum ne olursa olsun, disiplinden hiçbir zaman şaşmamış olanlar, doğruluk, yoldaşlık zihniyeti, zeka, belirli bir politik ve askeri bilgi düzeyi, partinin politik çizgisini ve örgütlenme ilkelerini savunmada kararlılık, kahramanlık ve komuta etme yeteneği gösterenler terfi ettirilir.

Her silahlı grupta bir komünist militan hücresi bulunması zorunludur. Hücrenin örgütlenmesi, silahlı grubun örgütlenme biçimine bağlı değildir. Kadın, önemli bir rol oynar. Erkek gibi, kadın da savaşçı labilir. Sağlık, giyim, eğitim ve kadına özgü daha başka işlerde büyük yardımlar sağlar. Gençler, on yaşından başlayarak, devrimci gençlik örgütlerinde, yaşlarıyla orantılı önemli roller oynarlar. Silahlı devrimci savaş okulunda yetişen bir çocuk, hemen hemen

daima, çok iyi bir gerillacı olur. Marquetalia'da, henüz yaşı küçük olmakla birlikte büyüklerine taş çıkartan, gerilla taktiğini avcunun içi gibi bilen pekçok gerillacı vardır. Bunlar çocukluklarından beri düşmana karşı savaşmışlardır. Yaşlılar için de aym şeyi söyleyebiliriz. İçlerinde gençlerden daha çok işe yarayanlar var. Uzun zamanlardan beri savaşlarda çelikleşmiş yaşlılarımız hayat doludur, etraflarına neşe saçarlar.

Deneyimizin olmaması yüzünden daha önceleri ne sezebildiğimiz, ne de anlayabildiğimiz birçok şeyi şimdi açıkça görebiliyoruz.

Örneğin, uçaklardan atılan bakteriler ilk etkilerini gösterdiklerinde, ilâcımızın olmadığını farkettik. Bir aylık savaştan sonra, ayakkabımız hiç kalmamıştı. Gerillacıların birçoğu yalınayak dolaşmak zorunda kaldı. Seyyar gerilla taktiğine geçmeden önce, belirli bir noktaya doğru savaşarak geri çekilme şeklindeki birinci savaş aşaması daha bitmeden, savaşçıların ihtiyacına cevap verecek miktarda giyeceğimiz kalmamış, lambaların, transistörlerin pilleri tükenmiş, diğer yedek malzememiz hızla erimeye başlamıştı. Savaşın ne gerçek büyüklüğünü ne de kuşatma ve muhasaranın tam sonuçlarını önceden hesaplayabilmiştik.

Çıplak kırsal bölgede, kuşatmasını geliştirerek ve mevzilerini güçlendirerek, kaynaklarımızın tükenmesini, daha elverişsiz koşullarda savaşmak zorunda kalmamızı beklemek, düşman için hiç de zor birşey değildir. Üstelik, düşman, az çok kesinlikle ikmal malzememiz tükenene kadar, birkaç gün ormanda kalabileceğimiz, daha sonra da Cauca vadisi bölgelerine doğru

çekilmek zorunda kalacağımızı hesaplamış olmalıydı. Dikkatini bu bölgeye çevirdi ve kuvvetlerinden bir kısmını oraya gönderdi. Ayrıca, çok miktarda yiyecek zamanında götürülememiş, düşmanın eline geçmişti. Kuşatmanın başlamasıyla ilk saldırılar arasında geçen iki aylık sürenin, kitlelerin de yardımıyla yedek kaynakların güvenli yerlere yerleştirilmesine, ikmal yapılmasına yetmesi gerekirdi. Kuşatmanın Planadas-Gaitania'da kapandığı gün, cephane yüklü iki hayvan ordunun eline geçti. İki bin peso değerinde malzeme kuşatmamn dışında ve bir yük ayakkabı yerlilerin yaşadığı bölgede kaldı. Demek ki, birçok önemli sorunun çözümü son ana bırakılmıştı, oysa savaş başlamıştı bile.

Sonra, çok önemli bazı şeyleri yeterince hesaba katmamıştık. Ordu bölgede ilerleyişe başladığı anda, yerli halkın bir kısmıyla işbirliğine girişti. Bu yerliler, düşman devriye kollarının bölgelerinin ta içlerine kadar önemli bir engelle karşılaşmaksızın ilerlemesine, gidip geldikleri yolları kullanmasına göz yumdular. Hükümetin askeri birlikleri, Ata boğazına dayanan sıradağlara, ardarda birçok kollar çıkarttı, bunlar mevzilenip nehrin üzerine ok gibi atılmak için bu yuksekliklerden yararlandılar. Bu harekat tamamlandıktan sonra, yeniden çıkışlar ve mevzilenmeler sürdü gitti. Yerlilerin desteği olmasaydı, gerillacılar orduya iyi bir ders verebilir, birçok silah ele geçirebilir, düşmanın ilerlemesini daha da geciktirebilirlerdi.

Bu büyük yanlış, kızılderililer arasındaki politik çalışmamızın ve örgütlenmemizin çok yetersiz olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Bu deney, bizimkine benzer

koşullar altında bulunan bütün silahlı halk hareketlerinde gözönüne alınmalıdır. Aym zamanda, halk hareketinin yanında yer alan yerli kitlelere minnettarlığımızı belirtmeliyiz. Yüzyıllardan beri acımasız bir baskı altında ezilen bu halkların bağrından en mukemmel savaşçı ve komutanlar çıkmıştır. Partimiz ve Kurtuluş Hareketi, yaptıkları sayısız fedakarlıklardan, anti-emparyalsit ve anti-feodal savaştaki sağlam desteklerinden dolayı onlara çok şey borçludur.

Bütün güçlüklere karşın, birliğimiz kuşatmayı birçok kez kırmayı başardı. Güçlerimizin buvük bir kısmı hiç kayıp vermeden Cauca'ya komşu yöreye geçti. Bu gerillacı birlikleriyle beraber gittim ve bu sıralarda, Riochiquito bolgesindeki dramı yaşadım.

13 RİOCHİQUİTO OLAYI

İki yıldan fazla zamandan beri, Albay Alvaro Valencia Tovar, ikiyüzlü «asker-sivil karması» manevralar bahanesiyle Marquetalia köylü hareketi içine sızmaya çalışıyordu. Köylü hareketine ait birçok belgenin kanıtladığı gibi ordu şefleri her türlü vaattde bulunuyorlardı: Bölgede barışa saygı gösterme, etrafta kol gezen eşkıya çetelerine karşı bölge halkını koruma, toplumun çıkarını ilgilendiren her türlü konuda maddi yardım...

Yalnızca yazılı vaatler sözkonusu değildi. Valencia Riochiquito'ya dört kez gelmiş sonunda ziyaretinde general Carlos M. Torres ve başka yüksek askeri şahsiyetler kendisine eşlik etmişti. Yazışmalara ve belgelere bakılırsa, hükümetin Riochiquito'ya karşı hiçbir düşmanca tasarısı yoktu.

Valencia Tovar, bir okul yaptırmak için gerekli parayı elde etti. Para, bölgenin köylü hareketi yöneti-

cisi yoldaş Ciro Trujillo'ya teslim edildi. Ciro çalışmalarda yardımcı oldu ve okul yapımı 1965 Ağustos'unda bitti.

- Bize parayı okul yapalım diye değil, Tierraadentro(*) bölgesi genelkurmayım yerleştirmeye bir lokal hazırlamamız için veriyorlar, diyordu Ciro. Lokali yapacağız, fakat bununla büyük bir para kaybına uğrayacaklar. Çünkü, saldırı başlar başlamaz ilk yakılacak yer bu lokal olacak. Bizim olan birşeyi, bu haydutlar kullanmasın diye ateşe vermek zorunda olmamız çok acı.

Askeri birlikler, «barış harekatı» adı verilen bir kampanya çerçevesinde bütün bölgeye yayılırken, bir yandan da ordu şefleri büyük güçler kullanarak önemli stratejik yerleri işgal ettirdiler. Bütün bölgeyi kapsamına alan bir çeşit muhasara harekatı yapıldı. 1965 Haziran'ında, önemli sayılan bütün noktaların işgal edilmesi için ek askeri kuvvetler geldi. Askeri şeflerin düşüncesi, gerçek bir yok etme harekatı hazırlamaktı. Bu amaçla, saldırı hazırlığı yavaş yapıldı. Hazırlık, çok iyi hesaplanmış ve «psikolojik savaş»la birarada yürütülmüştü. Bu durumda, savaş Marquetalia'dakinden farklı bir görünüşe büründü, çünkü, yalan, dolan, politik düzenbazlıklar ve sahte vaatler temeli üzerine dayanıyordu.

Temmuz'da; Vaencia Tovar, Riochiquito köylü hareketinin Marquetalia savaşçılarıyla her türlü dayanışmasını yasaklamak gibi yeni emirler verdi. Bu ara-

(*) *Tierraadentro.* Cauca ile Huila'ya komşu bir bölge.

da, yeni bir önemli şahsiyet sahneye çıktı. General Gerardo Ayerbe Chaux. O sıralarda, ordu başkomutanıydı. Riochiquito köylü hareketine çeşitli mesajlar gönderdi.

O zaman, saldırının yakında başlayacağı kesinleşti. 10 Eylül'de sabahın saat 10'unda ilk çarpışma El Quicuyal denilen yerin aşağı tarafında patlak verdi. Hükümet tarafı kayıplara uğradı. Ayın 13 ve 14'ünde köylü hareketiyle, askeri harekatın komutanı Albay Petronio Castilla arasında mesajlar gidip geldi. Birçok helikopter, tuğlalara sarılı olarak köylü hareketine hitaben mektuplar attı.

15 Eylül'de, 6.20'de sekiz jet uçağı, yoğun bir bombardımanla, şiddetli bir saldırıya geçti. Bombalamanın arkasından mitralyöz ateşi başladı ve bütün gün sürdü. Yedi helikopter, askeri birlikler indirmeye çalıştı. Direnişle karşılaşınca askeri şefler birliklerin aslında pek önemli olmayan yerlere indirilmesine karar verdiler. O gün, La Estrella bölgesi ve Canelo yolu üzerindeki yerleşme merkeziyle diğer noktalar işgal edildi. Köylüler Riochiquito kasabasının yakında düşeceğini anlayınca, düşmanın eline geçmesin diye kasabayı ateşe verdiler. Kasabadan dev bir duman sütununun yükselmesiyle kül yığınına dönüşmesi birkaç dakika içinde olup bitti. Böylece,Riochiquito adını taşıyan vadi üzerinde köylülerin kurduğu bu yer, yine kendi kurucuları tarafından yakılıp yok edildi. Daha sonraları, bölgenin çeşitli noktalarında, onbir kez çarpışma oldu.

Ayın 16'sında, ilk «kara propaganda» bildirileri atıldı.

Ayın 17'sinde günlüğüme şunları yazıyorum: «Sabahın 9'u. Tam bir sessizlik. Fırtınadan sonraki sessizlik. Daha dün ve önceki gün jet uçaklarının gürültüsüyle yırtılan gökyüzünde kuşların huzursuz uçuşlarından başka birşey görünmüyor. Bölgenin üstünde, kasabanın yangınım ve bombaların patlayışını hatırlatan mavi bir duman sisi hafifçe seçiliyor.»

Kuşku verici bir sessizlik hüküm sürüyorsa, ormanın sık yerlerine birşeyler olup bitiyor demektir. Albay Castilla'nın yeni mevziler işgal etmek için sinsice ilerleyen birlikleri olmalı bu.

Dün, bir aydan beri savaş durumunda istihkamlarda bekleyen, uzun süren tarassutlar yüzünden yorulan gözleri kıpkırmızı olan güçlerimiz, daha önceden düşündüğümüz gerçek çarpışma olanağını bulamadılar. Hasım cepheye gizlice sokulma taktiğini ustaca uygulayan, havadan indirilen birlikleriyle şaşırtma hareketi yapan, bombalarını, mitralyöz ateşlerini var gücüyle yağdıran düşman, kollarım, kasabanın yakınlarına mevzilenmek üzere boğazlara, emin yerlere gönderdi. Sonra havadan indirilen birlikleri destekleyip yeniden yine görünmeden ilerlemeye başladı.

Dün, havadan indirilen askeri birlikler bomba ve makinalı tüfek ateşi tufanıyla La Estrella'yı işgal ettiler. Direniş sembolik oldu. Önemsiz saydığımız bu noktada yalnız üç adamımız vardı. La Estella'yı hareket ve destek üssü yapan askeri birlikler saat 17.50'de yakılan kasabayı işgal ettiler. Güçlerimiz civardaki

tepelere çekilmişlerdi. Tam bir güvenlik içinde hareket edebilen askeri birlik, aynı gece kasabanm yakınlarındaki, yine önemsiz saydığımız İsmelda tepesini ele geçirdi. Burada da çarpışma olmadı, çünkü yalnız iki yoldaşımız vardı. Savaşmaya susayan köylülerin büyük kısmıysa, bölgenin oniki temel mevkiinde bekliyorlardı.

Bütün bunların sebebi neydi? Bunun genelkurmayda tartışılması gerekir. Fakat, herşey taktiğimizin burada işe yaramadığını gösteriyor. Avucumuzun içi gibi bildiğimiz bir bölgeyi kontrol yöntemimiz, düşmanın yeni taktiğine uymuyor. Düşman, belirli bir mevkiyi ele geçirmek için çok büyük bir kuvvet göndermiyor, zayıf noktaları birer birer, çarpışmadan ele geçiriyor. «Savaşmak istemiyorlar, hile yapıyorlar,» diyebilirdik. Fakat, düşman bölgeyi işgal ediyordu, amacı da buydu zaten. Üstelik de bölgeyi pek çaba harcamadan, kolayca ele geçiriyordu ki, bu, onun kontr-gerilla taktiğine tamı tamına uygundu. Belki de doğru çözüm, aldığımız karara uymakla birlikte, ayın 13 ve 14'ünde hava keşiflerinin en yoğun yapıldığı noktaları da güçlendirmekti. Düşmanın gözünden kesinlikle gizlenmek gerekiyordu, çünkü hasmının nerede olduğunu bilmeyen düşman dün yaptığı gibi davranamazdı.

Düşmanın sürekli olarak değişen taktiğini henüz iyice bilmediğimiz anlaşılıyor. Bu son durumda, düşmanımız bizi sayısal üstünlüğü yada silahlarının gücüyle değil, kurnazlığıyla yendi

14 YENİ BİR AŞAMA BAŞLIYOR

Bugün 20 Eylül 1965. Yeni bir kamp yerine gitmek üzere yerimizden ayrılıyoruz. Geride bıraktığımız konaklama yerine «çadır» adım verdik. Ayın 18'inde buraya varmıştık. Ve işte şimdi yeni bir kamp yerine doğru yola çıkıyoruz. Her gün, daha hareketli, gidiş-gelişlerle dolu bir hayat yaşıyoruz.

En kötüsü, artık bizimle çok sayıda köylü ailesinin bulunması. Uzun bir süre önce, Riochiquito devrimci toprak reformu hareketi, silahlı saldırı tehlikesi baş-göstermesi karşısında, tüm aileleri zamanında daha uzak bölgelere göndermek istemiş ve göç hareketini örgütlemişti. Bu ailelerden çoğu talimata uymuş, fakat geri kalanlardan birçokları ya çağrıyı anlamamış yada önemsememişti. Fakat, savaş patlak verince bunların büyük çoğunluğu, götürebilecekleri herşeyi yanlarına alarak dağda kendini savunma gruplarını ve gerillacı-ları aramaya koyuldu, yoksa, kuşatılan bölgede kalıp

hükümet askerlerinin eline düşselerdi acımasızca ölüme mahkum edileceklerdi. Silahlı gruplarımız onları kovamaz, soğukkanlılıkla ölüme itemezlerdi, onların göçünü düzenlemek, kimsenin gözünün yaşına bakmayan bir düşman iktidarından bu aileleri kurtarmak zorundaydık. Burada, kampta, bu durumda 160 kişi kadar var, Mazamorra'da ise daha başkaları bulunmakta.

Bölgede, Riochiquito köylülerinin hayatı ve sorunlarıyla ilgili bir film çekmeye gelmiş iki fransız sinemacı ile karşılaştık. Bunlar Jean-Pierre Sergent ve Bruno Muel'diler. Birkaç gün önce bölgemize gelmişler ve savaş onları burada yakalamıştı. Dün, bir savaşçılar topluluğunun filmini çekerlerken, yanlış bir haber almış olan bir yoldaşımız birdenbire gelip «serserilerin» nehrin sağ yakasında, Riochiquito'nun yüksek kısımlarına doğru ilerlediklerini, neredeyse bulunduğumuz yere gelmek üzere olduklarını söyledi. Önce askeri birliğin Mazamorra'dan yola çıkarak orman içinde ilerlediğine inandık. Fakat hemen arkasından bunların köyden en aşağı bin metre uzaklıkta iki kez çarpıştıktan sonra yola çıkarak dağı aşan ve ilk kampın olduğu yere çıkan gerillacı yoldaşlar oldukları anlaşıldı.

Büyük bir korku geçirdik, çünkü ilk aklımıza gelen, ailelerin düşmanın eline düşebileceğiydi. Yıldırım hızıyla tepelere tırmandık. Manuel ve ben önde yürüyorduk. Bir anda düşman zannettiğimiz gerillacı yoldaşlarla burun buruna geldik. Birbirimize ateş açmadık, çünkü tüfeklerimizin gezinden bakarken birbiri-

mizi tanıdık. Parmaklarımız tetikte hareketsiz kaldı. Sonra, sevinçle selamlaştık.

Biraz daha yukarıda, insanlar ellerine paketlerle, sırtlarında denklerle, çocuklarla, yanlarına köpeklerle, kedilerle, katırlarla, ineklerle, tavuklarla ve hata Anita Ortiz gibi omuzlarında papağanlarla yola çıkıyorlardı. Gönderdiğimiz haberci, Chufina, düşmanın üzerimize geldiğini onlara bildirmişti. Hava kararırken, Rosario Chan, Chufina'nın ayak izlerini takibederek koşa koşa tepeden aşağı indi ve bizi bulmak için aramadık yer bırakmadı. Gerçeği öğrenince, kendine özgü bir kahkaha kopardı, kahkahasının yankıları dalga dalga ormanın derinliklerine kadar yayılıp kayboldu gitti.

Herkes büyük bir kaynaşma içinde! Ortalık mahşer yeri gibi. Filmlere layık bir göç hazırlığı. Patikalarda, yollarda, çamur dize kadar çıktığı halde kimse yolundan kalmak istemiyor, insan ve hayvanların oluşturduğu kervanın sonu gelmek nedir bilmiyor. Çeşitli azıklar yüklenmiş insanlar peşlerinden domuzları, koyunları çeke çeke götürüyor, yiyecekleri pişirmek için kömür dolu çuvallar taşıyorlar... Zembiller, çıkınlar arasında şurada burada biraz kahve, birkaç kutu sabun, tuz parçaları, erkek kadın elbiseleri görüyorum. Sığındığım yere birisi bir gitar bırakmış. «Ayı Efrain» bomba dolu bir torba üzerine bir zembil dolusu lahana yerleştirmiş taşıyor. Sağımda, ilaç sandıkları görüyorum. Bu uzayıp giden kervanda ne çok insan, ne çok eşya, ne çok hayvan var!

Bugün, sabahın altısında fransız sinemacıları geçirmekle görevli grubumuz hareket etti. Bütün güçlüklere

rağmen fransızlar bölgenin bombalanması ve mitralyöz ateşine tutulmasıyla ilgili birçok sahneler çekmeyi başarmışlar, köylülerin dağa çekilişini de filme almışlardı. Hernando Gonzalez, onları Mazamorra'ya kadar götürecekti. Ondan sonra grubumuz bilinmez bir yöne doğru yoluna devam edecek, ormanı geçecek, sinemacılar serbest bir yol buluncaya kadar yolculuklarında onlara eşlik edeceklerdi. Film için nasıl da çalışmışlardı! Gerillacıların hayatını ne pahasına olursa olsun en gerçek, en somut, en canlı biçimde gösterebilmeyi ne kadar çok istemişlerdi! Amaçlarına ulaştıklarını sanıyorum. Bu film, bütün dünya halklarına devrimci selamımızı iletebilir, Kolombiya köylülerinin savaştaki yenilmez iradelerinin gerçek bir kanıtı olabilir. Burada, bu satırları yazdığım yerde Carlos'un oğlu Carlitos'dan başka kimse kalmadı. Çünkü herkes artık yukarılara doğru yola çıktı. Madsen'i kolunun altında, genç çocuk nöbet bekliyor. Hâlâ bazı insanlar geçiyor, domuzlarını, tavuklarını birlikte götürüyorlar, kapkaçak taşıyorlar. Reyes yanında karısı ve tüfeğiyle geçiyor. Chela, kızlarıyla birlikte mutfak eşyası yüklü bir kısrağı çekerek götürüyor. Arkalarından sekiz kişilik bir yerli ailesi geliyor, bir balta taşıyorlar, hemen hemen hepsi hançerlerle silahlanmış. Gerillacılar, daha aşağıda. Geri çekilen köylü ailelerini arkadan korurken aynı zamanda «serserilerin» gelişini gözlüyorlar, onları törenle karşılayacaklar. Biraz ötede, Manuel ve Ciro, kabul töreni daha da hoş olsun diye mayın döşüyorlar.

Kısa bir zaman önce askerliğini bitiren Carlitos, gitarını alıp sinirli sinirli birkaç nota çaldı. Sonra,

«Aliciya»yı söylemeye başladı. Yedek askerimiz ne de güzel söylüyor. Aşık olmasın sakın? İşte, yoldaş Lister ve Energico kollarını sıvamış aşağı doğru geliyorlar. Yolları bir nehir yatağından geçtiğinden tepeden tırnağa ıslanmışlar. Lister, bağları ham deriden geniş bir şapka taşıyor. Yaş ağaç tomruklarına oturup biraz dinleniyor, kötü kaliteli sigaralarını içiyorlar. Yedek asker, türkü söylemeye ve çalmaya devam ediyor. Bu çocuğun içinin sıkıldığı anlaşılıyor. Babası ve kızkardeşi bölgeden ayrılıp gittiler, onları bir daha ne zaman göreceği de belli değil.

Düşman birdenbire çıkıp gelmezse, son aile de geçip gidene kadar bu gözetleme noktasında kalacağım. İnsanlarımız tırmanmaya devam ediyorlar. Önlerinden, denklerle yüklü hayvanları iterek götüren birkaç kızılderili geçiyor. Leş kokusu duyuluyor. Yedek asker gitar çalmayı sürdürüyor, insanların ve yüklü hayvanların geçişi devam edip gidiyor. Bir yoldaş, bir yığın eski tüfek taşıyor. Dona Nazaria denk yüklü bir kısrağı yedeğinde çekip götürüyor. Denklerin üzerine bir de çocuk bağlamış. Arkadan, kızları Edilma, Beatriz ve Odilia geliyorlar.

Yoldaş Orejuela'ya sordum:

- Yukarıda işler nasıl?

- Yukarıda, şimdi levazım ve sağlık hizmetleri şefi olan Santornas var. Eduardo köpeklerden sorumlu. Çünkü köpeklerin ölmesi gerekli. Bizi ele verebilirler, bizim yaşamamız için onlar ölmeli. Eduardo, köpeklere mezarlık hazırlıyor. Onları layık oldukları şekilde

gömmeliyiz. Burada, kırda köpekler insanların en iyi dostudur, fakat savaş başlayınca ölmeleri gerekir.

Vargas kardeşlerin en genci, dört domuzla beraber bir kafilenin başına geliyor.

İşi başından aşkın bir havası var. Bu göçebe hayatı, ne onun için, ne de başkaları için oyun sayılmaz. Bu hayat, çocuklarda bile düşmanlarımıza karşı kin uyandırıyor. Carlitos gitar çalmayı bıraktı, şimdi aşağıdaki ırmağın uğultusu açıkça duyuluyor. Bu bana geleceğimizi hatırlattı. Cabiera mezarlığında, hükümet çetelerince katledilen yoldaş Morales'in anısına bir arkadaşın yaptığı konuşma aklıma geldi: «Devrim güçlü bir ırmak gibidir. Ne durabilir, ne de geriye doğru akabilir. Bir nehrin durduğunu yada geriye döndüğünü kim görmüştür?»

Şimdi Rosario Chala'nın ve başka kızılderili ailelerinin geçtiğini görüyorum. Beş denk, sekiz koyun ve bir tavuk götürüyorlar. Eduardo Paya'nın karısı bir yiyecek paketi taşıyor, arkasından küçük yaşta beş çocuğa geliyor. Kadınlar arasında birçok hamile var. Daha başka adamlar ve kadınlar da geçiyor. Riochiquito kanyonunu tırmananlar ne kadar da kalabalık! Oysa ailelerin göçü düzenleneli bir yıldan fazla zaman geçti! Doğrusu çoğu gitmişti, fakat iki grup aile kaldı. Birisi burada, diğeri ise Mazamorra'da. Yiyecek-içecek azaldığında, düşman orman içinde ilerlediğinde, çetin bir savaş vermek, başabaş-dişediş dövüşmek gerektiğinde ne büyük zorluklarla karşılaşacağız.

Şimdiden birçok ailenin yiyecek bir kuru ekmeği bile kalmadı, oysa savaş daha yeni başlıyor.

Yedek asker «Carmencita»yı çalarken, 1956'da «Llanolar»ın (şehrin) anısı hatırıma geldi.

Orada da, ordunun hükümet tarafına geçmiş bazı gerilla şeflerinin işbirliğiyle yaptığı kuşatmayı etkisiz bırakmak için, çocuklara varıncaya kadar bütün halk tahliye edilmişti. Bu denemeden zafer kazanarak çıktık ve «Llanolar» «gerillacılarının» konferansına katıldık. Konferansta, «Llanolar»ın bütün gerilla ve kendini savunma bölgelerinin temsilcileri bulunuyordu. Plinio Murillo, Parades'ler, Fonseca'lar, Pineda'lar, Eduardo Franco ve başkaları gibi gerilla şefleri, şehirden gelen yirmi kadar aydın konferansa katılmıştı. «Llanolar»ın olağanüstü savaşçısı Guadalupe Salcedo ise aramızda yoktu, birkaç ay önce, başkentte polislerin kurduğu alçakça bir tuzağa düşürülüp katledilmişti. Bu konferans ne büyük bir güçler ve savaşçılık manzarası yaratmıştı! Fakat herşeye rağmen, liberal şefl erin ihaneti ve o dönemdeki köylü hareketinin politik güçsüzlüğü nedeniyle, bir yıl geçti geçmedi ki, bu büyük halk atılımı sönükleşti.

Şimdi, bu yeni savaşta, ayaklanan «Llanolar» değil, Marquetalia, Riochiquito, el Pato, Guayabero ve Tolima'nın güneyindeki «26 Eylül» gerillalarıdır. 1956 bize hem çok yakın, hem de bizden çok uzaktır.

22 Eylülde aileler, sıradağlara tırmanarak yeni bir konaklama yerine doğru yola çıkıyor. Engebeli arazi ne yük hayvanlarını, ne de koyun keçi gibi hayvanları götürmeye elveriyor. Şimdi insanlar, yüklerini kendileri taşımak zorundalar. Ne varsa hepsini sırtlarına yükleyerek yamaçları tırmanıyorlar. Bacakları gerili-

yor, patlayacak kadar dolu denklerin altında her an çökecek gibi oluyorlar. Denklerin üzerinde de, çocuklar, domuzlar, domuz yavruları yada tavuklar...

Öğleden sonra, ayın 18'inde ordunun kurşunlarıyla yaralanan yoldaş Geronimo Poche artık ıssızlaşan kampa vardı. 45'lik bir mermiyle vurulan yoldaşımızın kolu kırılmıştı. Hava saldırısı başladığında, bir keşif görevinden dönüyordu. Ancak beşgün sona bizim yanımıza gelebilmişti. Yaraları iltihaplanmış ve azmıştı.

Bu öğleden sonrası, düşman Narvaz nehri üzerine yeni birliklerini saldırttı. 75 tane küçükbaş hayvan ele geçirdiler ve çıkış yolunu kestiler. Saat 5.45'te bir başka, paraşütle indirme harekatı yapıldı. Yürüyüş halindeki ailelerin geçip gittiği yol üzerinde, sorumlu yoldaşların, mısır yüklerini sakladıkları İnnocents tepesine askeri birlikler indirildi. Birkaç saat önce düşman askeri birliği, Mazamorra'ya giden son yolu işgal etmişti. Böylece bir ateş çemberi içerisinde kuşatılıp kalmıştı.

Gecenin saat onunda yoldaş Gilberto bir görevli grubunun başında yola çıktı ve sabahın saat birinde doruğa vardı. Bize derhal haber iletti. Gerilla birliklerini başka yere göndermeye hazırlandık. Giden grup, ormanın loşluğunda yeni bir yol açmak ve düşmanın elindeki iki müstahkem mevki arasında, tam orta yerde yerleşmek zorundaydı. Biz de zorunlu olarak bu noktadan geçecektik. Başka bir yerden geçmemiz olanaksızdı.

Sabahın saat beşinde doruğa vardık. Mazamorra'ya doğru inişe geçtik. Düşman nöbetçilerine görünme-

meyi başardık. Alabildiğimiz herşeyi yanımıza aldık, taşıyacak kimse olmadığı için götüremediklerimizi de yok ettik. Gerillacılar sürü hayvanlarını öldürdüler. Aynı gün öğleden sonra saat beşte, Mazamorra'ya vardık. Burada, bir yerden başka bir yere giderken ikmalimizi sağlamak için bir ambarımız vardı. Deponun etrafına gözü pek bir muhafız birliği yerleştirdik ve ertesi gün, sabahın saat dördüne doğru ikmal malzememizi de götürerek yeniden orman içlerine daldık. Götüremediğimiz, düşmana yararlı olabilecek herşeyi yok etmiştik. Bir komutan, genelkurmayın emri olmaksızın, yirmialtı adamıyla birlikte, görünüşe göre ailelerin geri çekilmesinde koruyuculuk yapmak için yola çıkmaya karar verip gitmişti. Artık depoda ne varsa taşımak bize düşüyordu. Gerillacıların çoğu ve köylüler dörder «arrabo»(*) ağırlığında yük, ayrıca kişisel teçhizatlarım tüfeklerini ve cephanelerini taşıyacaklardı ve bu yürüyüş iki gün sürecekti.

Mazamorra'da, Hernando Gonzalez'den haber sorduk. Fransız sinemacılarını gönderdikten sonra bir grup yoldaşla birlikte, bizi aramak üzere Riochiquito'ya doğru yola çıktığını öğrendik. Saat 15'te, İnnocents doruğu üzerinden bir makinalı tüfek ateşi sesi duyuldu. Ateş eden, Hernando ve arkadaşlarına pusu kuran hükümet birlikleriydi. Hernando ölmüştü. Yanındaki arkadaşları kaçabilmişlerdi. Arkadaşları en az elli metrelik açıklığı aşabilmiş olduğuna göre, askerlerin otomatik silahlarının ateşini doğrudan doğruya Hernando'ya yöneltmiş oldukları anlaşılıyordu.

(*) *Arroba:* 25 libre.

Komünist gençliğin çok sevdiği bu yöneticinin ölümü bizi derin bir yasa boğdu. Daha önce şehirden gelen gençlerin hiçbiri, gerillacıların hayatına onun kadar iyi uymuş değildir. Gerillada, Léovigildo Rodriguez adını taşıyordu. Köylüler arasında politik eğitim çalışmaları yapmakla görevlendirilmiş olduğu halde, savaş sanatını çabucak öğrenmiş, bütün arkadaşlarının dostluğunu ve hayranlığını kazanmış, öğrenci ve gençlik hareketinin başı olarak, şehirde ne ise kırda da o olmuştu. Hernando henüz 24 yaşındaydı. Silahlı hareketimizin birkaç gün sonra yaptığı çağrıda şöyle diyorduk:

«Bu üniversite öğrencisi gerilla komutanı, birbuçuk yıl önce en önde gelen yöneticilerden biri olduğu Komünist Gençlik Örgütü'nün Merkez Komitesi tarafından gönderilerek bizlerle birleşmeye gelmişti... Komutanımız düşman tuzağına düştü. Ölünceye kadar, gerillacı eylemlerinin hepsinde gösterdiği yiğitlik ve mertlikle savaştı. Grubunun yok olma tehlikesiyle karşılaştığını görünce, öne atılıp otomatik silahını ateşleyerek yanındaki gerilla birliğinin daha güvenli yerlere doğru geri çekilmesini sağladı. Bu kahramanca davranışın ünü ülkemizin bütün öğrenci hareketine yayıldı. Kendisi, direniş bölgeleri döneminden beri öğrenci hareketine pek çok kez bildiriler ve çağrılar göndermiş, onu düzene karşı doğrudan doğruya mücadeleye çağırmıştı. Mektubumuzu bitirmeden önce, bize gösterdiği dayanışmadan dolayı, Partiye olan derin minnettarlığımızı dile getirmek isteriz. Partimizden, Hernando Gonzalez gibi, bizimle birleşecek, halkımızın kendisini ezenlere ve cellatlarına karşı mücadelesinin temel biçimi olan devrimci silahlı müca-

daleyi geliştirmekte ve bu mücadeleye yön vermekte bize yardım edecek ve ışık tutacak başka öğrenciler göndermesini dileriz. Öğrenci yoldaşlar! Bugünden sonra, yoldaşımız Gonzalez'in görev aldığı müfreze "Üniversite Müfrezesi" adını taşıyacaktır.»

Riochiquito Gerilla
Direniş Hareketi

26 Eylül'den, 1 Ocak'a kadar gerilla savaşını diğer bölgelere yaymak amacıyla hareketi örgütlemek için çalışma yaptık. En başta, aile sorununu çözümledik. 75 kızılderilinin evlerine dönmesi kararlaştırıldı. Yanımızdaki kızılderililerin arasından onikisi düşman kurşunları altında şehit düşmüştü. Geriye, göndermemize olanak bulunmayan, çünkü eski yerlerine dönerlerse öldürülecek olan 130 kişi kalıyordu. Bunları, dört birliğimize eşit olarak dağıtmaya, daha sonra da göç etmelerini sağlamaya karar verdik.

2 Ocak'ta, dağıldık, her birlik, önceden kararlaştırıldığı gibi, ayrı ayrı bölgelere gitti. Düşman tarafından çok yakından izlenirken, anlatılmaz acılara yiğitçe katlanan, durmaksızın dinlenmeksizin yürüyerek, yiyecek hiçbir şey bulunmayan, balta girmemiş ormanların içinde savaşan, seyyar gerilla kolları görevlerini yerine getirmişlerdi.

Savaştan yine zafer kazanarak çıktık. Düşman kuşatmasını yardık. Gerilla savaşımızın yeni aşaması-

nın başladığı, geniş güney bölgelerine yayıldık. Artık, Marquetalia savaşta yalnız değil. Hükümet ordusunun köylü bölgelerine karşı-saldırıda bulunduğu heryerde, kendini savunma hareketi, direnişini örgütledi ve gerilla hareketine dönüştü. El Pato, Guayabero, Riochiquito'da ve «26 Eylül» Hareketinde daima böyle oldu.

Şimdi, önemli olan, artık yalnızca düşmanın değil, bizim de inisiyatif sahibi olmamız.

İÇİNDEKİLER

Önsöz 5
Kolombiya Yayını İçin Önsöz 15
1. Gerilla Birliklerine Katılmak Üzere Hareket 25
2. Harekat 31
3. Savaşçılar Eylemde 35
4. Gerillacının Görevi Devrim Yapmaktır 43
5. Barınaklarımıza Saldırı 49
6. Komutanın Bize Söyledikleri 57
7. Gerillacıların Zor Yaşamı 67
8. Manuel Deneyini Anlatıyor 75
9. Gerillacılar ve Halk 89
10. Ölüm İçin Milyonlar 101
11. Gerillacı Grupları 105
12. Örgütümüz 113
13. Riochiquito Olayı 119
14. Yeni Bir Aşama Başlıyor 125

«Kendimizi hiçbir zaman haydutlarla, hırsızlarla bir tutmamalıyız. Biz devrimciyiz, devrimin zaferi için mutlaka gerekli olmasaydı, düşmanın da malını elinden almazdık. Günlük nafaka peşinde koşmanın çok üstündeyiz, önümüzde, iktidarı almak gibi stratejik bir hedef var. Bu amaca ulaşmak için, gelgeç işlerin, kişisel çıkarı ilgilendiren şeylerin üzerinde olmalıyız. Bu gibi işlerle uğraşmak, sınıf düşmanımızın felsefesine uygundur, bizse bu felsefeyle savaşıyoruz. Bizim durumumuzla, düşmanın durumu arasına açık ve kesin bir sınır koymamız gerekir: Bizim durumumuzu belirleyen halk sevgisi, halkı savunmadır; resmi silahlı kuvvetlerin durumunu tayin edense, halk düşmanlığı, şiddet, çalma-çırpma, halka karşı savaştır.»

Komutan Manuel Marulanda

ISBN 975-7530-50-6